

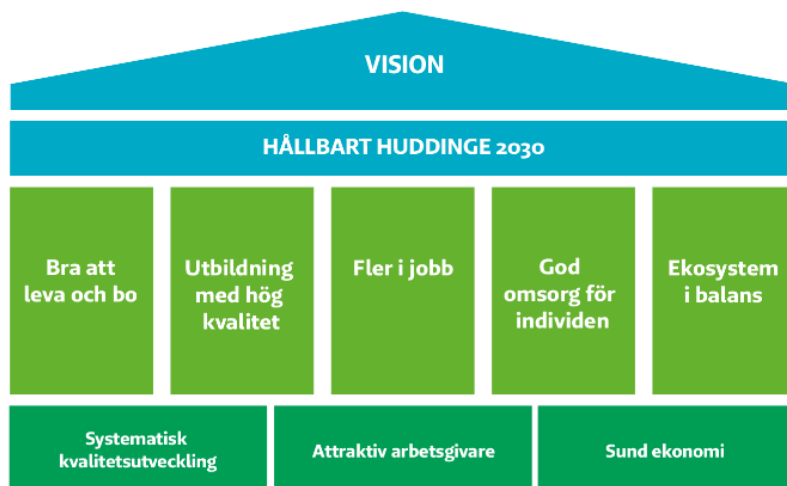
Verksamhetsberättelse 2018 för kommunstyrelsen

Innehåll

Huddinges vision och mål	3
Huddinges styrmodell	4
Sammanvägd måluppfyllelse 	5
Förbättringsområden	5
Årets händelser.....	6
Huddinge – en av de tre populäraste kommunerna i Stockholms län	7
Kommunstyrelsens mål och resultat.....	8
 Bra att leva och bo	9
 Fler i jobb	22
 God omsorg för individen	25
 Ekosystem i balans	27
 Systematisk kvalitetsutveckling.....	31
 Attraktiv arbetsgivare	37
 Sund ekonomi	41
Plan för intern kontroll	49
Kommunstyrelsens internkontrollarbete.....	49
Riskreducerande åtgärder	50
Åtgärder utifrån rekommendation från revision eller annan extern granskning.....	54
Systematiska kontroller	57
Plan för uppföljning och insyn	61
Uppföljning 2018.....	61
Källförteckning.....	62

Huddinges vision och mål

Vision: Huddinge - en av de tre populäraste kommunerna i Stockholms län

Huddinges vision är att vara en av de tre populäraste kommunerna i Stockholms län att bo, besöka och verka i.

Hållbart Huddinge 2030

I Ett hållbart Huddinge pekar kommunfullmäktige ut en långsiktig, önskvärd och möjlig framtid med fokus på år 2030. Här beskrivs hur ett hållbart Huddinge ter sig och vilka vägval kommunen bör göra för att komma dit.

Mål för Huddinge

För att nå det framtida läget i Ett hållbart Huddinge 2030 och visionen om att vara en av de tre populäraste kommunerna i Stockholms län, är *fem övergripande mål* formulerade som visar utåtriktat vad kommunen åstadkommer för invånare, brukare och kunder.

- Bra att leva och bo
- Utbildning med hög kvalitet
- Fler i jobb
- God omsorg för individen
- Ekosystem i balans

För att vara framgångsrik i detta arbete ska kommunen ständigt sträva efter att förbättra verksamheterna och detta

är formulerat i *tre strategiska mål* under rubriken *effektiv organisation* som visar inåtriktat hur och med vilka resurser kommunen genomför sitt uppdrag.

- Attraktiv arbetsgivare
- Sund ekonomi
- Systematisk kvalitetsutveckling

Huddinges kärnvärden

Kärnvärdena är den värdegrund som Huddinge vilar på; både nu och i framtiden. Dessa kärnvärden fungerar som ledstjärnor för alla verksamheter och individer som verkar i kommunen.

Huddinge ska stå för:

Mod – betyder att vi vågar ta för oss, ta nya vägar och ta ställning i viktiga frågor.

Omtänksamhet – betyder att vi bryr oss om människor, besökare, företagare och natur.

Driv – betyder att vi kraftfullt driver utvecklingen framåt och att vi tar en ledande roll i regionen.

Mångfald – betyder att vi tar tillvara på variation och omväxling i miljöer, invånare, medarbetare och utbud. Vi vill utnyttja potentialen i mångfalden och skapa ett rikt och flexibelt samhälle.

Huddinges styrmodell

Styrmodellen är att med systematik föra dialog på alla nivåer i organisationen, med politiker och invånare för att åstadkomma ständiga förbättringar. Kommunen följer en arbetsprocess som bygger på att systematiskt arbeta i fyra steg: planera, utföra, följa upp och förbättra.

I verksamhetsberättelsen följer nämnden upp sin verksamhet utifrån beslutad verksamhetsplan, bedömer måluppfyllelsen för året och föreslår vilka förbättringsområden som behöver prioriteras för en ökad måluppfyllelse. Bedömningen av måluppfyllelse sker utifrån kommungemensamt framtagna kriterier.

Kriterier för bedömning av måluppfyllelse

Dessa kriterier används för att bedöma måluppfyllelsen

Måluppfyllelsen bedöms genom omdömen

Mycket god

- över den nivå som är planerad

God

- i nivå med vad som är planerat

Godtagbar

- under den nivå som är planerad, annat kan ha skett som påverkat verksamhetens möjligheter att nå den planerade nivån

Ej godtagbar

- under den nivå som är planerad

Som grund för bedömning används

Resultat

Jämfört med etappmål

Förändring över tid

Jämfört med andra

Jämlikhetsperspektiv

Kön, ålder, geografiska områden

Nämndens utvecklingsåtaganden

Analysen i verksamhetsberättelsen, inkluderar att ta

hänsyn till annat som har skett som påverkat

verksamhetens möjligheter att nå den planerade nivån

Sammanvägd måluppfyllelse =

Den sammanvägda måluppfyllelsen för kommunstyrelsens arbete 2018 bedöms som god.

Året präglades av införande av dataskyddsförordningen (GDPR), värmererekord och allmänna val. För att öka delaktigheten genomfördes flera åtgärder för att öka valdeltagandet. I linje med målen Bra att leva och bo och Fler i jobb godkändes en avsiktsförklaring om att utveckla Flemingsberg genom att bereda plats för 50 000 arbetande, 50 000 boenden och 50 000 besökare. Det var ett högt bostadsbyggande med 1 918 färdigställda bostäder varav majoriteten i Spårväg Syds influensområde. Stora geografiska skillnader i trivsel och trygghet, men även mellan kön, kan urskiljas i mätresultaten. Program för trygghet och säkerhet, som antogs av kommunfullmäktige i juni 2018, är en av förutsättningarna till minskade skillnader och en positiv utveckling i trivsel och trygghet. Likaså påbörjades en satsning mot segregation, med stöd av extra statliga medel, för att bland annat säkra en socialt hållbar bostadsplanering. Dessutom genomfördes ett projekt inom preventionsarbete och en utbildningsfilm togs fram under året för att säkra alla anställdas grundkompetens i jämlikhet, diskriminering och normkritik, i linje med Mål och budget 2018. Mätresultaten för serviceförmåga och tillgänglighet, genom e-post och telefoni, är i relation till målet om ökad nöjdhet med bemötande vid kontakt med kommunen.

Handlingsplan för avsnittet ”Gifter i miljön” i Miljöprogram 2017-2021 togs fram, vilken är ett stöd i arbetet att nå kommunens miljömål. Den systematiska kvalitetsutvecklingen innebar bland annat införande av systemet Stratsys för planerings- och uppföljningsprocessen, vilka syftar till en god användning av digitaliseringens möjligheter. För att öka delaktigheten lanserades e-tjänsten Huddingeförslag, där invånare kan lämna förslag. För att öka processorienteringen startade projektet HuddKLASSA under hösten 2018, som ska ta fram en klassificeringsstruktur för Huddinges kärn-, lednings- och stödprocesser. Resultaten från medarbetarundersökningen visar att hållbart medarbetarengagemang ökar och överstiger riktvärdet, men samtidigt ökar också sjukfrånvaron vilket går stick i stäv med den politiska prioriteringen om att minska sjukfrånvaron.

Kommunstyrelsen redovisar en positiv budgetavvikelse om 18,5 mnkr. Avvikelsen beror på flera vakanser och en fortsatt hög kostnadsmedvetenhet när det gäller köp av varor och tjänster. Det som kommunstyrelsen åtagit sig att genomföra under 2018 men som inte blev klart av olika anledningar, kommer att fortsätta under 2019.

Majoriteten av internkontrollåtgärderna blev klara under året. Det som avviker från planering är främst genomförande av de riskreducerande åtgärderna, vilka beräknas slutföras under 2019.

Förbättringsområden

Följande förbättringsområden har identifierats för kommande planeringsperioder att jobba vidare med.

- Förbättra styrning av kommunorganisationen genom befintlig styrmodell samt utveckla en förbättrad resultat- och analyskultur.

- Formulera färre och mer adekvata utvecklingsåtaganden.
- Skilja på uppföljningsmått som speglar kommunens eget arbete och informationsmått som speglar den allmänna utvecklingen i omvärlden.

- Tydliggöra sambandet mellan investeringar för att utveckla Huddinge som samhälle och de kostnader det medför för kommunen.
- Fortsätta arbetet med samutnyttjande av lokaler inom ramen för lokalförsörjningsprocessen.

- Fortsätta ha fokus på att förbättra genomförandeprocessen för utbyggnad av allmänna anläggningar.
- Vidareutveckla arbetet med varumärket.
- Vidareutveckla arbetssätten för att hitta rätt medarbetare samt behålla medarbetare.

Årets händelser

- Under året har kommunen uppnått 1 918 färdigställda bostäder, vilket med god marginal överträffar uppsatt mål för året.
- I augusti beslutade kommunstyrelsen att godkänna en avsiktsförklaring mellan kommunen och ett konsortium av flera fastighetsaktörer om att utveckla centrala delar av Flemingsberg till ett ledande internationellt affärsdistrikt. Ambitionen är att satsningen ska skapa plats för 50 000 arbetande, 50 000 boenden och 50 000 besökare i området.
- Kommunen och Trafikverket är överens om att Tvärförbindelse Södertörn ska förläggas delvis i tunnel i Glömstadalen och hur det ska finansieras.
- Översiktsplanen har förklarats aktuell, men vissa tillägg till översiktsplanen och utredningar ska genomföras.
- En näringslivsstrategi för kommunen har antagits.
- I juni antog kommunfullmäktige för första gången ett samlat program för trygghet och säkerhet.
- Den 9 september genomfördes val till riksdagen, landstingsfullmäktige och kommunfullmäktige. Det var 44 procent som förtidsröstade 2018, jämfört med 42 procent 2014. Valdeltagandet i kommunfullmäktigevalet var 79 procent, jämfört med 78 procent valet 2014. Valdeltagandet till riksdagen ökade från 83 procent 2014 till 85 procent 2018 i Huddinge kommun. Valdeltagandet är fortfarande lägre än riksgenomsnitt och det finns stora skillnader mellan kommundelarna.
- I december beslutade kommunfullmäktige om en ny politisk organisation och en ny förvaltningsorganisation från och med den 1 januari respektive 1 april 2019.
- Bland digitaliseringssatsningar kan följande nämnas. Den 1 maj lanserades möjligheten för kommunens invånare att via en e-tjänst lämna Huddingeförslag. En utvecklad modell för styr och samverkan gällande digitalisering har tagits fram som bland annat innefattar bildandet av ett digitaliseringsråd. Alla samhällsbyggnadsprojekt finns numera samordnade i projektverktyget Antura. Och så har systemet Stratsys införskaffats för att digitisera planerings- och uppföljningsprocessen.
- Under året har nya löneanvisningar inklusive nya lönekriterier samt nya samtalsmallar för planerings- och uppföljningssamtalet införts och samtliga chefer har erbjudit utbildning inom dessa områden.
- Den 25 maj ersattes personuppgiftslagen (PUL) med dataskyddsförordningen (GDPR), vilket föregicks av omfattande förberedelser och justeringar av kommunens sätt att omhänderta personuppgifter.

Huddinge – en av de tre populäraste kommunerna i Stockholms län

Vår vision att Huddinge ska vara en av de tre populäraste kommunerna i länet att bo, besöka och verka i ställer stora krav på våra verksamheter. För att sträva mot visionen måste vi utföra våra uppdrag mycket bra, tåla jämförelser med andra kommuner i länet samt bemöta invånare och företag på ett positivt och professionellt sätt. Arbetet med att nå mot visionen kräver engagemang och uthållighet från medarbetare och verksamheter.

Uppföljning

Kommunstyrelsen följer ständigt, genom sin förvaltning, upp hur det är att bo, besöka och verka i kommunen. Resultaten ger tecken på effekter av insatser, verksamheternas arbete och prioriteringar, men också var mer resurser behöver läggas utifrån en jämlik styrning.

Under Almedalsveckan lyftes bostadssatsningar och möjlighet till kontorsetableringar med anledning av Spårväg syd.

I augusti beslutade kommunstyrelsen att godkänna en avsiktsförklaring mellan kommunen och ett konsortium av flera fastighetsaktörer om att utveckla centrala delar av Flemingsberg till ett ledande internationellt affärsdistrikt. Ambitionen är att satsningen ska skapa plats för 50 000 arbetande, 50 000 boenden och 50 000 besökare i området.

Huddinge utsågs i januari till årets kommun på Fastighetsgalan för att kommunen arbetat hårt med att locka till sig byggprojekt, både bostads- och kommersiella projekt, samt på olika sätt varit framgångsrik i sin tillväxt.

Många viktiga steg mot vision har tagits under året, men kommunen saknar fortfarande ett mer genomgripande arbete kring besöksperspektivet som är en viktig del av visionsskrivningen.

Kommunstyrelsens mål och resultat

Kommunstyrelsens mål utgår från de lagar och förordningar som gäller för verksamheten, kommunfullmäktiges vision och mål i Mål och budget 2018.

Strukturen och innehållet i kommunstyrelsens planerings- och uppföljningsdokument utgår från kommunfullmäktiges övergripande och strategiska mål. De aspekter som kommunfullmäktige valt att beskriva under respektive mål och delmål har varit vägledande för var kommunstyrelsen beskriver sina mål och åtaganden. För vart och ett av de övergripande och strategiska målen har kommunfullmäktige tydliggjort vad som särskilt ska prioriteras 2018. Fokus ligger på att säkerställa resurser till kärnverksamheten och att utvecklingsåtaganden som frigör resurser till denna ska prioriteras.

Kommunstyrelsens tolkning av målen

Kommunstyrelsen har systematiskt gått igenom alla kommunfullmäktiges mål, delmål och särskilda prioriteringar och prövat vilka som har relevans för nämndens verksamhet och därmed är ett ansvar för kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsen har valt att inte ta med det övergripande målet *Utbildning med hög kvalitet* eftersom det främst berör utbildningsnämndernas verksamhetsområden. Därmed har även prioriteringen om att fler elever ska ta gymnasieexamen inom tre år valts bort då kommunstyrelsen inte bedriver någon verksamhet som påverkar prioriteringen. Dock ansvarar kommunstyrelsen för kontroll av hela styrningen och kommer därmed att kontrollera att målet och prioriteringen hanteras av de berörda nämnderna. Kommunstyrelsen har därtill en viktig roll att fylla när det gäller att stödja verksamhetsutvecklingen så att personalen inom skolan, liksom övriga verksamheter, kan frigöra tid för sitt kärnuppdrag. Kommunstyrelsens stödjande funktion vad gäller förvaltningarnas jämlikhetsarbete kan också

användas i barn- och utbildningsförvaltningens uppdrag om att till exempel minska skillnaderna mellan könen och uppnå bättre resultat i skolorna.

Under det övergripande målet *God omsorg för individen* tas delmålet *Fler upplever god vård och omsorg* inte med då kommunstyrelsen inte har egen verksamhet inom området. Den politiska prioriteringen ”Det är viktigt att den som hamnar utanför arbetsmarknaden omgående får hjälp med lämpliga insatser för att åter komma tillbaks i egen försörjning” kommer inte att hanteras av nämnden då den främst berör socialnämndens verksamhet.

Under *Ekosystem i balans* hanteras inte den politiska prioriteringen ”Kommunen har som mål att behålla titeln bästa friluftskommun och bästa naturvårdskommun även under 2018” då detta uppdrag till största delen ligger hos kultur- och fritidsnämnden och natur- och byggnadsnämnden.

Under det strategiska målet *Sund ekonomi* har kommunstyrelsen lagt till ett eget nämndmål *Effektiv och rättssäker upphandling* för att förtydliga styrningen och underlätta uppföljning.

Plan för samhällsbyggnad och lokalförsörjning i Huddinge 2018-2020 med utblick till 2031 utgör ett komplement till kommunstyrelsens verksamhetsplan för 2018 i de delar som avser 2018. Dokumentet beskriver vilka samhällsbyggnadsprojekt och lokalprojekt som kommunstyrelsen arbetar med och ger en utblick framåt och översikt av den fysiska utvecklingen i kommunen. Dessutom ges en överblick av investeringar i den fysiska miljön under 2018-2031. Plan för samhällsbyggnad och lokalförsörjning i Huddinge behandlas i separat ärende till kommunfullmäktige.

= Bra att leva och bo

Ett grundläggande mål för att Huddinge ska upplevas som en av de tre mest populära kommunerna i Stockholms län att bo i är att invånarna är nöjda med att leva i kommunen och med den verksamhet som kommunen bedriver. Huddinge ska vara en bra kommun att leva och bo i oavsett geografiskt område. Invånarna ska känna att de lever och bor i ett öppet, tryggt och trivsamt samhälle. Måluppfyllelsen för det övergripande målet Bra att leva och bo ses som god utifrån hur arbetet har gått med att nå de tillhörande nämndmålen.

= Ökat bostadsbyggande

I Plan för samhällsbyggnad och lokalförsörjning i Huddinge 2018-2020, se även bilaga 1:1 om uppföljning av planen, har styrsignaler från Mål och budget 2018 beaktats när pågående och nya projekt prioriterats. Stor vikt har lagts vid att skapa möjligheter att uppfylla bostadsåtaganden och åtaganden om utbyggnad av cykelvägnät enligt avtal inom ramen för Sverigeförhandlingen. En stor del av basuppdraget utgörs av att driva projekt enligt Plan för samhällsbyggnad och lokalförsörjning i Huddinge 2018-2020 utifrån respektive projektbeställning och styrdokument för samhällsbyggnad samt prioriteringar i Mål och budget 2018.

Under 2017 fattade kommunfullmäktige beslut om en handlingsplan för klimatanpassning. Under 2018 genomfördes bland annat en skyfallskartering, enligt handlingsplanen.

Måluppfyllelsen för nämndmålet Ökat bostadsbyggande bedöms som god eftersom fyra av sju utvecklingsåtaganden är genomförda.

Antal färdigställda bostäder				
	2016 (SCB)	2017 (SCB)	2018 (slutbesked)	Etappmål
Totalt (antal)	864	784	1 918	850
Varav Spårvägs syds influenzområde (antal)	-	812	1 633	700
Mellersta	-	254	1 128	-
Nordvästra	-	49	21	-
Sydvästra	-	308	733	-
Östra	-	40	36	-
Under 2018 har 1 918 bostäder färdigställts (slutbesked). Detta är ett högt bostadsbyggande som är resultatet av att det varit en hög efterfrågan på bostäder och att kommunen under ett antal år haft en planering för ett högt bostadsbyggande.				

Kommunens uppskattning av färdigställda bostäder 2019 och antalet byggstartar 2018 antyder att det kan vara svårt att hålla den höga nivå som behövs för att uppnå målen. Kommunen måste därför vidta åtgärder för att kunna hålla ett fortsatt högt bostadsbyggande. Antalet bostäder i Spårvägs syds influensområde ligger över vad som krävs i genomsnitt per år för att uppfylla avtalet. Det har varit ett gynnsamt läge för bostadsbyggande, men nu är aktörerna generellt mer avvaktande. Kommunen måste därför vidta åtgärder för att kunna hålla ett fortsatt högt bostadsbyggande över en längre tid. Se Plan för samhällsbyggnad och lokalförsörjning i Huddinge 2018-2020 med uppföljningar för mer information. Siffrorna för 2018 innehåller interimistiska slutbesked och även slutbesked som inte tidigare inrapporterats. I fortsättningen inrapporteras interimistiska bygglov till SCB, dvs. det ska stämma överens med den officiella statistiken.

Varav (%)	2016	2017	2018	-
Småhus	13	33	17	-
Flerbostadshus	87	67	83	-
Hysesrätter	65	0	-	-
Bostadsrätter	35	100	-	-

Andelen tillkommande bostäder i småhus är väsentligt lägre, och andelen tillkommande bostäder i flerbostadshus är väsentligt högre, 2018 jämfört med 2017. Detta stämmer överens med kommunens inriktning enligt översiktsplanen att i första hand bygga bostäder i spårnära lägen. Kommunens verksamheter behöver analysera om det innebär förändringar i planering av verksamheten.

Antal bostäder som fått byggstart (startbesked)				
	2016	2017	2018	Etappmål
Totalt (antal)	1 254	438	780	-
Per område	-	-	-	-

För att kunna hålla ett högt bostadsbyggande över tid och uppnå kommunens bostadsbyggnadsmål behöver antalet påbörjade bostäder ligga på en högre nivå. Kommunen måste därför vidta åtgärder för att kunna hålla ett fortsatt högt bostadsbyggande.

Varav (%)				
Småhus	30	61	31	-
Flerbostadshus	70	39	69	-

Antal bostäder för vilka planläggning pågår (ögonblicksbild)	
Totalt (antal)	31 december 2018: 12 400 bostäder
Resultatet gäller flerbostadshus, seniorbostäder, småhus, studentbostäder, särskilda boenden för äldre, trygghetsbostäder och ungdomsbostäder. Resultatet är exklusive LSS-boenden. En stor andel ligger i större program, där utbyggnaden kommer att spridas ut över lång tid. För att säkerställa ett högt bostadsbyggande krävs inte bara ett stort antal bostäder i pågående planering, det krävs också att det är en bra sammansättning av projekt med spridning geografiskt,	

typ av bostäder, olika typer av byggaktörer och olika upplåtelseformer. Arbetet med analys och portföljstyrning behöver därför fortsätta utvecklas.

Antal bostäder i antagna detaljplaner per år (genomsnitt på 3 år)				
	-	-	-	Etappmål
Totalt (ackumulerat)	-	-	-	-
Resultat saknas pga. att det ännu inte går att räkna fram genom projektportföljen i Antura.				

Andel bostäder som har max 400 meter gångavstånd till en dagligvarubutik				
	2015	2016	2017	Etappmål
Totalt (%)	35	36	32	Indikator
Invånarnas närhet till dagligvarubutik har minskat. Detta beror på befolkningsökningen och inte på nedlagda butiker.				

Antal bostäder inom 1 200 meter från spärstation i antagna detaljplaner under året				
	2015	2016	2017	Etappmål
Totalt (antal)	0	355	940	Indikator

SÄRSKILT PRIORITERAT 2018

Planera och genomföra samhällsbyggnadsprojekt i anslutning till Spårväg syd och Tvärförbindelse Södertörn. Utbyggd samhällsservice ska ges samma prioritet som bostäder och arbetsplatser. Utgångspunkten är att alla nya exploateringsprojekt ska bära sina kostnader. Det är särskilt viktigt för projekt inom Spårväg syds influensområde där projekten även ska bidra till medfinansiering av spårvägen och tunnel under Glömstadalen. Det krävs ett affärsmässigt förhållningssätt i kommunens planering. Samarbetet mellan förvaltningarna ska förbättras. De har ett gemensamt ansvar för att ta vara på värdet i de attraktiva markområdena i samband med de stora infrastrukturprojekten.

Kommunstyrelsen bidrar till prioriteringen genom arbetet med det kontinuerliga basuppdraget och kommer att arbeta för att successivt öka exploateringsnettot sett över en längre period. Utfallet ett enskilt år är starkt beroende av vilka projekt som resultatredovisas just det året och det kan vara stora skillnader mellan enskilda år. Demografi och befolkningsprognos är en grund i planeringen av bostäder och stäms av kontinuerligt.

Åtgärder för att hantera befolkningsökning med snabbare tillväxttakt

Huddinge har ökat ambitionen för nyproduktion av bostäder och detta ska ske samtidigt som riktlinjer enligt översiktsplanen följs och kommunens ekonomi inte belastas för hårt. Förvaltningens organisation, arbetssätt och

styrande dokument kan behöva förändras för att på ett ändamålsenligt sätt hantera den nya situationen.

Utvecklingsåtagande

- Genomföra en konsekvensanalys och ta fram åtgärdsförslag utifrån kommande befolkningsökning med snabbare tillväxttakt.

Åtagandet är genomfört. Förvaltningen har genomfört en analys av risker och möjligheter för bostadsåtagande och ekonomi enligt Sverigeförhandlingens avtal. Analysen har resulterat i åtgärder inom ramen för basuppdraget som innebär att förutsättningarna för omfattande bostadsbyggande över en längre tid stärks och att ekonomisk styrning stärks.

Social hållbarhet i den fysiska planeringen

En av inriktningarna i Huddinge kommuns Översiktsplan 2030 är: "Huddinge växer och sammanhållningen ökar genom att kommunens olika delar binds samman och levandegörs. Delmål: Huddinges sammanhållning stärks genom fler mötesplatser, blandade upplåtelseformer, bostadstyper och funktioner samt genom att områden binds ihop." Enligt Mål och budget ska Huddinge kommun erbjuda ett varierat utbud av bostäder med olika upplåtelseformer i alla delar av kommunen. Nära bostäderna ska det finnas en väl utbyggd kommunal service, lättillgänglig kollektivtrafik, grönområden och parker, butiker, varierade mötesplatser och arbetsplatser. Den offentliga miljön ska vara trygg och trygg.

Kommunen behöver utveckla systematiken för hur vi arbetar med social hållbarhet i den fysiska planeringen för att säkerställa att ambitioner för social hållbar utveckling kan hållas.

Utvecklingsåtagande

- Ta fram en metod för att på ett strukturerat sätt identifiera och beskriva sociala aspekter, föreslå åtgärder och konsekvensbeskriva olika förslag vid framtagande av program, planer med mera inom samhällsplaneringen.

Åtagandet är genomfört. Under 2018 har ett arbete pågått med att omhänderta ett antal sociala aspekter och frågeställningar i utvecklingsplaner och vissa planprogram. Erfarenheterna från detta arbete ligger till grund för den metodbeskrivning som kommer att färdigställas under början av 2019. Enligt Mål och budget ska fortsatt arbetet med implementering av metod och arbetssätt ske under 2019.

Under 2018 har även frågan om trygghetsaspekter i samhällsplaneringen lyfts genom att en rubrik om trygghet lagts in i planbeskrivningsmallen, vilket innebär att

trygghetsaspekterna i detaljplanerna säkerställs på ett tydligare sätt.

Tematiskt tillägg till översiktsplanen avseende teknisk försörjning

Det ökade bostadsbyggandet har aktualiserat frågan om de tekniska försörjningssystemen klarar av den snabba utvecklingen och om ledningsägarna och aktörerna har en beredskap för den starka utvecklingen. Inom aktualitetsprövningen av översiktsplanen börjar ett behov av ett mer övergripande grepp på dagvattenhanteringen utkristallisera sig med hänsyn till krav som ställts från Länsstyrelsen i Stockholms län. För att säkerställa att tekniska försörjningssystem inte kommer att utgöra ett hinder för samhällsutvecklingen och för att få ett planeringsunderlag behövs ett tematiskt tillägg till översiktsplanen. Ett tematiskt tillägg är ett verktyg för att hålla översiktsplanen uppdaterad.

Utvecklingsåtagande

- Ta fram förslag på ett tematiskt tillägg till översiktsplanen avseende den tekniska försörjningen kopplat till en högre takt i samhällsbyggandet.

Åtagandet är genomfört. Detta är ett följduppdrag från aktualitetsprövning av översiktsplanen. Arbetet med att ta fram ett planeringsunderlag för teknisk försörjning pågår och kommer att färdigställas under 2019.

Strategi för den offentliga miljön

Kommunen behöver ett dokument som samlar frågor kring utvecklandet och skapandet av offentliga platser. Behovet är särskilt påtagligt nu när kommunen går in i en kraftig utvecklingsfas med anledning av överenskommelsen utifrån Sverigeförhandlingen. Strukturer såsom gator och utrymme för offentlig miljö kommer att prägla kommunens framtida utveckling och kopplar starkt till kommunens vision om att vara en av de tre populäraste kommunerna i Stockholms län att bo, besöka och verka i.

I översiktsplanen finns riktlinjer för allmänna intressen som i hög grad berör hur den offentliga miljön utformas. Sedan tidigare finns ett antal dokument framtagna som kan kopplas till offentlig miljö, såsom parkplan, lekplatsprogram, trygghetshandbok med flera.

Utvecklingsåtagande kvar från 2017

- Ta fram en strategi för utvecklingen av den offentliga miljön.

Avvikelse från plan. Beroende på slutligt innehåll i antagen arkitekturstrategi utformas behovet i kommande strategi för offentlig miljö. Utvecklingsåtagandet går över från verksamhetsplanen till ordinarie basuppdrag.

Kulturmiljöinventering

Gällande kulturmiljöinventering är delvis inaktuell på grund av tillkommen bebyggelse som förändrat kulturmiljön. En översyn behöver göras för att revidera befintlig inventering. Syftet med en uppdaterad inventering är att ha ett aktuellt vägledande dokument som stöd i den fysiska planeringen.

Utvecklingsåtagande

- Genomföra översyn av kulturmiljön och revidera befintlig kulturmiljöinventering.

Avvikelse från plan. Åtagandet har ersatts av 2017 års åtagande om att *Ta fram en översyn av kulturmiljön som ett vägledande dokument i samband med ny detaljplaneläggning.* Efter en intern förankringsomgång fortsätter arbetet med att ta fram en slutlig version av kulturmiljöprogrammet in i första kvartalet 2019. Omvärldsanalysen är slutförd, delprojektet med att ta fram ett arbetssätt har påbörjats men vilar just nu då arbetet med själva programmet har prioriterats. Åtagandet beräknas vara slutfört under 2019.

Metoder för markanvisningar

Nya riktlinjer för markanvisningar har arbetats fram och beslutats politiskt. I dessa beskrivs huvudprinciperna för hur försäljning av kommunens mark ska ske. Utifrån de krav som ställs på ett ökat bostadsbyggande och alltmer komplexa planeringssituationer finns behov av att utvärdera tidigare genomförda markanvisningar och undersöka alternativa arbetssätt.

Utvecklingsåtagande

- Ta fram en uppdaterad metodhandbok för att arbeta med markanvisningar i olika skeden.

Åtagandet är genomfört. Arbetet med en metodhandbok kommer efter internremiss att färdigställas och slutredovisas. Handboken kommer utgöra ett internt verktyg och underlätta val av metod för markanvisningar och bedömningar av inkomna bidrag.

Gestaltungsprinciper för Huddinge

Huddinge växer i en snabb takt. För att överbrygga avståndet mellan den strategiska styrningen och de konkreta projekten och för att konkretisera implementeringen av översiktsplanen, samtidigt som kommunen tillgodoser behoven från alla kommunens verksamheter, behövs en metod för att systematisera arbetet och underlätta prioriteringar. Metoden ska vara tillämpningsbar i alla geografiska områden.

Planerad åtgärd överflyttad från 2016

- Utifrån intentionerna i översiktsplanen och lämplig indelning i kommundelar ta fram en metodik (arbetsätt) för hur arbetet med gestaltning kan ske i kommande programarbeten och kommande detaljplaner. Ett testområde ska utses inför verksamhetsplanen för 2017.

Avvikelse från plan. Förslaget till arkitekturstrategi ska efter information i kommunstyrelsens samhällsbyggnadsutskott skickas på remiss. Därefter behöver inkomna synpunkter hanteras inför att strategin ska antas i kommunfullmäktige under 2019.

🟢 Förbättrad infrastruktur

I Mål och budget 2018 fastslås att goda kommunikationer och bra infrastruktur är avgörande för kommunens utveckling och en viktig del i all exploatering. Med anledning av att det inte finns nya resultat för måtten går det inte att bedöma utvecklingen av till exempel kollektivtrafik. Dock är årets del av åtagandena om vägtrafikplan och godstrafikplan genomförda. Mot bakgrund av detta bedöms måluppfyllelsen som god.

Andel invånare som har max 500 meter gångavstånd till kollektivtrafikhållplats med en turtäthet på 20 minuter eller bättre i rusningstid

	2015	2016	2017	Etappmål
Totalt (%)	86	84	83	Öka

Betygsindex för invånare som är nöjda med kommunens kommunikationer

	2013	2015	2017	Etappmål
Totalt (index)	69	67	66	Indikator
Kvinnor	70	68	65	-
Män	68	66	66	-
Ranking i länet	7/20	8/21	8/19	-

År 2017 hade Huddinge kommun högre betygsindex för kommunikationer jämfört med snittet för deltagande kommuner i SCB:s medborgarundersökning. Samma år var invånarna nöjda med kommunens kommunikationer i de tidigare administrativa områdena Flemingsberg och Trångsund än i Segeltorp. Kvinnornas resultat har sjunkit över tid och bör bevakas. Om resultat fortsätter att sjunka behöver detta analyseras. Nästa uppföljning genomförs hösten 2019.

Sammanhängande cykelstråk som följer cykelplanens utformning

	2015	2016	2017	Etappmål
Antal kilometer	-	-	8,7	-
Det finns inga nya resultat för 2018. En metod för uppföljning kan behöva tas fram, alternativt att måttet ändras.				

Andel med tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s

	2015	2016	2017	Etappmål 2020
Hushåll (%)	82	85	90	95
Arbetsställen (%)	70	73	83	95

Mellan 2010 och 2017 har tillgången till en överföringshastighet om minst 100 Mbit/s bland Huddinges hushåll ökat med 46 procentenheter. Under samma period har tillgången ökat med 53 procentenheter för Huddinges arbetsställen.

Kommunstyrelsens förvaltning bedömer att bredbandsstrategins mål om att 95 procent av Huddinges invånare, företagare och offentlig sektor år 2020 har tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s kommer att nås. För mer information, se Uppföljning av Huddinge kommuns bredbandsstrategi avseende år 2017 (KS-2018/2108). Utfallet för 2018 mättes i slutet av 2018 men resultatet kommer först i april 2019.

Betygsindex för gång- och cykelvägar

	2013	2015	2017	Etappmål
Totalt (index)	50	55	57	-
Kvinnor	50	53	57	-
Män	50	57	56	-
Flemingsberg	60	60	66	-
Segeltorp	53	49	55	-
Sjödalen-Fullersta	47	53	56	-
Skogås	52	60	58	-
Stuvsta-Snättringe	45	53	54	-
Trångsund	48	50	57	-
Vårby	48	57	65	-
Ranking i länet	11/20	11/21	8/19	8/26

De frågor som ingår i detta index är belysning av, underhåll och skötsel av, snöröjning av samt trafiksäkerheten på gång- och cykelvägar. År 2011 var betygsindex för totalen 49 och har därefter ökat för varje undersökningsomgång. Den geografiska uppdelningen utgår från de tidigare sju administrativa områdena. En säkerställd skillnad är att Flemingsberg har ett högre betygsindex än Stuvsta-Snättringe. Nästa uppföljning genomförs hösten 2019.

Kollektivtrafikresande i förhållande till folkmängd

	2015	2016	2017	Etappmål
Totalt (resor per invånare)	219	219	214	-
Resultatet avser antal påstigande i Huddinge i förhållande till folkmängden. Måttet kommer att tas bort fr.o.m. verksamhetsplan för 2019, då det motsvarar måttet Resor i kollektivtrafiken.				

Bussarnas snitthastighet

Km/h

- - -

Det är inte möjligt att få ut statistik för Huddinge, då avtalet och mätningar görs för hela Söderort. Förslagsvis tas denna indikator bort. Ett nytt mått behöver utarbetas.

Vägrafikplan

Kommunfullmäktige har antagit en trafikstrategi för Huddinge kommun. Enligt beslutet ska trafikstrategin konkretiseras genom att mer konkreta planer tas fram.

Vägrafikplanen ska klargöra vilka vägrafiksatsningar som är viktiga för att kommunen ska få ett väl fungerande transportsystem. Det övergripande målet för planen är att säkerställa god restidspålitlighet.

Utvecklingsåtagande

- Ta fram förslag på vägrafikplan.

Årets del av åtagandet är genomfört. Framtagande av förslag på vägrafikplan står som utvecklingsåtagande i 2019 års verksamhetsplan. Arbetet pågår och beräknas slutföras 2019 eller 2020.

Godstrafikplan

En godstrafikplan ska klargöra trafikstrategin för hur kommunen hanterar näringslivets och invånarnas behov av gods- och varutransporter. Det övergripande målet för planen är ökad tillförlitlighet och minskad miljöpåverkan från godstransporter.

Utvecklingsåtagande

- Ta fram en godstrafikplan.

Årets del av åtagandet är genomfört. Kunskapsinhämtning och förslag på prioriterade områden är klart. Åtagandet *Konkretisera trafikstrategin genom att ta fram en godstrafikplan* från 2017 har ersatts av ovanstående. Framtagande av förslag på godstrafikplan står som utvecklingsåtagande i 2019 års verksamhetsplan.

Utbyggd samhällsservice i takt med bostadsbyggandet

Enligt Mål och budget 2018 ska externa aktörer beredas möjlighet att vara med och bygga för framtidens Huddinge. Därför åtog sig kommunstyrelsen under året att ta fram och implementera en process för mottagande av privata aktörer inom offentligt finansierad verksamhet, vilket bedöms vara

genomfört. Mycket arbete inom detta nämndmål sker inom basuppdraget. Måluppfyllelsen bedöms som godtagbar.

SÄRSKILT PRIORITERAT 2018

Kostnadsutvecklingen för lokaler för offentligt finansierad service ska dämpas samtidigt som lokaler ska byggas ut i takt med bostadsbyggandet. Ett aktivt och strukturerat arbete för att ge fler privata aktörer möjlighet att bygga och driva offentligt finansierad verksamhet ska genomföras. Det nya bolaget Huddinge Samhällsfastigheter AB ska bygga kvalitativa lokaler till låga kostnader. Ett särskilt fokus ska också läggas på de långsiktiga kostnaderna för att förvalta och underhålla fastigheter, vägar och annan service.

Kommunstyrelsen bidrar till prioriteringen genom utvecklingsåtagandena nedan.

Samhällsbyggnadsprocessen

Den ökade ambitionen för nyproduktion av bostäder ska ske samtidigt som riktlinjer enligt översiktsplanen kan hållas och kommunens ekonomi inte belastas för hårt. En framgångsfaktor är att alla förvaltningar bidrar och samarbetar. För att effektivisera processerna och nå en högre måluppfyllelse har beslut fattats om att samhällsbyggnadsprocessen, lokalförsörjningsprocessen och investeringsprocessen ska integreras. Arbetet med genomförande av nya arbetssätt har påbörjats men behöver fortsätta under 2018. För att attrahera privata aktörer inom offentligt finansierad verksamhet till kommunen behöver en process tas fram som säkerställer ett väl fungerande mottagande av dessa kontakter.

Utvecklingsåtaganden

- a) Slutföra integreringen av samhällsbyggnadsprocessen, lokalförsörjningsprocessen och investeringsprocessen.
- b) Ta fram och implementera en process för mottagande av privata aktörer inom offentligt finansierad verksamhet.

a) Åtagandet är genomfört. Redovisningen i underlag till, och processen för, framtagande av Plan för samhällsbyggnad och lokalförsörjning 2019-2021 har utvecklats. Planen redovisar nu planer för samhällsbyggnad, lokalförsörjning och investering i samma dokument på kort och lång sikt. Ansvar är tydligare då nämnderna har tagit fram, eller har påbörjat, arbete med tematiska strategier och beslutat om lokalbehov som sedan omsatts till lokalförsörjning. Dessutom har samhällsbyggnadsprocessen och lokalprocessen synkroniserats för genomförande av enskilda projekt, vilket både kan effektivisera kommunens

arbete och förkorta ledtider för planeringsprocessen. Processerna kommer att fortsätta utvecklas inom ramen för basuppdraget. Åtagandet har ersatt 2017 års åtagande om att *Implementera samhällsplaneringsprocessen för tidiga skeden*.

b) Åtagandet är genomfört. Åtagandet har ersatt 2017 års åtagande om att *Ta fram en process för hur beslutet om privata kontra kommunala verksamhetslokaler ska hanteras på såväl tjänstemannanivå som politisk nivå*. Företagslots är anställd, processkartläggning för verksamheter inom social- och äldreomsorg har slutförts och implementering pågår. De åtgärder som behövs inom förvaltningen för att kunna få en fullt fungerande process ska genomföras inom basuppdraget. Det finns även behov av tydliggörande av den politiska processen.

Planerings- och beställarprocessen för nya verksamhetslokaler

Huddinge har ökat ambitionen för nyproduktion av bostäder. För att målen ska kunna uppnås krävs att kommunala verksamhetslokaler tillkommer för de behov som uppstår. Detta kan ske antingen genom privata aktörer eller genom att Huddinge Samhällsfastigheter AB bygger de nya verksamhetslokalerna. När det gäller de projekt där Huddinge Samhällsfastigheter AB är byggaktör finns möjlighet att korta ledtiderna genom att processerna för planering och förberedande arbeten för genomförande i större utsträckning överlappar varandra. Positiva erfarenheter kan därefter överföras till samarbetet med privata aktörer.

Utvecklingsåtagande

- Genomlys processen och föreslå förändringar som ska leda till att projektiden för lokalprojekt, där Huddinge Samhällsfastigheter AB är byggaktör, förkortas.

Avvikelse från plan. I syfte att förtydliga roller och ansvar samt öka kunskapen om planerings- och beställarprocessen har utbildning genomförts under året. Utbildningen genomfördes med deltagande av lokalstrateger från kommunstyrelsens förvaltning, barn- och utbildningsförvaltningen, social- och äldreomsorgsförvaltningen samt deltagare från Huddinge Samhällsfastigheter AB.

Det återstår att koppla planerings- och beställarprocessen till investeringsprocessen samt att ta fram beslutsunderlag. Planerat genomförande under första kvartalet 2019.

Fler är nöjda med natur-, kultur- och fritidsutbudet

Inom kommunstyrelsens basuppdrag gällande samhällsplanering ingår att ta hänsyn till behov av lokaler och anläggningar i närtid och att skapa utrymme för kommande behov på lång sikt.

Måluppfyllelsen av nämndmålet Fler nöjda med natur-, kultur- och fritidsutbudet bedöms som god, då arbetet löper på inom basuppdraget genom samarbete mellan kommunstyrelsens förvaltning och övriga berörda förvaltningar på olika planeringsnivåer.

Andel invånare som har max 300 meter gångavstånd till mindre grönyta				
	2015	2016	2017	Etappmål
Totalt (%)	98	97	97	Behåll
Närheten för invånarna till mindre grönyta ligger på samma nivå över tid.				

Ökad trivsel och trygghet i Huddinges områden

Måluppfyllelsen bedöms som godtagbar eftersom mätresultaten i stort är oförändrade över tid och har inte förbättrats i någon större utsträckning. Det finns stora skillnader i trivsel och trygghet i såväl Huddinges områden som mellan kvinnor och män, flickor och pojkar, vilket är viktigt att motverka. Mål och budget 2018 framhåller att skadegörelse och nedskräpning ska åtgärdas med en ny samordning mot klotter samt att kommunen ska utreda förutsättningarna för riktlinjer för kamerabevakning på kommunal mark. Detta har de två genomförda utvecklingsåtagandena haft fokus på.

I juni antog kommunfullmäktige för första gången ett samlat program för trygghet och säkerhet. Programmet, som gäller perioden 2018-2021, definierar ansvarsområden för kommunens arbete med trygghet och säkerhet samt övergripande mål för verksamheten inom dessa områden.

I december tecknades en avsiktsförklaring mellan polisområde Stockholm syd, Södertörns brandförsvarsförbund och Huddinge kommun. Den syftar till att genom samverkan mellan parterna utveckla och stärka arbetet som rör parternas ansvarsområden. Utifrån avsiktsförklaringen har det även tagits fram en samverkansöverenskommelse för perioden 2019-2020 med följande prioriterade fokusområden: ungdomskriminalitet och ungas brottsutsatthet, kriminella nätverk, trafiksäkerhet, trygghet i den offentliga miljön samt bostadsinbrott.

Andel vuxna som trivs mycket bra i sitt bostadsområde				
	2012	2014	2018	Etappmål
Totalt (%)	57	58	56	59

Kvinnor	60	60	59	Behåll
Män	54	55	52	56
Snättringe	-	-	82	-
Flemingsberg	-	-	31	-

Andelen vuxna som trivs mycket bra i sitt bostadsområde ligger på ungefär samma nivå över tid. Kvinnor trivs något mer i sitt bostadsområde än män. Det finns stora geografiska skillnader. Resultat på områdesnivå visar högst och lägst siffra år 2018 för kommundelarna. Även utifrån de tidigare administrativa områdena framgår geografiska skillnader; skattningarna tenderar att sjunka i Segeltorp och öka i Vårby mellan 2009 och 2018. Orsakerna till försämrat resultat i Segeltorp behöver utredas för att sedan kunna vidta åtgärder. En tänkbar förklaring till förbättrat resultat i Vårby är att fastighetsägarna i området under de senaste åren arbetat aktivt med att förbättra den yttre miljön. Projektet Vårby udde skapar också framtidstro i området. Det är uppenbart att kommunen måste fortsätta arbeta med områdenas attraktivitet både för att behålla den på en hög nivå och för att jobba upp den från en låg nivå.

Andel vuxna som upplever sitt bostadsområde som tryggt kvällstid				
	-	-	2018	Etappmål
Totalt (%)	-	-	70	68
Kvinnor	-	-	61	Öka
Män	-	-	82	Behåll
Gladö-Lissma	-	-	89	-
Vårby	-	-	50	44

År 2018 omformulerades fråga och svarsalternativ och därför görs ingen jämförelse över tid. Resultatet baseras på andelen som svarade *Mycket trygg* och *Ganska trygg* i Befolkningsundersökningen och visar att det finns stora skillnader mellan kön och områden. Resultat på områdesnivå visar högst och lägst siffra för kommundelarna.

Andel elever i åk 9 som trivs mycket bra i sitt bostadsområde				
	2010	2012	2018	Etappmål
Totalt (%)	49	54	55	56
Flickor	46	51	49	Öka
Pojkar	52	60	61	Behåll
Länna	-	-	76	-
Vårby	17	29	36	-

Andelen elever i årskurs 9 som trivs mycket bra i sitt bostadsområde ligger på ungefär samma nivå över tid, men det finns stora skillnader mellan kön och områden. Resultat på områdesnivå visar högst och lägst siffra år 2018 för kommundelarna. Det tidigare administrativa området Vårby motsvarar nuvarande kommundel Vårby. I Vårby har trivselen ökat betydligt över tid.

Andel elever i åk 9 som upplever sitt bostadsområde som tryggt kvällstid				
	-	-	2018	Etappmål
Totalt (%)	-	-	63	Behåll

Flickor	-	-	49	Öka
Pojkar	-	-	77	Behåll
Länna	-	-	81	-
Vårby	-	-	50	-
Ranking i länet	-	-	-	-

Jämfört med de vuxna är det en lägre andel elever i årskurs 9 som upplever sitt bostadsområde som tryggt kvällstid. Stora skillnader finns mellan kön och områden. Befolkningsundersökningen för unga 2018 är inte formulerad på samma sätt som tidigare års resultat från Stockholmsenkäten och därför görs inte jämförelser över tid. Resultat på områdesnivå visar högst och lägst siffra för kommundelarna. Det våldspreventiva arbetet är en viktig del i trygghetsarbetet. Minskat våld i samhället kommer förhoppningsvis ge positiv effekt på upplevd trygghet.

Betygsindex, trygghet				
	2013	2015	2017	Etappmål
Totalt (index)	56	57	55	58
Kvinnor	53	54	53	Öka
Män	59	60	58	Behåll
Flemingsberg	-	55	58	-
Segeltorp	-	63	55	-
Sjödalen-Fullersta	-	60	56	-
Skogås	-	53	49	-
Stuvsta-Snättringe	-	56	54	-
Trångsund	-	61	57	-
Vårby	-	46	45	-
Ranking i länet	15/22	12/21	10/19	Öka

Förbättringsåtgärder inom trygghetsområdet skulle ge stor effekt på Nöjd-Region-Index, enligt SCB:s medborgarundersökning. Skillnaderna mellan kvinnor och män är inte statistiskt säkerställda. Det kan se ut som att betygsindex för trygghet blivit lägre, men skattningarna är upp till +/- 9. Den geografiska uppdelningen utgår från de tidigare sju administrativa områdena. Indexet har sjunkit mest i Segeltorp, men det är ingen statistiskt säkerställd skillnad, dock tangerar felmarginalerna och resultatet kan ge en antydning om minskad trygghet i Segeltorp. Nästa uppföljning genomförs hösten 2019.

Andel som känner tillit till andra människor				
	2012	2014	2018	Etappmål
Totalt (%)	28	29	31	31
Kvinnor	29	29	32	31
Män	27	28	30	31
Snättringe	-	-	47	-
Vårby	22	15	13	Öka

Resultatet baseras på de som svarat *Ja, absolut* på frågan *Tycker du att du i allmänhet kan lita på de flesta människor?* Andelen som tycker att de i allmänhet kan lita på de flesta människor tenderar att öka med stigande ålder. Resultat på områdesnivå visar högst och lägst siffra år 2018 för kommundelarna. Det tidigare administrativa området Vårby motsvarar nuvarande kommundel Vårby. I Vårby har tilliten sjunkit över tid och där upplever mer än hälften att det *inte* går att lita på de flesta människor.

Betygsindex för bostäder				
	2013	2015	2017	Etappmål
Totalt (index)	56	55	52	*
Flemingsberg	53	46	48	-
Segeltorp	57	62	53	-
Sjödalen-Fullersta	58	56	55	-
Skogås	55	57	53	-
Stuvsta-Snättringe	59	59	58	-
Trångsund	55	57	55	-
Vårby	48	42	37	-
Ranking i länet	13/20	9/21	12/19	6/26

*Minskad skillnad mellan områdena.
Indexet baseras på hur respondenten ser på möjligheterna att 1) hitta bra boende, 2) utbudet av olika typer av boendeformer och 3) hur trivsamt bebyggelsen är. Betygsindex för området bostäder har minskat sedan 2011 från 59 till 52 år 2017, vilket främst beror på de två första delfrågorna. Den geografiska uppdelningen utgår från de tidigare sju administrativa områdena. Indexet har sjunkit mest i Segeltorp mellan 2015 och 2017, men det är ingen statistiskt säkerställd skillnad, dock tangerar felmarginalerna och resultatet kan ge en antydning om minskad nöjdhet kring bostäder i Segeltorp. Betygsindex i Vårby är signifikant lägre 2017 jämfört med alla övriga områden förutom Flemingsberg, då deras konfidensintervall överlappar. Personer mellan 18 och 24 år ger ett lägre betygsindex (41) på bostäder jämfört med personer mellan 35 och 44 år (56), vilket kan bero på att det generellt är svårt för unga att ta sig in på bostadsmarknaden pga. bostadsbrist och kostnaderna för de få bostäder som finns. Över tid har skillnaden i skattningsarna mellan könen minskat. Förbättringsåtgärder inom området bostäder skulle ge stor effekt på Nöjd-Region-Index, enligt SCB:s medborgarundersökning. Nästa uppföljning genomförs hösten 2019.

Andel invånare som svarat 4 och 5 på en skala 1-5 på frågan: Hur nöjd är du med utformningen av parker i ditt närområde?				
	2014	2016	2018	Etappmål
Totalt (%)	56	52	55	60
Kvinnor	-	-	56	-
Män	-	-	53	-
Snättringe	-	-	67	-
Länna	-	-	36	-

Ny enkät från 2016 med omformulerad fråga. Fram till 2014 mättes hur stor andel som ansåg att kommunens parker var attraktiva och trevliga att besöka. Skala 1-5 där 1 är missnöjd, 3 är varken eller och 4 är nöjd. Resultat på områdesnivå visar högst och lägst siffra år 2018 för kommundelarna.

Kamerabevakning

Kamerabevakning i brottsförebyggande syfte blir alltmer vanligt i Sverige. Sedan den nya kamerabevakningslagen trädde i kraft i juli 2013 har det också blivit lättare att få tillstånd att bedriva kamerabevakning. 2017 års breda överenskommelse kring åtgärder mot terrorism underlättar och betonar användningen av kameror i polisära syften. De flesta är positiva till användning av kameror i brottsförebyggande syften medan tillämpningen i lokaler ifrågasätts. Enligt Brottsförebyggande rådets (Brå) forskningssammanställning leder användningen av kameror till minskad brottslighet om rätt metoder används i rätt miljö samt kombineras med andra brottsförebyggande åtgärder. Egendomsbrott kan exempelvis bekämpas bättre än våldsbrott och det blir större positiva effekter på parkeringsplatser än i kollektivtrafiken och i utsatta områden.

Utvecklingsåtagande

- Genomföra en utredning som utifrån evidensbaserade metoder, lokal brottsstatistik och andra trygghetsrelaterade undersökningar, identifierar och kartlägger de mest frekventa brottskategorierna och föreslår åtgärder. Utifrån genomförd utredning, forskning och beprövade erfarenheter, ta fram förslag till riktlinjer för kamerabevakning på allmän plats samt i av kommunen använda lokaler med närliggande ytor.

Åtagandet är genomfört. En kommunövergripande arbetsgrupp har tagit fram förslag till riktlinjer som kommer att gå ut på remiss under början av 2019.

Hantering av klotterrelaterad skadegörelse

Nya riktlinjer gällande klotter är på väg att tas fram i kommunen i syfte att minska saneringskostnaderna. De pekar på vikten av att arbetet mot klotterrelaterad skadegörelse ska vila på evidensbaserade och

brottsförebyggande metoder samt ske i bred samverkan. Kommunstyrelsen har ett övergripande strategiskt samordningsansvar i frågan.

Utvecklingsåtagande

- Utveckla kommunens strategiska hantering av klotterrelaterad skadegörelse utifrån de kommande riktlinjerna. I samverkan mellan berörda förvaltningar ska en processkartläggning samt nya rutiner och arbetsformer tas fram utifrån ett brottsförebyggande perspektiv.

Åtagandet är genomfört. Nya rutiner är framtagna och när ny entreprenör är på plats från 2019 kommer de kunna tillämpas fullt ut.

Ökad delaktighet

Inför valet 2018 utarbetades en handlingsplan med 25 åtgärder vilka alla genomfördes för att öka valdeltagandet. Exempelvis bedrevs informationskampanjer liksom valdialoger mellan politiker och invånare i områden med lägre valdeltagande. Andra exempel på insatser som genomfördes är valdebatter på gymnasieskolor och vuxenskolan samt ungdomsdialoger på mötesplatser för unga. Såväl andel förtidsröstande som valdeltagande i kommunfullmäktigeval och valdeltagandet till riksdagen ökade. Som en del av demokratidagarna genomfördes även en instagamtävling för alla grundskolor i kommunen på temat #omjagbestämde samt öppna föreläsningar kring demokrati och våldsförebyggande arbete. Huddinge deltog som 12-stjärnig partner i Europarådets europeiska lokaldemokrativecka.

Kommunstyrelsens förvaltning erbjuder handledning och utbildning kring Handbok i delaktighet. Konsultativt stöd har givits till medborgardialoger i samhällsplanering.

Samtliga utvecklingsåtaganden, som tillhör nämndmålet Ökad delaktighet, är genomförda. Även om det inte finns några nya resultat för tre av de fyra måtten bedöms måluppfyllelsen som god.

Andel invånare som kan tänka sig att arbeta politiskt i Huddinge kommun				
	2013	2015	2017	Etappmål
Totalt (%)	15	15	15	Indikator
Kvinnor	10	13	14	-
Män	20	17	16	-
Uppskattningsvis är det mellan 12 till 18 procent av alla Huddingebor som har intresse av att arbeta politiskt i kommunen. Skillnaderna mellan år och kön är inte statistiskt säkerställda. Nästa uppföljning genomförs hösten 2019.				

Invånarnas förtroende för kommunen				
	2013	2015	2017	Etappmål
Totalt (index)	49	48	47	Behåll
Kvinnor	49	51	49	-
Män	48	44	46	-
Ranking i länet	6/20	9/21	9/19	-
Invånarnas förtroende för kommunen ligger på ungefär samma nivå såväl över tid som jämfört med genomsnittliga betygsindex (45 år 2017) för övriga kommuner som deltagit i SCB:s medborgarundersökning. Nästa uppföljning genomförs hösten 2019.				

Invånarnas möjlighet till påverkan				
	2013	2015	2017	Etappmål
Totalt (index)	43	43	41	Behåll
Kvinnor	45	44	41	-
Män	42	41	40	-
Ranking i länet	6/20	10/21	10/19	-
Invånarnas möjlighet till påverkan ligger på ungefär samma nivå såväl över tid som jämfört med genomsnittliga betygsindex (40 år 2017) för övriga kommuner som deltagit i SCB:s medborgarundersökning. Insatser inom området påverkan skulle troligtvis höja Nöjd-Inflytande-Index. Prioriteringar som avses är vilket inflytande invånarna har på kommunens politiker och hur de kan påverka politiska beslut, påverka kommunala verksamheter samt i vilken utsträckning invånarnas åsikter finns representerade i kommunens partier. Nästa uppföljning genomförs hösten 2019.				

Andel förtroendevalda som är nöjda med arbetsförutsättningarna				
	2012	2016	2018	Etappmål
Totalt (%)	-	-	69,4	Behåll
Kvinnor	-	-	76,6	-
Män	-	-	63,8	-
Enkäten till kommunens förtroendevalda reviderades 2018, vilket påverkar jämförelse över tid. Resultatet baseras på andelen som svarat <i>Mycket bra</i> och <i>Bra</i> vad gäller att arbeta politiskt i Huddinge kommun. Kvinnor anser sig i högre utsträckning än män nöjda med arbetsförutsättningarna. För mer information, se rapporten <i>Redovisning av resultatet av enkäten till förtroendevalda 2018</i> .				

E-förslag

Under 2016 gjordes en översyn av kommunens arbete med delaktighet, vilket bland annat resulterade i förslaget att avskaffa den medborgerliga förslagsrätten för att i stället utreda möjligheten att utveckla e-förslag. E-förslag är ett digitalt förslag från en invånare till kommunen. Förslaget läggs ut på hemsida och andra medborgare kan

kommentera och stödja förslaget genom att rösta på e-förslaget.

Under 2017 har ett projekt genomförts för att utreda möjligheterna till, och ta fram förslag på, metodik och lösning för att införa e-förslag.

Utvecklingsåtagande

- Införa e-förslag utifrån beslut om metodik och lösning.

Åtagandet är genomfört. Åtagandet har ersatt 2017 års åtagande om att *Ta fram förslag till metodik och lösning för att införa så kallat e-förslag eller liknande*. Möjligheten att via en e-tjänst lämna in Huddingeförslag lanserades den 1 maj. Till december har 105 Huddingeförslag lämnats in och av dessa har 17 förslag nått över gränsen 100 röster och behandlas av ansvarig nämnd eller förvaltning.

Medborgardialoger

För att kunna växa snabbt och samtidigt nå kvalitetsmålen krävs en god medborgardialog med invånarna i tidiga skeden av samhällsplaneringen för att de ska förstå hur det påverkar dem och vad och när de har möjlighet att påverka. Huddinge har hittills genomfört medborgardialoger i tidiga skeden genom Rådet för fysisk planering. En större medborgardialog i Flemingsberg har genomförts där nya metoder har testats. Arbetssättet behöver utvecklas ytterligare så att det blir tydligt såväl internt som externt hur kommunen ska arbeta med medborgardialoger.

Utvecklingsåtagande

- Vidareutveckla arbetet kring medborgardialoger och ta fram vad medborgardialog för tidiga skeden i samhällsbyggnadsprocessen innebär i Huddinge kommun.

Åtagandet är genomfört. Under 2018 har uppdraget med att vidareutveckla arbetet med medborgardialoger i tidiga skeden fördjupats och resulterat i fyra särskilda inriktningar, däribland en utvecklad styrprocess, ett internt förhållningssätt, verktyg för mer systematik kring medborgardialoger i tidigt skede samt ett utbildningskoncept för tjänstepersoner. Under 2019 återstår ett implementeringsarbete och utformningen och genomförande av utbildningskonceptet.

Process för kommunikation kring samhällsbyggnadsprojekt

För att få en tydligare bild av hur samhällsbyggnadsavdelningen ska kommunicera i samband med samhällsbyggnadsprocessen, har den del av samhällsbyggnadsprocessen som rör detaljplanering fått en kommunikationsprocess kopplad till sig under 2017. Fokus under 2018 blir att vidareutveckla processen för

kommunikation gällande genomförandedelen kring utbyggnad av allmänna anläggningar.

Utvecklingsåtagande

- Vidareutveckla kommunikationsprocessen gällande genomförandet kring utbyggnad av allmänna anläggningar.

Åtagandet är genomfört. Implementering av kommunikationsplan pågår.

Ökad jämlikhet

Kommunstyrelsen har en viktig styrande och samordnande roll i arbetet med att säkra det jämlika Huddinge.

Under året har ett flertal utbildningsinsatser för att öka anställdas kompetens i jämlikhetsfrågor och jämlik styrning genomförts. En utbildningsfilm har tagits fram med syfte att vara en resurs för att säkra grundkompetens hos chefer och medarbetare och därmed uppfylls styrsignalen i Mål och budget 2018 om att alla anställda ska vara orienterade i jämlikhet, diskriminering och normkritik.

I Huddinge ska verksamheter genom jämlik styrning mäta och analysera statistik och resultat utifrån köns-, områdes- och åldersperspektiv. Omotiverade skillnader ska redovisas och åtgärdas. Kommunstyrelsen har under 2018 arbetat vidare med att stärka stödet till nämnderna i deras arbete med jämlik styrning bland annat genom handledning i jämlikhetsanalys.

Arbete för ökad jämlikhet har under året skett i delar inom ramen för kungömsamt preventionsarbete då ett effektivt preventionsarbete bland annat ger positiva effekter på jämställdhet (läs mer under delmål Fler upplever god hälsa).

Våldsförebyggande arbete med fokus på maskulinitetsnormer är en del av arbetet för ökad jämställdhet. Under året har ett utvecklingsåtagande om våldsförebyggande arbete genomförts (läs mer under delmål Fler upplever god hälsa).

Kompetensutvecklingsinsats inom området hedersrelaterat våld och förtryck har också genomförts.

För att minska skillnader mellan områden inom Huddinge har kommunen med stöd av extra statliga medel på 11,5 mnkr enats kring och påbörjat:

- Socialt hållbar bostadsplanering för minskad segregation.
- Tidiga och förebyggande insatser för barn och unga, yngre vuxna.
- Språkutveckling i förskola, grundskola och gymnasie-skola samt vuxenskola.

Ett samarbete med Södertörns högskola har inletts kring att ta fram en forskningsöversikt med syfte att utifrån denna

belysa kommunens strategier och arbete för att minska skillnader mellan kommundelar. Framtagande av ett verktyg för att visualisera statistik för olika geografiska nivåer i Huddinge som förbättrar beslutsunderlagen har påbörjats.

Kommunstyrelsen har följt den nationella utvecklingen av funktionshinderspolitiken och dess konsekvenser på lokal nivå. Ett seminarium om den nya politiken genomfördes under 2018 för anställda.

Under året har en ny minoritetslag som förstärker rättigheterna för nationella minoriteter tagits fram. Den nya lagen gäller från 1 januari 2019. Kommunstyrelsen har bevakat utvecklingen av området och bedömningen är att kommunen behöver förbättra och utveckla sitt arbete så att de lagliga rättigheterna för målgrupperna uppnås.

Målpuppfyllelsen bedöms som god.

Andel invånare som under de senaste 12 månaderna har känt sig utsatta för diskriminering, trakasseri eller mobbing

	2012	2014	2018	Etappmål
Totalt (%)	7	9	8	Indikator
Ålder 65-84 år	4	3	4	-
Kvinnor	7	9	9	-
Män	7	9	7	-
Fullersta/Snättringe	-	-	4	-
Vårby	10	16	16	-

En lägre andel äldre personer känner sig utsatta för diskriminering, trakasseri eller mobbing jämfört med yngre åldersgrupper år 2018 (18-30 år: 16 %, 31-50 år: 9 %, 51-64 år: 5 %, 65-84 år: 4 %). Resultat på områdesnivå visar högst och lägst siffra år 2018 för kommundelarna. Det tidigare administrativa området Vårby motsvarar nuvarande kommundel Vårby.

Bedömning av kommunens arbete med tillgänglighet och delaktighet, för personer med funktionsnedsättning, inom områdena (index):

	2014	2015	2016	Etappmål
Kultur	-	74	72	-
Ranking i länet	-	2/20	3/21	-
Idrott	53	72	79	-
Ranking i länet	5/19	1/19	3/25	-
Fysisk tillgänglighet	60	58	60	-
Ranking i länet	3/14	8/17	4/21	-
Utbildning	-	27	56	-
Ranking i länet	-	16/20	9/23	-
Arbetsmarknad	-	2	49	-
Ranking i länet	-	17/17	4/21	-

Måttet är borttaget fr.o.m. Mål och budget 2019.

Kultur och idrott: alla har rätt att delta vilket förutsätter tillgängliga lokaler, utbildning av ledare och information om tillgängligheten. Fysisk tillgänglighet gäller tillgängligheten i den egna verksamheten. Utbildning: kommunen kan bland annat öka delaktigheten genom att ha mål och strategier i styrdokument samt digitala lär- och dialogplattformar som är tillgängliga för elever, lärare och anhöriga. Arbetsmarknad: Kommunen har ett viktigt ansvar som arbetsgivare och kan till exempel erbjuda praktikplatser och samarbeta med interna och externa aktörer för att öka delaktigheten på arbetsmarknaden. Myndigheten för delaktighet (MFD) har från och med 2017 ersatt sin kommunuppföljning med ett innehåll som försvårar mätbarhet och som innebär att tidigare siffror inte kan användas i jämförelse. En översyn pågår för att hitta nytt sätt att mäta kommunens utveckling inom området, där hänsyn kommer tas till pågående nationell utredning vilken ska redovisas i april 2019.

Andel personer som upplever att de blivit diskriminerade i mötet med Huddinge kommuns verksamhet

	-	-	2018	Etappmål
Totalt (%)	-	-	10	Indikator

Tidigare års resultat har tagits bort eftersom det inte har kunnat säkerställas hur bakomliggande beräkningar gjorts. Det förebyggande arbetet för minskad upplevd diskriminering kräver kompetens hos vår personal vad gäller diskrimineringslagen, jämlikhet och normkritik. Genom kompetens kan arbeta förebyggande för hela samhället. En stor kommungemensam utbildningsinsats har gjorts sedan 2015 och under hösten 2018 pågick framtagande och klarställande av utbildningsfilm för att sprida kunskapen ytterligare. Utbildningsfilmen kommer att spridas under våren 2019. Jämlik styrning är en annan del som i sig ska säkra jämlika verksamheter.

Andel tillgänglighetsanpassade busshållplatser på kommunala gator

	2015	2016	2017	Etappmål
Totalt (%)	72	73	79	74

Resultat för 2018 kommer i februari 2019.

Andel tillgänglighetsanpassade övergångsställen på kommunala gator

	2015	2016	2017	Etappmål
Totalt (%)	43	44	56	42

Resultat för 2018 kommer i februari 2019.

Ökad nöjdhet med bemötandet vid kontakt med kommunen

Bemötande och kundservice är nyckelfrågor om Huddinge ska bli en av de populäraste kommunerna i länet att bo, besöka och verka i, enligt Mål och budget 2018. Detta kräver bland annat en tillgänglighet i kommunens servicecenter, som de båda utvecklingsåtagande handlar

om. Dessvärre avviker båda från planeringen. Bland måtten framgår att svarstid och bemötande i e-post och telefoni ökat och går över etappmål samt att Huddinge har bättre resultat än likvärdiga kommuner. Måluppfyllelsen bedöms som god.

Medelbetyg för bemötande i kontakt med kommunen				
	2013	2015	2017	Etappmål
Totalt (skala 1-10)	6,4	6,5	6,3	7,0
Kvinnor	6,3	6,7	6,4	-
Män	6,5	6,4	6,3	-
Ranking i länet	6/19	7/20	7/19	-
Kommunen tappar en aning i betyg gällande bemötande generellt med kommunen vilket understryker behovet av fortsatt fokus på invånare och kunder avseende service. Nästa uppföljning genomförs hösten 2019.				
Medelbetyg på frågan: Hur lätt är det att komma i kontakt med tjänsteperson eller annan personal i kommunen?				
	2013	2015	2017	Etappmål
Totalt (skala 1-10)	6,1	6,0	5,8	6,3
Kvinnor	5,9	6,2	6,2	-
Män	6,2	5,9	5,6	-
Ranking i länet	2/12	11/21	10/19	-
I förhållande till uppställda mål måste tillgängligheten till kommunen som helhet öka. Om männens resultat fortsätter att sjunka behöver detta analyseras. Nästa uppföljning genomförs hösten 2019.				

Medelbetyg på frågan: Hur nöjd är du med möjligheten att komma i kontakt med kommunens politiker?				
	2013	2015	2017	Etappmål
Totalt (skala 1-10)	5,3	5,4	5,1	Behåll
Kvinnor	5,2	5,4	5,4	-
Män	5,4	5,4	4,7	-
Ranking i länet	8/22	8/22	11/19	-
Även för detta mått har männens skattningar sjunkit och behöver bevakas. Nästa uppföljning genomförs hösten 2019.				

Tillgänglighet e-post – andel där kommunstyrelsen svarar inom två dygn				
	2016	2017	2018	Etappmål
Totalt (%)	88	89	91	90
Andelen som svarar inom två dygn fortsätter att öka och är över etappmål. Det förbättrade resultatet beror till stor del på kommunens servicecenter. Överlag är kommunen bra på att svara på e-post. Det finns dock stora variationer mellan olika funktioner och avdelningar vilket gör att fortsatt fokus på frågan krävs. Huddinge kommun har 2018 ett bättre resultat (83 %) av svar på e-post inom ett dygn än snittet (73 %) av nio andra				

likvärdiga kommuner (minst 75 000 invånare), se Kommunens Kvalitet i Korthet (KKiK) i Kommun- och landstingsdatabasen Kolada (kolada.se).

Tillgänglighet bemötande telefon – andel som upplever ett gott bemötande vid kontakt med kommunen				
	2016	2017	2018	Etappmål
Totalt (%)	-	86	93	80
Förvaltningen har börjat mäta svarstider gällande telefoni för att få en bredare bild över kommunens serviceförmåga. Resultatet baseras på andel intervjuare som efter varje samtal graderat om de upplevt att de fått ett mycket gott eller gott bemötande av handläggaren. Huddinge kommun har 2018 ett bättre resultat av bemötande vid kontakt via telefon än snittet av nio andra likvärdiga kommuner (minst 75 000 invånare), se Kommunens Kvalitet i Korthet (KKiK) i Kommun- och landstingsdatabasen Kolada (kolada.se).				
Andel invånare som läser kommunens tidning Vårt Huddinge				
	-	2015	2017	Etappmål
Totalt (%)	-	82	84	85
Kvinnor	-	84	86	85
Män	-	81	81	85
Tidningen Vårt Huddinge står sig fortfarande stark bland Huddinges invånare vilket är mycket glädjande. Måttet är borttaget fr.o.m. verksamhetsplan 2019.				

Andel invånare som läser kommunens aktuelltannons i Mitt i Huddinge				
	-	2015	2017	Etappmål
Totalt (%)	-	88	81	Behåll
Kvinnor	-	87	80	-
Män	-	89	81	-
Frågan är ställd som <i>Hur ofta?</i> och resultatet är sammanslaget för de som svarar <i>Varje vecka</i> och <i>Ibland</i> . Hälften (51%) av respondenterna har 2017 svarat <i>Ibland</i> och 30 procent svarade <i>Varje vecka</i> . Andelen som aldrig läser annonsen har ökat från 12 till 19 procent mellan 2015 och 2017. Vanligtvis brukar läsvärdet på kommunens annons i lokaltidningarna vara högt. Det lägre värdet 2017 måste analyseras vidare. En möjlig förklaring är att invånarnas användning av snabba digitala medier har ökat på senare tid. Måttet är borttaget fr.o.m. verksamhetsplan 2019.				

Andel besökare på huddinge.se som anger att de hittar vad de söker				
	2013	2014	2017	Etappmål
Totalt (%)	91	89	83	Behåll
Ranking i länet	3/26	6/26	-	-
Resultaten för 2013 och 2014 kommer från SKL och resultatet för 2017 är en tillägsfråga till SCB:s medborgarundersökning. Måttet är borttaget fr.o.m. verksamhetsplan 2019.				

Antal följare på Facebook				
	2016 dec	2017 dec	2018 dec	Etappmål
Totalt (antal)	20 315	21 800	21 600	-
Måttet är borttaget fr.o.m. verksamhetsplan 2019.				

Invånarnas nöjdhet med samhällsvägledningen vad gäller svarstid, nöjdhet och uppkläring				
	2016	2017	2018 (dec)	Etappmål
Svarstid (%)	-	77	81,9	Behåll
Nöjdhet (%)	-	83	85,2	Behåll
Uppklaring (%)	-	75	77,0	Behåll
Tidigare mättes tillgänglighet, bemötande och svarets kvalitet. Ny mätmetod införd fr.o.m. 2017. Metoden innebär att servicenivåer mäts löpande i servicecenter. Resultatet baseras på andelen som svarat <i>Mycket bra</i> och <i>Bra</i> . Eftersom rätt saker inte mäts och att det som mäts är det som fungerar väl kommer ett omtag göras fr.o.m. årsskiftet 2018/2019 vad gäller mätmetod och dataleverantör. Mätning kommer att återupptas 2020.				

Tillgänglighet andel som fått fullständigt svar på sin fråga vid telefonkontakt med kommunen (alla förvaltningar)				
	2016	2017	2018	Etappmål
Totalt (%)	42	59	55	50
JSM Telefront AB har ringt till huvudnumret och skickat e-brev till kommunens officiella e-postadress för att få svar på frågor. Resultatet baseras på andelen <i>God</i> vad gäller bedömning om frågan blivit besvarad eller om handläggaren kunde svara delvis eller inte alls. Måttet är borttaget fr.o.m. verksamhetsplan 2019.				

Servicecenter

Kommunens servicecenter har varit i drift i drygt sex år. Natur- och byggnadsförvaltningens frågor tillkom för cirka två år sedan.

I jämförelse med flera andra kommuner i Huddinges storlek har en omvärldsanalys visat att Huddinge kommun erbjuder lägre tillgänglighet och har längre svarstider. För att leva upp till visionen och de krav som invånarna ställer måste Huddinge servicecenter därför utveckla sin förmåga gällande kundservice. I uppdraget ingår även att se över stödmaterial till hela den kommunala verksamheten för att öka den totala servicenivån från Huddinge kommun.

Ett nytt verktyg (Bright index) används i dag för att i realtid mäta bemötandet, men fler digitala verktyg och nya arbetssätt behöver implementeras.

Utvecklingsåtagande

- Att lansera ett servicecenter 3.0 vilket innebär att vi kan leverera service i form av öppettider och svarstider i nivå med jämförbara kommuner.

Avvikelse från plan. Ny servicecenterchef började sin tjänst i september 2018, vilket gjort att utvecklingsåtagandet skjutits fram. Nya lokaler är en avgörande faktor och inflyttning i nya lokaler sker den 14 januari 2019.

Systematisera servicecenters kunddata

Kommunens servicecenter är en stor källa för information kring invånarnas och kundernas beteende och önskemål. Genom att systematisera informationen från servicecenter ges kommunen möjlighet att förbättra sin service och ge impulser till innovation och smartare arbetssätt i verksamheterna.

Planerad åtgärd överflyttad från 2017

- Ta fram dels en systematik för inhämtande av invånarnas och kundernas synpunkter och önskemål, dels en modell för kunskapsöverföring till kommunens verksamheter.

Avvikelse från plan. Åtagandet är delvis klart men har inte kunnat slutföras i sin helhet beroende på omfattningen av uppdraget, att basuppdraget för servicecenter prioriterats samt att ny servicecenterchef nyligen har tillsatts. Systemstödet för arbetet har heller inte kunnat införas som planerat. Åtagandet kommer att bli klart under 2019.

Ökad valfrihet

Kommunstyrelsen har inga utvecklingsåtaganden eller mått för detta nämndmål, men utvecklingsåtagandet om samhällsbyggnadsprocessen under nämndmålet Utbyggd samhällsservice i takt med bostadsbyggandet har bäring på ökad valfrihet. Vidare är den digitala tjänsten Jämför service en viktig del i kommunens arbete med att underlätta val av utförare av förskolor, grundskolor, äldreboenden, familjerådgivning, korttidsvistelse och daglig verksamhet. Arbetet inom basuppdraget bedöms bidra till en god måluppfyllelse.

Successivt minskat skatteuttag

Kommunens verksamheter ska genomlysas ur ett kostnads- och kvalitetsperspektiv, vilket kan påverka kommunalskatten framöver. Dessutom är åtgärder för långsiktig finansieringen prioriterat för att stärka ekonomin.

Kommunal skattesats (öre per skattekrona)				
	2016	2017	2018	Etappmål
Huddinge kommun	19,87	19,87	19,87	19,87
Länssnitt	19,12	19,07	19,05	-
Södertörnsnitt	19,87	19,86	19,86	-
Ranking i länet	21/26	22/26	22/26	-

Fler i jobb

Arbetet inom detta övergripande mål genomförs framför allt i ordinarie basuppdrag. Förvärvsarbetande dagbefolkning ökar och det gör även vårt NKI, det mätresultat där vi har högst rådighet. Det övergripande målet Fler i jobb bedöms ha en god måluppfyllelse.

Fler arbetstillfällen

Flera satsningar har genomförts för att öka antalet arbetstillfällen inom ramen för basuppdraget. Måluppfyllelsen bedöms som god.

Nyföretagarcentrum Huddinge-Botkyrka är ett av de mest framgångsrika Nyföretagarcentrum i Sverige. Under 2018 fick de in 320 företagsidéer varav 145 blev företag. Nyföretagarcentrum har gjort särskilda insatser för kvinnor och nyanlända.

I dialog med näringslivet har kompetensförsörjning framkommit som det största tillväxthindret. I dialogerna tydliggjordes vilken typ av kompetensbehov företagen har vilket arbetsförmedlingen tagit del av. Ett seminarium om kompetensförsörjning har även genomförts för ökad kunskap om rekrytering och matchning.

Årets lokala företagmässa för unga företagare, UF, genomfördes i december. Cirka 80 utställare deltog. Tidigare pallplats som Årets UF-kommun tappades under året.

Antal arbetstillfällen i kommunen				
	2015	2016	2017	Etappmål
Totalt	45 570	45 144	46 063	-
Kvinnor	23 088	22 478	23 010	-
Män	22 482	22 666	23 053	-
Resultatet anger antal förvärvsarbetande dagbefolkning i kommunen, som ökar igen efter en svag minskning 2016. Antalet arbetstillfällen i länet ökar också. Skillnaden mellan kvinnor och män har utjämnats 2017.				

Arbetsplatskvoten				
	2015	2016	2017	Etappmål
Totalt	0,881	0,847	0,842	Behåll
Ranking i länet	7/26	7/26	7/26	-
Arbetsplatskvot är antal arbetstillfällen i relation till antalet förvärvsarbetande. Trenden fortsätter svagt nedåt. Det finns behov av plats för fler verksamheter/arbetstillfällen i relation till förvärvsarbetande nattbefolkning. Resultat för 2018 kommer i november/december 2019.				

Kvm verksamhetsmark i antagna detaljplaner, per år				
	2016	2017	2018	Etappmål
Totalt	-	-	-	Indikator
Måttet är borttaget fr.o.m. verksamhetsplan 2019.				

Kvm verksamhetsmark i pågående planering, per år				
	2016	2017	2018	Etappmål
Totalt	-	-	-	Indikator
Definition av verksamhetsmark håller på att tas fram. Mätningar har inte genomförts ännu.				

SÄRSKILT PRIORITERAT 2018

Prioritera insatser som leder till att fler Huddingebor får ett jobb. Ett arbete att gå till ökar individens delaktighet i samhället. Dessutom ökar kommunens intäkter. För detta krävs, exempelvis, ett proaktivt arbete med att locka företag till kommunen, sociala krav vid exploatering, 100 Huddingejobb, sommarjobb, SFI samt riktade utbildningar till nyanlända. Detta för att säkerställa att de som står långt från arbetsmarknaden och de som nyligen flyttat till Huddinge blir anställningsbara och får en egen försörjning.

SÄRSKILT PRIORITERAT 2018

Ett särskilt fokusområde för 2018 är företagsklimatet. Samtliga förvaltningar ska aktivt medverka till att säkra ett bättre klimat för företagare. Samtliga förvaltningar ska ha insikt och förståelse för förutsättningarna att driva företag i kommunen, arbeta med hur kommunens företagare bemöts samt lyfta fram på vilket sätt Huddinge är en bra kommun att driva såväl små som stora företag i.

Dessa två politiska prioriteringar hanteras genom det kommungemensamma utvecklingsåtagandet "Förstärkt förvaltningsövergripande arbete samt en gemensam ny handlingsplan för att få ett förbättrat företagsklimat".

Flertalet förbättringsinsatser har genomförts under året och dialogen med näringslivet har stärkts. Nöjd-Kund-Index ökar och vi har klättrat i länsrankingen av nyföretagande.

SÄRSKILT PRIORITERAT 2018

Kommunen ska aktivt bidra till att etablera kontor- och konferensmarknaden i Flemingsberg liksom arbetet med att ta fram ny verksamhetsmark.

Kommunen har träffat en avsiktsförklaring med ett konsortium om samarbete för genomförande av ett stadscentrum i Flemingsberg. Den vision parterna enats om innebär 50 000 arbetande, 50 000 boende och 50 000 besökande i Flemingsberg. Målet är att den första etableringen av kontor i stadskärnan flyttar in 2023 och att större delen av kontoren är på plats inom en tioårsperiod.

≈ Fler och växande företag

Kommunstyrelsen arbetar med att förbättra förutsättningarna för fler och växande företag och har under året utfört åtgärder enligt handlingsplan för ett förbättrat företagsklimat. Åtagandet gällande nya styrdokument för utveckling av handeln i Huddinge kommer att fortsätta även under 2019. Måluppfyllelsen bedöms som godtagbar.

Nystartade företag per 1 000 invånare				
	2015	2016	2017	Etappmål
Totalt (antal)	6,2	6,9	6,49	Indikator
Ranking i länet	17/26	17/26	16/26	-
Nyföretagandet är något lägre 2017 än 2016, men ranking i länet har förbättrats med en placering. Nyföretagandet minskar i hela landet. Resultat för 2018 kommer i mars/april 2019.				

Placering i Svenskt Näringslivs mätning				
	2016	2017	2018	Etappmål
Totalt (plats)	117	80	135	70
Ranking i länet	18/26	16/26	19/26	-
Svenskt Näringslivs undersökning om det lokala företagsklimatet går ut till Svenskt Näringslivs medlemsföretag. Företagen ger sina synpunkter på attityderna till företagande, kommunens service, tillämpning av lagar och regler med mera. År 2018 kom Huddinge på plats 135 av totalt 290 kommuner. Endast 131 av cirka 9 000 företag i kommunen svarade på enkäten 2018 och hälften av de svarande hade varit i kontakt med kommunen. Därför är det svårt att dra slutsatser av resultatet. Läs mer på foretagsklimat.se .				

Företagarnas betyg på kommunens service, Nöjd-Kund-Index (NKI)				
	2015	2016	2017	Etappmål
Totalt (index)	70	66	68	75
Ranking i länet	7/26	23/26	17/26	-
Bygglov	54	49	50	-
Serveringstillstånd	76	67	86	-
Markupplåtelse	70	66	61	-
Vi har förbättrat vår service mellan 2016 och 2017. Nedgången av totalt index mellan 2015 och 2016 berodde på försämrat resultat i mätningen av myndighetsområdet bygglov. Undersökningen baseras på de företag som haft kontakt/ärenden med kommunen. Resultat för 2018				

kommer i april 2019. Måttet ingår i Kommunens Kvalitet i Korthet (KKiK) i Kommun- och landstingsdatabasen Kolada (kolada.se).

Nöjd-Kund-Index (NKI) för företagsklimat gällande markupplåtelse				
	2015	2016	2017	Etappmål
Totalt (NKI)	70	66	61	73
Mark- och exploateringssektionen har tagit del av resultat och frisvar och identifierat förbättringsåtgärder. Åtgärderna kommer genomföras under 2018. Genom frisvaren har uppmärksamats att flera synpunkter är kopplade till polisens handläggningstid och avgifter. Följande förbättringsåtgärder pågår eller kommer att vidtas: - Ta fram standardmejl för förhandsbesked - Inrätta ny rutin för återkoppling till sökande - Uppdatera information på webben - Uppdatera informationen till servicecenter Måttet är borttaget fr.o.m. verksamhetsplan 2019, eftersom det är inkluderat i måttet Företagarnas betyg på kommunens service NKI.				

Byggtäkter inom stadsbyggnadsbenchen				
	2015	2016	2018	Etappmål
Ranking i länet	3/9	7/9	4/9	3/9
Stadsbyggnadsbenchen består av 9 kommuner i Stockholmsområdet. Kommunen har förbättrat både index och placering bland deltagande kommuner. Alla delområden har fått förbättrat resultat. Kommunstyrelsens förvaltning kommer att analysera resultatet, ta fram en handlingsplan och föra en dialog med byggtäkter om resultat och förslag till förbättringsåtgärder. Mätningen görs fr.o.m. 2016 vartannat år.				

Antal konkurser				
	2016	2017	2018	Etappmål
Totalt (antal)	44	46	63	Indikator
Konkurserna ökar med 37 procent. I landet ökar konkurserna med 13 procent. Vad utvecklingen beror på är svårt att analysera, men trots lågt ränteläge finns tecken på att lågkonjunktur är på väg.				

Dagbefolkningens procentuella tillväxt				
	2015	2016	2017	Etappmål
Totalt (%)	2,0	-0,9	2,0	-
Ranking i länet	16/26	26/26	10/26	-
De näringsgrenar som ökar mest mellan 2016 och 2017 är handel, tillverkning, bygg samt vård och omsorg. Mellan 2015 och 2016 var det inom näringsgrenen vård och omsorg (sociala tjänster) som dagbefolkningen gick ner. Resultat för 2018 kommer i november/december 2019.				

Åtgärder för att utveckla handeln

Handeln, en stor och viktig del av Huddinges näringsliv, är under ständig förändring och utveckling. Kommunen och regionen är dessutom under stark tillväxt vilket ytterligare

ökar handelns omfattning och betydelse. Det kräver i sin tur en noggrann och kontinuerlig omvärldsanalys för att kartlägga nya förutsättningar och trender. Framför allt är det den ökade e-handeln som bedöms förändra handelns förutsättningar i allt högre utsträckning. För en fungerande utveckling av handel är även förståelsen för varuförsörjningskedjan en avgörande faktor som bör belysas bättre. Det är viktigt i vår planering och i våra planprocesser att ha god kunskap om handelns utveckling.

Kommunens tidigare framtagna handelspolicy, beslutad 2010, är inte längre aktuell och därför behöver nya styrdokument tas fram.

Utvecklingsåtagande

- Ta fram nya styrdokument för utveckling av handeln i Huddinge.

Avvikelse från plan. Åtagandet slutförs under 2019 och har utökats med att ta fram ytterligare underlagsmaterial. Utökade analyser om e-handel och områdesspecifika handelsutredningar pågår.

Förvaltningsövergripande handlingsplan för ett bättre företagsklimat

Alla nämnder har i uppdrag att stärka, utveckla och förbättra sina kontakter med näringslivet. Uppdraget har ett tydligt fokus på företagets behov av effektivare processer och ett professionellt mottagande. I arbetsgruppen för näringslivsfrågor, som leds av kommunstyrelsens förvaltning, kommer en representant från varje förvaltning ingå och gemensamt bidra till att genomföra kommunens handlingsplan för ett bättre företagsklimat.

Planerad åtgärd överflyttad från 2017

- Utföra åtgärder enligt handlingsplan för ett förbättrat företagsklimat.

Åtagandet är genomfört. Handlingsplan är framtagen, genomarbetad och uppföljd genom den nybildade näringslivsgruppen. Kommunstyrelsens åtgärder i den kommunövergripande handlingsplanen är genomförda. 100 företagsbesök på 100 dagar, införande av dialogverket företagarpåse, upphandlingsseminarium, ökad nöjdhet på bygglov samt uppbyggnad av Företagskompassen är exempel på några av de större insatserna som genomförts under året. För kontinuitet i arbetet och ihållande goda resultat återkommer vissa av aktiviteterna under kommande år.

Fler i egen försörjning

Kommunstyrelsen har inga utvecklingsåtaganden kopplat till detta nämndmål. Arbetslösheten har minskat något och måluppfyllelsen anses därför god.

Förvärvsfrekvens invånare 20-64 år				
	2015	2016	2017	Etappmål I
Totalt (%)	78,5	79,1	79,2	Indikator
Kvinnor	77,0	77,9	78,1	-
Män	79,9	80,2	80,4	-
Ranking i länet	23/26	23/26	23/26	-
Det är stor eftersläpning i statistiken för förvärvsfrekvens då den är baserad på inkomststatistik som görs utifrån deklARATIONERNA. En viss ökning kan skönjas. Dock har kommunen alltså en av länets lägsta förvärvsfrekvenser. Resultat för 2018 kommer i november 2019.				

Öppen arbetslöshet				
	2016	2017	2018	Etappmål I
Totalt (% nov, 16-64 år)	3,1	3,2	3,0	Indikator
Kvinnor (% nov, 16-64 år)	2,9	3,1	3,0	-
Män (% nov, 16-64 år)	3,3	3,4	3,0	-
Stuvsta-Snättringe (% okt, 18-64 år)	1,4	1,6	1,4	-
Vårby (% okt, 18-64 år)	6,4	6,7	6,4	-
Ranking i länet (% okt, 16-64 år)	18/26	19/26	17/26	-
Resultat på total och kön visar andel öppet arbetslösa av befolkningen i åldern 16 till 64 under november månad. Den geografiska uppdelningen utgår från högst och lägst arbetslöshet för 2018 bland de tidigare sju administrativa områdena under oktober i åldern 18 till 64.				

Öppen arbetslöshet unga, ålder 18-24				
	2016	2017	2018	Etappmål I
Totalt (% nov)	3,5	2,8	2,2	-
Kvinnor (% nov)	2,7	2,1	2,2	-
Män (% nov)	4,3	3,5	2,3	-
Sjödalen-Fullersta (% okt)	2,5	1,8	1,7	-
Vårby (% okt)	4,6	4,1	4,2	-
Ranking i länet	15/26	23/26	20/26	-
Arbetslösheten bland unga män tenderar att minska. Den geografiska uppdelningen utgår från högst och lägst arbetslöshet för 2018 bland de tidigare sju administrativa områdena under oktober i åldern 18 till 24. Även Skogås hade 1,7 procents öppen arbetslöshet 2018. År 2017 hade Segeltorp högst andel öppen arbetslöshet bland unga, 2018 var det Vårby.				

☑ God omsorg för individen

Arbetet med Samkraft löper på och ett kommungemensamt projekt för att samordna preventionsarbete inom kommunen har genomförts under året. Kommunstyrelsens del av kommunens arbete för att nå det övergripande målet God omsorg för individen bedöms som god.

☑ Fler upplever god hälsa

Invånarna bedömer i stor utsträckning sitt allmänna hälsotillstånd som bra eller mycket bra, men det finns en omotiverad könsskillnad. Arbetet med utvecklingsåtagandena om preventionspaket och våldsförebyggande arbete har fallit väl ut. Måluppfyllelsen bedöms som god.

Andel vuxna som skattar sin hälsa som bra				
	2012	2014	2018	Etappmål
Totalt (%)	71	71	78	72
Kvinnor	71	69	76	-
Män	70	73	80	-
Trångsund	-	-	85	-
Vårby	60	59	71	-
Andelen som bedömer sitt allmänna hälsotillstånd som bra eller mycket bra har ökat över tid, men det finns skillnader mellan kön och område och andelen sjunker med stigande ålder. Svarsalternativen <i>Mycket bra</i> och <i>Bra</i> hade 2014 formuleringen <i>Mycket gott</i> och <i>Gott</i> . Resultat på områdesnivå visar högst och lägst siffra år 2018 för kommundelarna. Det tidigare administrativa området Vårby motsvarar nuvarande kommundel Vårby.				

Andel elever i åk 9 som skattar sin hälsa som bra				
	-	-	2018	Etappmål
Totalt (%)			83	Behåll
Flickor			78	-
Pojkar			88	-
År 2018 ställdes frågan <i>Hur bedömer du ditt allmänna hälsotillstånd?</i> Resultatet baseras på svarsalternativen <i>Mycket bra</i> och <i>Bra</i> , och det visar en omotiverad könsskillnad. Med anledning av ändrad mätmetod görs ingen jämförelse över tid.				

Andel elever i åk 9 som avstår från alkohol				
	2010	2012	2018	Etappmål
Totalt (%)	42	47	57	-
Flickor	39	41	53	-
Pojkar	45	55	61	-
År 2010 och 2012 genomfördes Stockholmsenkäten. Då ställdes frågan: <i>Hur ofta dricker Du vid ett och samma tillfälle alkohol motsvarande minst: 18 cl sprit (en halv kvarter) eller en helflaska vin eller fyra stora flaskor stark cider/alkoläsk eller fyra burkar starköl eller sex burkar folköl?</i> Resultatet baseras på andelen som svarat <i>Dricker inte alkohol</i> . Eleverna hade även möjlighet att svara <i>Aldrig</i> , och om resultatet för det alternativet adderas blir det i samma nivå som 2018 års utfall. År 2018 genomfördes Befolkningsundersökningen för unga och i den enkäten ställdes frågan: <i>Har du någon gång druckit alkohol?</i> Resultatet baseras på de som svarade <i>Nej</i> . Flickor dricker alkohol i större utsträckning än pojkar.				

Andel elever i åk 9 som avstår från narkotika				
	2010	2012	2018	Etappmål
Totalt (%)	92	93	90	-
Flickor	94	94	92	-
Pojkar	89	91	87	-
År 2010 och 2012 genomfördes Stockholmsenkäten. Då ställdes frågan: <i>Har Du någon gång använt narkotika?</i> (med narkotika avses t ex hasch, marijuana, amfetamin, ecstasy, LSD, kokain, heroin och GHB). Resultatet baseras på andelen som svarat <i>Nej</i> . År 2018 genomfördes Befolkningsundersökningen för unga där fråga och svarsalternativ om narkotika var identiska med Stockholmsenkäten. Nio av tio elever i årskurs 9 avstår från narkotika 2018, vilket är en lägre andel än tidigare år.				

Andel barn i Huddinges <i>Säkra skolvägar</i> -barn som går, cyklar eller åker kollektivt hela eller delar av vägen till skolan				
	2015	2016	2017	Etappmål 2030
Totalt (%)	79	78	81	85
Målet med trafiksäkerhetsplanen är att endast 15 procent ska skjutas år 2030. Mätningen görs fr.o.m. 2017 vartannat år. Ny data kommer under 2019.				

SÄRSKILT PRIORITERAT 2018

Prioritera tidiga insatser som leder till ökade möjligheter för individen att styra sitt eget liv och skapa sin egen framtid samtidigt som de på lång sikt leder till minskade kostnader. Detta kan bland annat göras, genom evidensbaserade metoder som prövas inom ramen för Samkraft, tidiga insatser i skolan, tidigare insatser för äldre samt 100 Huddingejobb. Det är viktigt att den som hamnar utanför arbetsmarknaden omgående får hjälp med lämpliga insatser för att åter komma tillbaks till egen försörjning. Hur insatserna når upp till de individuella och de ekonomiska målen ska redovisas och utvärderas. Samarbetet med Arbetsförmedlingen ska fördjupas i syfte att säkerställa att nyanlända kommer in på arbetsmarknaden.

Samordna preventionsarbetet inom kommunen

I kommunens förvaltningar finns ett bra och effektivt preventionsarbete. Vad som saknas, och behövs, för ett mer intensifierat preventionsarbete är bättre samordning mellan och inom förvaltningarna.

Länsstyrelsen i Stockholm har genom förfrågningar till länets kommuner förstått att det stöd som önskas från kommunalt håll är ett samlat stöd kring prevention. Resultatet är det så kallade preventionspaketet som inkluderar prevention inom bland annat våldsförebyggande arbete, föräldrastöd, ANDT (alkohol, narkotika, doping, tobak) och våld i nära relationer. Inom ramen för preventionspaketet finns evidensbaserade metoder som tar utgångspunkt i att individer ofta behöver stöd av insatser från mer än ett område. Det finns ett behov av att arbeta med ett lokalt anpassat preventionspaket i Huddinge.

Utvecklingsåtagande

- Ta fram ett preventionspaket i Huddinge kommun för att öka samordningen och säkerställa ett effektivt arbetssätt och en hög kvalitet inom det preventiva arbetet i Huddinge.

Årets del av åtagandet är genomfört. Arbetet bedrivs i ett kommungemensamt projekt. Den första fasen, som bestod av kartläggning kring befintlig prevention samt vilka luckor som finns i det preventiva arbetet, är avslutad. Projektets andra fas, som avslutas under första kvartalet 2019, går ut på att ta fram Huddinges preventionspaket. Det samlade preventionsarbetet finns med som nytt utvecklingsåtagande i 2019 års verksamhetsplan där fokus kommer ligga på samordning och implementering av struktur för styrning, uppföljning och utveckling av preventionsfrågor.

Våldsförebyggande arbete

Utövandet av våld är ett stort samhällsproblem och arbetet med att förebygga våld är viktigt inom flera områden. Det gäller exempelvis arbetet med att öka jämställdhet, motverka våld i nära relationer, arbetet mot hedersrelaterat våld men också trygghetsarbete och brottsförebyggande arbete. Kommunen behöver samordna de insatser som i dag finns och vidareutveckla det förebyggande arbetet. Våldsbejakande extremism ska motverkas genom att fortsätta att utveckla arbetet med att förebygga, upptäcka och hantera radikaliserings. Arbeta med att samordna och vidareutveckla det våldsförebyggande arbetet behöver ske integrerat med det gemensamma preventionsarbetet.

Utvecklingsåtagande

- Samordna insatser mot våldsförebyggande arbete. Integrera det våldsförebyggande arbetet i det kommungemensamma preventionspaketet.

Åtagandet är genomfört. Kunskapshöjande insatser för kommunanställda samt civilsamhället är genomförda. Våldspreventivt arbete är en viktig del av det kommungemensamma preventionsarbetet som utvecklats under 2018.

≈ Ekosystem i balans

Den samlade måluppfyllelsen för målet Ekosystem i balans bedöms som godtagbar.

≈ Minska klimatpåverkan och luftföroreningar

Åtagandet om att arbeta för att individuell energiredovisning per enhet ska kunna genomföras är genomfört. Samtidigt visar tre av måtten med nya resultat en negativ utveckling. Nämndmålet anses därför ha godtagbar måluppfyllelse.

Sedan 2017 finns en central förvaltning för den samordnade varudistributionen bland södertörnskommunerna. Dess mål är mindre miljöbelastning, ökad trafiksäkerhet, bättre folkhälsa, bättre arbetsmiljö, lägre kostnader och lika konkurrens för lokala leverantörer. Under 2018 har koldioxidutsläppet från de samordnade varutransporterna fortsatt att minska, vilket främst beror på ökad andel fordon som drivs med förnybara drivmedel såsom HVO (syntetisk, förnybar diesel) och biogas. Samarbetet har också lett till övergripande ruttjustering, som ska minska körsträckor och förbättra service gentemot beställare.

Utsläpp av växthusgaser per invånare				
	2014	2015	2016	Etappmål 2030
Totalt (ton CO ₂ /invånare)	2,4	1,8	1,7	1,0
Måttet är ett så kallat produktionsperspektiv och innehåller inte utsläpp som är kopplade till kommuninvånarens konsumtion. Utsläpp av växthusgaser per invånare sjunker över tid, se mer på miljobarometern.huddinge.se . Resultat för 2017 kommer i augusti/september 2019.				

Energianvändning, inkl. verksamhetsel, i kommunala lokaler				
	2016	2017	2018	Etappmål 2020
Totalt (kWh/kvm)	179	181	178	137
Se mer på miljobarometern.huddinge.se .				

Koldioxid från kommunens varutransporter				
	-	2014	2017	Etappmål 2021
Ton/år	-	1 390	381	Minska
Uppföljningen görs med tre till fem års mellanrum. Siffrorna som redovisas avser utsläppen på hela Södertörn då det inte finns någon uppföljning på kommunnivå. Mellan åren 2014 och 2017 har de fossila koldioxidutsläppen relaterat till distribution av varor i södertörnskommunerna minskat med 73 procent. Detta beror främst beror på en ökning av användningen av				

biobaserade drivmedel. Resultatet baseras på IVL:s utvärderingsrapport som beställdes förra året. Se mer på miljobarometern.huddinge.se.

Kommunens utsläpp av CO ₂ från arbetsresor (till och från jobbet)				
	2013	2015	2018	Etappmål 2021
Totalt (ton/årsarb.)	514	575	584	Minska
Nytt mått fr.o.m. verksamhetsplanen 2018, ersätter det tidigare måttet <i>Kommunens utsläpp av CO₂ från arbets- och tjänsteresor</i> . Se mer på miljobarometern.huddinge.se .				

Kommunens utsläpp av CO ₂ från tjänsteresor per årsarbetare				
	2016	2017	2018	Etappmål 2021
Totalt (kg/årsarb.)	69	67	73	29
Resultatet för detta mått räknas ut en gång om året utifrån statistik från resebyrån, drivmedelsleverantörer och milersättningar. I koldioxidutsläppen från tjänsteresor i de kommunala verksamheterna ingår flygresor, resor med egen bil i tjänsten och resor i kommunens bilar. Utsläppen har ökat jämfört med 2017. Detta beror på en ökning av utsläppen från kommunens egna och leasade fordon.				

Kommunstyrelsens förvaltnings utsläpp av CO ₂ från tjänsteresor per årsarbetare				
	2016	2017	2018	Etappmål 2021
Totalt (kg/årsarb.)	69	50	100	29
Utsläppen har dubblats sedan 2017. Detta beror på en tredubbling av utsläppen från flygresorna.				

Minskad förbrukning av kopiatorpapper inom kommunstyrelsens förvaltning				
	2016	2017	2018	Etappmål
Totalt (A4-ark tusental)	2 881	890	502	Minska
Resultatet bygger på inköp av kopiatorpapper. I juni 2017 lades det interna tryckeriet ned, vilken är den troligaste orsaken till den kraftiga minskningen mellan 2016 och 2017. Kommunstyrelsens förvaltning tryckte då även åt föreningar. Förbrukningen har fortsatt minska mellan 2017 och 2018.				

SÄRSKILT PRIORITERAT 2018

Energieffektivisering genom beteendeförändring. Flera viktiga steg har tagits för att sänka energiåtgången och energikostnaderna genom åtgärder i byggnaderna. Nästa steg är att förändra beteenden för att ytterligare minska såväl utgifter som utsläpp. För detta krävs energiredovisning per enhet. Arbetet med samordnade transporter ska optimeras för att minska kostnaderna och transportererna.

Genomföra energieffektiviseringar genom beteendeförändringar

Flera steg har tagits för att sänka kommunens energianvändning genom åtgärder i verksamhetslokaler. Nästa steg är att förändra beteenden för att ytterligare minska förbrukningen av energi. I dag har många enheter energimätning som inte är individuell utan mäts för flera enheter sammantaget. Genom individuell mätning av energianvändning skapas förutsättningar för att påverka beteendet hos de som arbetar inom respektive enhet. Det är viktigt att den individuella energiredovisningen kan genomföras på ett ekonomiskt försvarbart sätt.

Utvecklingsåtagande

- Arbeta för att individuell energiredovisning per enhet ska kunna genomföras.

Åtagandet genomfört. Vid nybeställningar till Huddinge Samhällsfastigheter AB kommer en standardlydelse att skrivas in för att säkerställa att individuell energiredovisning per enhet ska kunna erhållas. Genom ägardirektiv har Huddinge kommun givit ett separat uppdrag till fastighetsbolaget att kontinuerligt följa upp energiförbrukningen per enhet i de olika verksamhetslokalerna. Huddinge Samhällsfastigheter AB kommer att kalla till avstämning två gånger per år.

God vattenstatus i sjöar och vattendrag

Det finns inga utvecklingsåtaganden kopplat till detta nämndmål för kommunstyrelsen. Huvuddelen av det operativa ansvaret för arbetet med god vattenstatus i sjöar och vattendrag hade natur- och byggnadsnämnden 2018. Under året har arbetet fortsatt med att förverkliga åtgärdsplanerna för sjöarna, i samarbete med grannkommunerna och Stockholm Vatten och Avfall. Under våren och försommaren har flera dagvattenåtgärder genomförts i befintlig gatumiljö, exempelvis har en regnplantering byggts på infartsparkeringen vid gamla Tingshuset i centrala Huddinge. Samtidigt har flera åtgärder och insatser försenats. Mätresultaten för fosforhalterna i sjöarna visar att det långt kvar till etappmålet för 2021 nås. Mot bakgrund av detta bedöms därför måluppfyllelsen som ej godtagbar.

Fosforhalter i Långsjön, Trehörningen, Orlången, Magelungen och Drevviken (µg/l)

	2016	2017	2018	Etappmål 2021
Långsjön (Segeltorp)	56	55	60	23
Trehörningen (Sjödalen)	95	92	120	28

Orlången (Vidja)	50	46	62	23
Magelungen	29	32	30	22
Drevviken	39	42	51	18

Trehörningen har under flera år haft mycket höga halter av fosfor och har för närvarande extremt höga fosforhalter (>96 µg/l), vilket kan bero på ny bebyggelse och trasiga/läckande ledningsnät. Sedan 2014 har även fosforhalten i Långsjön ökat. Det pågår undersökningar för att reda ut om detta beror på bräddning av avloppsvatten från ledningsnätet eller felkopplingar. Tillkommande bebyggelse som byggs nu har inte lika höga krav på dagvattenfrågor som de som planerats de senaste två åren (men ännu inte byggts) och därmed bidrar nybyggnation till de ökade fosforhalterna. I och med Weserdomen (EU-dom om tillämpningen av vattendirektivets krav att inga vatten får försämrats) från 2015 har kraven kring dagvattenhantering vid exploatering på främst naturmark skärpts, vilket förhoppningsvis kommer bidra till minskade fosforhalter framöver. Det beräknas ta tid innan effekten av genomförda åtgärder får genomslag i mätresultaten. Etappmålen är detsamma som miljö kvalitetsnormerna (MKN) och dessa kommer bli svåra att nå pga. att åtgärdsplaner är försenade. Läs mer på miljobarometern.huddinge.se.

Bibehållen biologisk mångfald och förbättrade möjligheter för friluftsliv

Kommunstyrelsen har inte åtagit sig att under 2018 genomföra särskilda satsningar utöver basuppdraget för att bibehålla biologisk mångfald och förbättra möjligheter för friluftsliv. Kommunstyrelsens förvaltning fortsätter att i samhällsbyggnadsprocessen arbeta för att de strategiskt viktigaste delarna av grönstrukturen och den biologiska mångfalden ska kunna bevaras. Det finns inga nya mätresultat, men inget tyder på att resultaten skulle skilja sig nämnvärt åt jämfört med redovisade år. Kommunen har tilldelats Ekologigruppens uppmuntran Ekopepp för att ha varit drivande med att få in ekosystemtjänstperspektivet som ett av de första underlagen för den nya stadsutvecklingsplanen för Flemingsberg. Måluppfyllelsen bedöms som god.

Andel skyddad natur

	2016	2017	2018	Etappmål
Totalt (%)	37	37	38	-
Inga nya reservat 2018. Målet är att 2021 ha inrättat naturreservat enligt översiktsplanen. Inga förändringar har skett av naturreservatens gränser och skillnaden i resultatet beror på mätteknik.				

Andel invånare som har max 800 meter till större grönyta (>5 ha)

	2015	2016	2017	Etappmål
Totalt (%)	88	88	88	Behåll

Andel invånare som har max 300 meter till mindre grönyta eller park (0,1-5 ha)				
	2015	2016	2017	Etappmål
Totalt (%)	98	97	97	-
Antal hektar större grönyta (större än 5 ha)				
	2015	2016	2017	Etappmål
Totalt (antal hektar)	8 157	8 200	8 191	8 200

≈ Miljöanpassad samhällsplanering

Enligt Mål och budget 2018 ska en så energieffektiv planering som möjligt prioriteras i enlighet med kommunens trafikstrategi. Hur kommunstyrelsen arbetat med detta går att läsa under nämndmålet Förbättrad infrastruktur. I övrigt arbetar kommunstyrelsens förvaltning enligt Mål och budgets prioriteringar inom ramen för basuppdraget, bland annat genom ökat fokus på dagvattenstrategi och ekosystemtjänster. På grund av att det inte finns några utvecklingsåtaganden och att måtten inte direkt svarar mot kommunstyrelsens arbete med miljöanpassad samhällsplanering, är nämndmålet svårbedömt. Med tanke på att takten i omställningen för att nå klimatmålen måste öka generellt i Sverige och att transportsektorn är den största utmaningen behöver större fokus läggas på kommunens ansvar för att bidra till den nationella måluppfyllelsen. En viktig del i detta är pågående arbete med att ta fram en godstrafikplan för att förstå vad kommunen kan påverka och inte.

Resor i kollektivtrafiken				
	2015	2016	2017	Etappmål
Totalt (resor/invånare)	219	219	214	Öka
Resultat för buss sjunker och pendel ökar, framför allt i Flemingsberg där det byggs mycket. Det är färre kollektivtrafikresor i år än föregående år. Det är en viktig signal att vi inte når våra mål om att gång, cykel och kollektivtrafik ska vara prioriterat. Måttet avser antal påstigande i Huddinge i förhållande till folkmängden. Måttet motsvarar måttet <i>Kollektivtrafikresande i förhållande till folkmängd</i> . Resultat för 2018 kommer i februari/mars 2019.				

Cykeltrafikanter i förhållande till folkmängd				
	2016	2017	2018	Etappmål
Totalt	16	22	20	Öka
Cykelmätningen görs i september månad på 10 utvalda platser i kommunen och beräknar totalt antal cyklister på platserna/1 000 invånare. Skillnaderna i utfall kan bero på väderleksförhållanden. Läs mer på miljobarometern.huddinge.se .				

= Giftfri miljö

Utvecklingsåtagandet om plan för giftfri miljö är genomfört. Som framgår av Mål och budget 2018, ska insamlade tidningar och förpackningar senast 2021 öka till samma nivå som rikssnittet. Av mätresultatet om insamlat förpackningsmaterial per capita åskådliggörs att det är långt kvar tills etappmålet nås. Under 2018 har arbetet fortsatt med ny avfallsplan, renhållningsföreskrifter och renhållningstaxa. Avfallsplanen och renhållningsföreskrifterna ska börja gälla från 1 januari 2020 och taxan från 1 januari 2019. Arbetet leds av SRV återvinning AB. Måluppfyllelsen anses god.

Mängd hushållsavfall				
	2016	2017	2018	Etappmål
Totalt (kg/inv)	429	406	391	-
Läs mer på miljobarometern.huddinge.se .				

Andel ekologiska livsmedel i kommunala verksamheter				
	2015	2016	2017	Etappmål
Totalt (%)	40,1	44,6	43,8	-
Ranking i länet	2/18	2/20	3/21	-
Läs mer i Miljöprogram 2017-2021 . Resultatet har ett års eftersläpning. Måttet ingår i Kommunens Kvalitet i Korthet (KKiK) i Kommun- och landstingsdatabasen Kolada (kolada.se).				

Insamlat förpackningsmaterial per capita				
	2015	2016	2017	Etappmål 2021
Totalt (kg)	55,5	55,7	54,3	69,5
Resultatet har ett års eftersläpning.				

Andel fordon med förnyelsebart bränsle i kommunens fordonsflotta				
	2015	2016	2017	Etappmål
Totalt (%)	18,5	13,5	15,9	-
Resultatet har ett års eftersläpning. Totalt har kommunen 132 fordon, personbilar och lätta lastbilar. Av dessa är 21 fossilbränslefria (gas, etanol eller heelelektriska). De elhybridbilar som kommunen har räknas inte som fossilbränslefria, då de drivs av både el och bensin. Dessa bilar har dock minskat koldioxidutsläppen jämfört med tidigare bilarna som var bensin- eller dieseldrivna. Läs mer på miljobarometern.huddinge.se .				

Plan för giftfri miljö

I mars 2017 utfördes en förstudie, där nyttan och kostnaden för Huddinge kommun att ta fram och implementera en kemikalieplan jämfördes med nytta och kostnader för implementeringen av avsnittet "Gifter i miljön" i det redan existerande styrdokumentet Miljöprogram 2017-2021. Förstudiens slutsats var att istället för att ta fram en ny kemikalieplan bör kommunen satsa på att komplettera och utveckla det befintliga kemikaliarbetet genom att, utifrån de beslutade målen i miljöprogrammet, ta fram en separat handlingsplan. Arbetet har påbörjats.

Utvecklingsåtagande

- Ta fram en handlingsplan för avsnittet "Gifter i miljön" i Miljöprogram 2017-2021.

Åtagandet är genomfört. Handlingsplan för avsnittet "Gifter i miljön" i Miljöprogram 2017-2021 är ett stöd i arbetet med att nå kommunens miljömål. Målgruppen är i första hand kommunala verksamheter. Uppföljning sker i kommunens ordinarie planerings- och uppföljningssystem, där varje verksamhetsberättelse samt årsberättelsen ska innehålla redovisning av hur nämnderna arbetar med delmålet Giftfri miljö under det övergripande målet Ekosystem i balans. Uppföljning sker också i det årliga miljöbokslutet där miljöprogrammet följs upp i sin helhet.

≈ Systematisk kvalitetsutveckling

Användningen av kommunens e-tjänster har ökat liksom självskattningen av kommunens service och verksamhetsutveckling med stöd av IT. Vad gäller årets utvecklingsåtaganden är det bara drygt hälften som har genomförts. Den sammanvägda måluppfyllelsen bedöms därför som godtagbar.

≈ Systematiskt planera, följa upp och förbättra

Under året har arbetet fortsatt med digitisering av styrmodellens processer. Likaså har systematisering av servicecenters kunddata påbörjats men inte slutförts. Två utvecklingsåtaganden är genomförda och två avviker från planering. Måluppfyllelsen är därmed godtagbar.

Antal LIS-användare per månad i snitt				
	2016	2017	2018	Etappmål
Totalt (antal)	290	301	288	300
Måttet är borttaget fr.o.m. verksamhetsplan 2019.				

SÄRSKILT PRIORITERAT 2018

Kommunens kvalitetsarbete ska inriktas på att stödja verksamheterna och förbättra nämndernas förutsättningar att i första hand utföra basuppdraget. Den första av årets delårsrapporter ska i huvudsak beskriva det ekonomiska läget under perioden samt redovisa en prognos över helårsresultatet. Enbart signifikanta avvikelser ifrån uppsatta mål ska redovisas.

Planerings- och uppföljningsprocessen har setts över under året, vilket lett till förenklingar i rapporteringen. I årets första delårsrapport var fokus i huvudsak på ekonomi och status på arbetet med utvecklingsåtaganden. Dessutom sker en digitisering av samma process genom införande av systemstöd i form av verktyget Stratsys, se utvecklingsåtagande om DigiPUFF.

SÄRSKILT PRIORITERAT 2018

Innovativa arbetsmetoder som leder till ökad kvalitet för invånare, företagare samt brukare och minskar kostnaderna för kommunen ska tas till vara och implementeras. Ett led i detta är att lära av andra kommuner som löser kärnverksamhetens uppdrag på ett mer kvalitativt eller kostnadseffektivt sätt. För att kunna jämföra Huddinge med andra kommuner behövs en ordentlig genomlysning av

samtliga verksamheter. Det är kommunstyrelsens uppgift att hjälpa nämnderna med denna genomlysning.

Huddinge kommun kommer att varje höst rapportera in uppgifter som en del i deltagandet i KKiK, Kommunens Kvalitet i Korthet. Kommunen deltar även på de seminarier kring KKiK som genomförs av SKL några gånger per år. Där diskuteras måtten och deltagande kommuner kan byta erfarenheter av bland annat sitt arbete med måtten i styrningen.

Genomlysna verksamheterna utifrån ett kostnadsperspektiv

I Mål och budget för 2018 har kommunfullmäktige särskilt prioriterat att kommunens verksamheter ska genomlysas.

Utvecklingsåtagande

- Kommunstyrelsens förvaltning ska leda ett projekt för identifiering, prioritering och genomlysning av verksamheter. I projektet ingår att ta fram nyckeltal för kostnadsjämförelser. Nyckeltalen ska kunna användas i projektet och i ordinarie planering och uppföljning.

Avvikelse från plan. Genomlysningen av kommunens verksamheter som påbörjades 2018 visar att Huddinge kommun har en hög kostnadsnivå i jämförelse med kommuner i Stockholms län. Genomlysningen ska fortsätta och insatser för en mer kostnadseffektiv verksamhet med fortsatt hög kvalitet ska genomföras. Kommunen ska utveckla arbetet med att jämföra sig med andra kommuner för att hitta goda exempel på effektivt arbete. Nytt utvecklingsåtagande om kostnads- och kvalitetsperspektiv på kommunens verksamheter finns med i 2019 års verksamhetsplan.

DigiPUFF

Processen för planering och uppföljning, till vardags kallad PUFF (planera, utföra, följa upp och förbättra) syftar till att förbättra kvalitet och ha en god ekonomisk hushållning. I processen bryts målen för verksamheten ner i mått och åtaganden och genom uppföljning identifieras utvecklingsbehov. För att effektivisera processen, möjliggöra bättre analyser och tydliggöra den röda tråden i målstyrningen ska ett systemstöd införas. Under 2017 slutförs påbörjad upphandling av systemstöd och ett införandeprojekt påbörjas. Under 2018 ska införandet vara klart med målet att kommunens förvaltningar kan påbörja verksamhetsplanering av 2019 i systemstödet. I projektet

ingår också införande av en nyckeltalsdatabas. Införandeprojektet inbegriper även implementering av processverktyg och att social- och äldreomsorgsförvaltningens (SÄF) ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete återfinns i samma systemlösning. Ledningssystemet införs i projektform inom SÄF.

Utvecklingsåtagande

- Införa systemlösning för effektiv planering, uppföljning och processtyrning (DigiPUFF) samt planera utrullningen av systemet till förvaltningarna och säkerställa att personal utbildas för att kunna påbörja arbetet med verksamhetsplanen för 2019 och ledningssystemet i systemlösningen.

Åtagandet är genomfört. Huddinge kommun har upphandlat och fått Stratsys levererat som systemlösning för PUFF (planera, utföra, följa upp, förbättra). Projektet reviderade planen på grund av försening från leverantör. Projektet rullade därför ut systemet till en mindre grupp förvaltnings- och PUFF-ansvariga från samtliga förvaltningar, som fick utbildningar och tillgång till stöd i skrivarstugor under hösten. Verksamhetsplaneringen för 2019 gjordes som tidigare år manuellt för att sedan läggas in i systemet. Projektet avslutades under hösten och har överlämnats till den uppstartade systemförvaltningsorganisationen.

Planerad åtgärd överflyttad från 2016

- Skapa en kommungemensam nyckeltalsdatabas med syfte att förenkla, tillgängliggöra och kvalitetssäkra processen.

Åtagandet är genomfört. Struktur för nyckeltalsdatabas och integrationer till Stratsys är färdigställda. Tidigare planerad pilot avseende ByggR (system för bygglovsprocessen) kunde inte genomföras inom införandeprojektet och utgick som pilot. När systemet nu går in i förvaltning och ska rullas ut ska databasen fyllas på med relevanta nyckeltal.

Process och verktyg för nytto- och kostnadsanalys

Kommunen har tagit fram en process och ett verktyg för att genomföra nytto- och kostnadsanalyser. Verktyget är tänkt att användas vid satsningar som överstiger 500 000 kronor och/eller 500 timmar. Vid övriga utvecklingsinitiativ används en enklare variant.

Planerad åtgärd överflyttad från 2016

- Implementera nytto- och kostnadsanalyser fullt ut på samtliga förvaltningar i enlighet med framtagna definitioner och kriterier.

Avvikelse från plan. Arbetet med tester och utvärdering har löpt enligt plan och projektet som sådant har avslutats. Utfallet från testerna resulterade i önskemål om utökad erfarenhetsgrund för kommunens ledningsgrupp att fatta beslut på. Med anledning av detta beslutade ledningsgruppen att avvakta med ett beslut om huruvida verktyg och process ska införas eller inte. Gruppen förordade i stället att verktyget under ett år skulle införas som en del i den obligatoriska processen endast för de projekt som ingår i kommunledningsgruppens projektportfölj. Hittills har tre projekt (DigiPUFF, Lönekriterier och Utskrift som tjänst) genomgått en nytto- och kostnadsanalys. Erfarenheten är att modellen är alltför komplex för den typ av projekt som bedrivs inom kommunen och därför kommer arbetet att fortsätta som nytt utvecklingsåtagande i 2019 års verksamhetsplan med fokus att utveckla effektiva former för nytto- och kostnadsanalyser för digitaliseringssatsningar som initialt avgränsas till att omfatta IT-projekt.

≈ Ökad processorientering

Arbetet med HuddKLASSA har gått framåt under 2018 och kommer fortsätta under 2019. Måluppfyllelsen bedöms som godtagbar.

Klassificera kommunens processer

Under hösten/vintern 2017/2018 genomförs en förstudie för att undersöka hur mycket resurser som skulle tas i anspråk och vilka nyttor det skulle kunna ge kommunen att ta fram en klassificeringsstruktur som redovisar kommunens processer på ett kommungemensamt sätt. Ambitionen är sedan att under 2018 ta fram en kommungemensam verksamhetsbaserad klassificeringsstruktur för Huddinge kommuns processer. Indelningen av processer bör utgå från verksamhet, inte organisation – för att vara hållbar över tid. Den ska ha numerisk punktnotation för att underlätta digitalisering och ta inspiration från Projekt Klassa – kommunal klassificeringsstruktur (SKL/Samrådsgruppen för kommunala arkivfrågor). Syftet är att systematiskt beskriva kommunens processer, skapa struktur och ta fram ett underlag för vilka processer som behöver utvecklas eller effektiviseras. Denna indelning är också en bra grund för informationshantering vad gäller dokumenthantering, ärendehantering, e-arkiv med mera, som ligger till grund för digitalisering. Överblicken ger också en grund för prioriteringsprinciper.

Utvecklingsåtagande

- Genomföra det kommunövergripande projektet HuddKLASSA för att fastställa en klassificeringsstruktur och inventera, samt ta fram

ett förslag till sammanställning av, kommunens processer.

Avvikelse från plan. Förstudien utmynnade i en slutrapport som rekommenderade att det fortsatta arbetet ska bedrivas som ett pilotprojekt, HuddKLASSA, inom kommunstyrelsens förvaltning. Ett sådant projekt startade under hösten med målet att ta fram processgrupper och processer inom verksamhetstyperna övergripande kommunal ledning och kommunalt verksamhetsstöd, med utgångspunkt i SKL:s KLASSA. Det blir grunden till fortsatt arbete att fastställa resterande delar av Huddinge kommuns processregister. I huvudsak kvarstår kärnprocesserna.

Processverktyg

Under hösten 2015 genomfördes ett projekt för att ta reda på om kommunen har behov av ett digitalt processverktyg, identifiera funktionella krav samt komma fram till en topplista med lämpliga program.

Under arbetets gång identifierades vikten av samordning med ett annat projekt – anskaffningen av ett digitalt verksamhetsplaneringssystem (DigiPUFF).

Verktyget ska vara integrerat med DigiPUFF och kunna ge en överblick över kommunens processer och hur de är sammanlänkade samt visa hur de är kopplade till kommunens övergripande och strategiska mål.

Planerad åtgärd överflyttad från 2017

- Implementera ett kommungemensamt processverktyg som ska vara integrerat med det kommande verksamhetsplaneringssystemet.

Åtagandet är genomfört. Ett kommungemensamt processverktyg har införts. Det är integrerat med kommunens nya IT-system Stratsys, som bland annat är plattform för digitaliseringen av verksamhetsplaneringen (DigiPUFF) och social- och äldreomsorgsförvaltningens ledningssystem. Grundutbildningar av användare från flera olika förvaltningar har genomförts under hösten.

Planerad åtgärd överflyttad från 2016

- Ta fram kommungemensamma principer och struktur för processregister.

Detta utvecklingsåtagande har ersatts av projektet HuddKLASSA som startade under hösten 2018. Projektet syftar till att ta fram en processbaserad klassificeringsstruktur för Huddinges kärn-, lednings- och stödprocesser. Denna struktur kommer sedan att utgöra stommen i kommunens processregister. Processregistret och den struktur som projektet tar fram kommer att kunna användas för utveckling av dokumenthantering,

informationshantering och e-arkiv, vilka bidrar till digitaliseringen av kommunens administration.

God användning av digitaliseringens möjligheter

Att användningen av e-tjänster ökar är ett gott mått på god användning av digitaliseringens möjligheter.

För att tydliggöra hur kommunen ska arbeta för att anpassa organisation och roller till dataskyddsförordningen etablerades hösten 2017 en kommungemensam arbetsgrupp som nu fullföljt sitt uppdrag. Nio utvecklingsåtaganden hör till detta nämndmål, varav fyra avviker från planering. Måluppfyllelsen bedöms som godtagbar.

Ökad användning av e-tjänster

	2016 (dec)	2017 (dec)	2018 (dec)	Etappmål
Ansökan om konto i Skola24	2 182	2 627	3 251	Öka
Ansökan om modersmålsundervisning	282	317	485	Öka
Ansökan om skolskjuts eller terminkort	1 126	1 244	1 450	Öka
Beställning av nybyggnadskarta	466	39	0	Öka
Underlag till ansökan om ekonomiskt bistånd	0	0	0	Öka
Ansökan om tid för borgerlig vigsel	375	454	465	Öka
Anmälan installation av värmepump	3	92	66	Öka
Beställning av betyg	181	361	541	Öka
Parkeringsstillstånd för rörelsehindrad	0	16	17	Öka
Registrera livsmedelsverksamhet	1	106	107	Öka
Vill du etablera dig i kommunen?	2	179	185	Öka

Resultatet är ackumulerat januari till december. Tjänsten *Underlag till ansökan om ekonomiskt bistånd* är tagen ur bruk och ska ersättas av en ny tjänst. Tjänsterna *Beställning av nybyggnadskarta* och *Ansökan om tid för borgerlig vigsel* bytte till en ny teknisk lösning under 2017. Uppföljning av de fem sista e-tjänsterna är borttagna fr.o.m. verksamhetsplan 2019. Kommunen behöver förstärka analysen och behovet av olika e-tjänster så att vi bättre kan bedöma vilka digitala tjänster som kan tas bort, vilka som behöver läggas till eller utvecklas.

E-blomlådan, självskattning, tregradig skala

	2016	2017	2018	Etappmål
Självskattning	2,3	2,5	2,57	-
Ranking i länet	9/22	4/21	*	-

E-blomlådan är ett verktyg för självvärdering av service och verksamhetsutveckling med stöd av IT som Sveriges Kommuner och Landsting har tagit fram. Måttet är borttaget fr.o.m. verksamhetsplan 2019.

* Det går inte längre att jämföra med andra kommuner.

SÄRSKILT PRIORITERAT 2018

IT-insatser som minskar kostnaderna för verksamheter och underlättar arbetet för medarbetarna ska prioriteras. Kostnaderna ska tydligare kopplas till verksamheterna så att rätt prioriteringar görs. Konsekvensbeskrivningar kring vad nya IT-insatser leder till för kostnader/besparingar ska finnas. Kommunen ska utveckla arbetet med att jämföra sig med andra kommuner för att hitta goda exempel på hur kommunen kan arbeta effektivare.

Digitaliseringsstrategi

Utvecklingen, inom såväl e-förvaltning som digitalisering lokalt, regionalt, nationellt och globalt, har accelererat de senaste åren samt blivit en möjliggörare och en alltmer viktig förutsättning för att bättre och effektivare möta våra kunders ökande behov och krav. Samtidigt är det dessa förutsättningar för effektivare processer och arbetssätt internt som möjliggör ett mer säkert, effektivt och kvalitativt arbete samtidigt som de bidrar till minskade kostnader.

Kommunens "Strategi för Huddinges väg in i e-samhället 2014-2019" som togs fram under 2013 går ut 2019.

Utvecklingsåtagande

- Ta fram förslag på ett nytt styrande dokument, Digitaliseringsstrategi för Huddinge kommun, som utgår från den kunskap och utveckling som skett inom området.

Avvikelse från plan. Ambitionsnivån har höjts något och förslaget behöver förankras och samverkas bredare. En serie av workshops med intressenter har påbörjats.

Dataskyddsförordningen (GDPR)

Dataskyddsförordningen kommer ur ett EU-direktiv och kommer dessutom förstärkas genom en ny svensk dataskyddslag. Förordningen gäller från 25 maj 2018. Bakgrunden till förordningen är behovet av modernisering (dagens regler bygger på ett EU-direktiv från 1995 som anses föråldrat), harmonisering (alla medlemsstater ska nu förhålla sig till samma regelverk) och behov av förstärkning av enskildas rättigheter samt tydliggörande av skyldigheter för de som behandlar personuppgifter.

Dataskyddsförordningen ersätter nuvarande personuppgiftslag (PUL), men har samtidigt en högre ambition än nuvarande lagstiftning.

Huddinge kommun står sig i dag bra rustade vad gäller personuppgiftshantering. En självutvärdering genom en enkätundersökning som genomfördes senhösten 2016 visade att regelefterlevnaden av PUL i Huddinge var något

bättre än benchmark, det vill säga det sammanvägda värdet av de kommuner som tidigare genomfört enkäten.

Kommunen behöver ändå förbereda sig inför den nya förordningen vad gäller all vår personuppgiftshantering. Bristande hantering av personuppgifter kan ge omfattande vite.

Utvecklingsåtagande

- Säkerställa att Huddinge kommun är förberedd inför dataskyddsförordningens införande och genom rutiner, strukturer och processer efterleva dataskyddsförordningen.

Åtagandet är genomfört. Under våren genomförde samtliga förvaltningar inventering av personuppgifter och fastställde därefter ändamål, laglig grund med mera inför det att dataskyddsförordningen infördes den 25 maj. Samtliga nämnder hade inför dess utsett ett dataskyddsbud. Den kommungemensamma arbetsgruppen avslutade sitt arbete i november varefter det har etablerats ett nätverk för att bidra till fortlöpande erfarenhetsutbyte och att förordningen efterlevs.

Införande av E-arkiv

För att ta ytterligare ett kliv mot att bli en digital kommun och för att hålla den digitala dokumentkedjan obruten behöver kommunen skaffa ett elektroniskt arkiv. I det ingår även att ansluta relevanta verksamhetssystem så att den information som ska bevaras säkras.

Under hösten 2017 kommer arbetet med övriga kommuner i södertörnssamarbetet ADA (Allmänna handlingar i digitalt arkiv) att fortlöpa. Under projektets gång kommer ett pilotprojekt för anslutning till e-arkivet att utses. En plan över vilka övriga verksamhetssystem som ska anslutas kommer också att tas fram. ADA-projektet avslutas i och med ett gemensamt avrop på en e-arkivlösning och att respektive kommun har skrivit avtal med den valda leverantören.

Att få in all information som ska bevaras till e-arkivet kommer att ta flera år. Målet är att under 2018 införa själva e-arkivsystemet samt att ansluta minst ett verksamhetssystem.

Utvecklingsåtagande

- Säkerställa införande av e-arkivsystem och genomföra pilotprojekt för anslutning av ytterligare verksamhetssystem.

Avvikelse från plan. Systemet för e-arkiv, Documaster, har upphandlats inom ramen för det södertörnsgemensamma projektet ADA. Då upphandlingen drog ut på tiden kommer pilotprojektet kunna starta först i januari 2019 och beräknas pågå i fem månader. Projektet syftar till att implementera e-

arkivet, dels genom att etablera tjänsten i kommunen och dels genom att från Skolhälsovårdssystemet PMO överföra avställd information till mellanarkiv/arkivmodul för att kontrollera att tjänsten fungerar som utlovat och för att lära mer om hur ett anslutningsprojekt går till.

Åtgärda brister inför införande av E-arkiv

Kommunstyrelsens kansli har låtit genomföra en förstudie för att utröna vilka insatser som krävs för att Huddinge ska kunna skaffa ett elektroniskt arkiv (e-arkiv).

Förstudien pekar ut ett antal områden som behöver åtgärdas innan kommunen kan skaffa e-arkiv och detta arbete behöver påbörjas under 2017.

Ett samarbete på Södertörn kring allmänna handlingar i digitalt arkiv (ADA) fortgår parallellt med Huddinges eget arbete, och däri ingår bland annat gemensam projektledning och förberedelse inför avrop.

Planerad åtgärd överflyttad från 2017

- Åtgärda de brister, som framkom i den förstudie som genomfördes under 2016, så att kommunen har förutsättningar att införa ett elektroniskt arkiv.

Åtagandet är genomfört. Införandet av e-arkiv har påbörjats, se utvecklingsåtagande om införande av e-arkiv.

Projektverktyg – Antura

Huddinge kommun har införskaffat ett digitalt projektverktyg – Antura – i syfte att skapa en enhetlig, tydlig och användarvänlig struktur för projektarbete med hjälp av ett systemstöd. Detta bidrar även till effektivare styrning av projekt samt ökad projektmognad inom kommunen. Implementeringen av verktyget har pågått sedan 2015. Under 2016 har utrullning av verktyget genomförts inom delar av kommunstyrelsens förvaltning samt på kultur- och fritidsförvaltningen.

Planerad åtgärd överflyttad från 2017

- Fullfölja implementeringen av projektverktyget Antura hos kommunens samtliga förvaltningar.

Åtagandet är genomfört. Fortsatt arbete bedrivs från process- och projektkontoret, där systemförvaltningen finns. Inom ramen för systemförvaltningen har insatser genomförts för att ytterligare öka användningen på alla förvaltningar i syfte att få ut största möjliga nytta av Antura. Resurshanteringsfunktionen har börjat användas på samhällsbyggnadsavdelningen och systemförvaltningen har även börjat titta på tidrapportering. Utbildningar har skett månadsvis samt på förfrågan för kommunens projektledare och ett superusernätverk som träffas cirka var sjätte vecka har startats upp.

Digital nämndadministration

Kommunfullmäktige och nämnderna övergår stegvis till digital möteshantering. Handläggning och nämndadministration sker till övervägande del i ärendehanteringssystemet W3D3. För att möta kraven på effektivitet, flexibilitet och papperslösa möten måste denna utveckling fortsätta. För att vidmakthålla den behöver förtroendevalda och tjänstepersoner kontinuerligt få utbildning både i bakomliggande lagkrav och praktiskt handhavande.

Planerad åtgärd överflyttad från 2017

- Säkra de tekniska lösningar som krävs för att nå målet att alla nämnder ska arbeta digitalt.

Avvikelse från plan. En tjänst för digitala signaturer har i december 2018 lanserats i kommunen som möjlig digital justering av nämndprotokoll. Meetings Plus, en nyare version av appen Meetings, är klar att användas av kommunens förtroendevalda. Men en sekretesshantering är inte på plats då Airwatch ska ersättas med annat säkerhetsverktyg för mobila enheter.

Stödja verksamheterna med införandet av en utvecklingsprocess för verksamhetsutveckling med stöd av IT

Åtagandet från verksamhetsplanen 2016 om "Framtagande av en utvecklingsprocess för verksamhetsutveckling med stöd av IT" slutfördes i december 2016. Utvecklingsprocessen löper från idé via behov- och kravfångst till ett slutligt resultat som är infört och överlämnat i verksamheten. Den innebär att leveranser som är beroende av varandra lättare kan planeras och koordineras, samt att centrala resurser kan lättare allokeras till de för tillfället mest givande utvecklingsuppgifterna.

Planerad åtgärd överflyttad från 2017

- Identifiera verksamheter/förvaltningar i behov av stöd för införandet av utvecklingsprocessen. Initiera, planera och genomföra ett införandeprojekt i samråd med dessa. Utvärdera och förbättra om behov finns. Samt därefter överlämna till förvaltning.

Åtagandet är genomfört. Verksamhetsutvecklingsprocessen har testkörts och metoden godkänts i IT-styrgruppen den 17 januari 2018. Metoden bedöms klar att införa. Utvärdering av metoden kommer att ske löpande.

Projekt utskrift som tjänst

Kommunen har i dag ett stort antal utskriftsenheter och har en decentraliserad hantering av inköp, avtal och uppföljning. Det saknas en lämplig uppföljning avseende kostnader för och hantering av den totala maskinparken. Att

införa utskrift som tjänst kommer att ge lägre kostnader för kommunen genom bättre avtalshantering, lägre elkostnader och minskad pappersförbrukning samt bättre och säkrare skrivarhantering i kommunen.

Planerad åtgärd överflyttad från 2017

- Framtagande av kravspecifikation samt förfrågningsunderlag inför avrop. Tecknande av leveransavtal, införande, leveransgodkännande och överlämning.

Avvikelse från plan. Åtgärden är inte klar som beräknat, men påbörjad och kommer slutföras under första halvåret 2019. En upphandlingskonsult med specialistkompetens för området är under anskaffning, en avropsförfrågan för en förnyad konkurrensutsättning (FKU) kommer att göras.

Implementera en kommungemensam modell för systemförvaltning

Kommunen saknar en gemensam syn på arbetssätt och metoder för förvaltning av IT-system. För att effektivisera och standardisera arbetet ska den systemförvaltningsmodell som fastställdes i oktober 2016 implementeras för att säkerställa ansvarsförhållanden, ordning och reda samt effektivare leveranser.

Planerad åtgärd överflyttad från 2017

- Etablera en systemförvaltningsfunktion samt ta fram en hantering gällande budget och uppföljning. Säkerställa och vidareutveckla systemförvaltningsmodellen så att den passar kommunens behov. Utbildning av berörda. De system som bör omfattas i ett införandeprojekt är de system som klassas som verksamhetskritiska (cirka 30 system).

Åtagandet är genomfört. Införandeprojektet avslutades enligt plan och en systemförvaltningsfunktion på fullgod basnivå är etablerad. Systemförvaltningsmodellen från 2016 är införd och kommer att vidareutvecklas inom basuppdraget. Vidare har projektkod införts för ekonomisk uppföljning. Arbetet med systemförvaltningsplaner har påbörjats för alla kommunens utpekade verksamhetskritiska verksamhetssystem inom införandeprojektet, där målsättningen är ökad tydlighet för respektive systemförvaltningsorganisation. Flertalet av dem togs fram 2018 och resterande tas fram under 2019. Alla berörda har fått grundläggande utbildning av modellen.

Attraktiv arbetsgivare

Den samlade måluppfyllelsen för målet attraktiv arbetsgivare bedöms som god. Tre av sex utvecklingsåtaganden har genomförts planenligt. Årets resultat av måttet Hållbart medarbetarengagemang är högre än tidigare mätningar och nu även i nivå med länssnittet. Resultaten från medarbetarenkäten fortsätter att överstiga de riktvärden som mätmodellen anger, även om resultatet minskat något jämfört med föregående år. Förvaltningens sjukfrånvaro har ökat något under året och därmed är inte den politiska prioriteringen att minska sjukfrånvaron uppnådd. Det är de långa sjukfallen (över 180 dagar) som ökat, men när antalet anställda är relativt få kan en enda persons sjukfrånvaro ha stor påverkan på sjukfrånvaroprocenten.

Antal anställda			
	2016-12	2017-12	2018-12
Totalt	322	341	351
Kvinnor	204	215	220
Män	118	126	131
Varav chefer			
Totalt	29	29	32
Kvinnor	17	18	20
Män	12	11	12
Antal anställda och antalet chefer på kommunstyrelsens förvaltning har ökat något över tid. Ökningen är spridd på flera olika avdelningar.			

Personalomsättning (exkl. intern rörlighet), ack %			
	2016-12	2017-12	2018-12
Totalt	11,3	11,7	11,0
Personalomsättningen för 2018 för kommunstyrelsens förvaltning var 11 procent, och är därmed kvar på ungefär samma nivå som tidigare år. Detta kan jämföras kommunens totala personalomsättning på 12,6 procent för 2018.			

Aktivt medarbetarskap

Måluppfyllelsen för delmålet aktivt medarbetarskap bedöms som god. Resultaten avseende medarbetarskap från medarbetarundersökningen överstiger det riktvärde som mätmodellen anger, även om de minskat något jämfört med föregående år. Hållbart medarbetarengagemang – Motivation har ökat och är nu i nivå med länsgenomsnittet.

Medarbetarprofil (medarbetarskap, delaktighet, socialt klimat och lärande i arbetet)				
	2016	2017	2018	Etappmål
Totalt	75,2	81,6	80,1	>75
Kvinnor	77,2	82,1	82,0	-
Män	71,6	80,9	77,7	-

Måttet mäter medarbetarnas uppfattning av sitt eget ansvar, inflytande, lärande och välmående på arbetsplatsen. Det är ett index av förbättringsområdena delaktighet, socialt klimat, lärande i arbetet och medarbetarskap. Måttet medarbetarprofil från kommunens medarbetarundersökning har ett värde högt över det riktvärde som mätmodellen anger (75), men har sjunkit något 2018 jämfört med 2017. Kvinnor anger ett högre resultat avseende sitt eget ansvar, inflytande, lärande och välmående på arbetsplatsen.

Hållbart medarbetarengagemang (HME) – Motivation				
	2016	2017	2018	Etappmål
Totalt	73	73	79	≥länssnitt
Kvinnor	74	73	80	-
Män	70	73	78	-
Motivationsmålet HME-Motivation är framtaget av Sveriges Kommuner och Landsting och mäter nivån på medarbetarnas engagemang. Förvaltningens resultat har ökat mellan 2017 och 2018 och är i nivå med länsgenomsnittet för 2018 (80) som baserar sig på 7 andra Stockholmskommuners inrapporterade mätningar under 2018. Förvaltningens resultat för HME-Motivation är något högre för kvinnor än för män, vilket också kan ses i värdena för länsgenomsnittet.				

Genomföra verksamhetsnära utveckling för kommunstyrelsens förvaltningsbristyrkesgrupper

Personalförsörjningsutmaningen är fortsatt stor för kommunens bristyrkesgrupper. Det är viktigt att ett anpassat och verksamhetsnära utvecklingsarbete sker inom arbetsgivarområdet på alla förvaltningar där bristyrkesgrupper finns för att attrahera, rekrytera, introducera och behålla medarbetare. Förvaltningens bristyrkesgrupper finns främst inom samhällsbyggnadsavdelningen.

Utvecklingsåtagande

- Rekryteringsstödet till chefer inom kommunstyrelsens förvaltning och i synnerhet samhällsbyggnadsavdelningen ska öka genom en rekryterartjänst som understödjer hela eller delar av rekryteringsprocessen av bristyrkeskategorier. Kommunicera arbetsgivarvarumärke till relevanta målgrupper för samhällsbyggnadsavdelningen såväl digitalt som i andra former, däribland mässor och nätverk.

Åtagandet är genomfört. Den nya rekryteraren är i tjänst sedan mars och flera rekryteringar och eget sökarbete är genomfört. Arbetet med att kommunicera arbetsgivarvarumärket har fortgått under året, däribland

genom representation på mässor. Inom samhällsbyggnadsavdelningen pågår ett projekt att se över och digitalisera introduktionen av nya medarbetare.

≡ Aktivt ledarskap

Måluppfyllelsen för delmålet aktivt ledarskap bedöms som god. Resultaten avseende ledarskap från medarbetarundersökningen överstiger det riktvärde som mätmodellen anger, även om det minskat något jämfört med föregående år. Hållbart medarbetarengagemang – Ledarskap har ökat något och ligger nu något över länsgenomsnittet.

Ledarskapsprofil (ledarskap, återkoppling, effektivitet och målkvalitet)				
	2016	2017	2018	Etappmål
Totalt	64,9	73,2	70,9	≥68
Kvinnor	65,7	72,1	70,7	-
Män	63,8	75,0	72,3	-

Måttet mäter den närmaste chefens ledarskap, återkoppling, målstyrning och arbete med effektiva arbetsprocesser. Det är ett index av förbättringsområdena ledarskap, återkoppling, målkvalitet och effektivitet. Förvaltningen har ett värde över det riktvärde som mätmodellen anger (68), men resultat har sjunkit mellan 2017 och 2018. Män anger i något högre utsträckning än kvinnor höga värden avseende den närmaste chefens ledarskap, återkoppling, målkvalitet och effektivitet.

Hållbart medarbetarengagemang (HME) – Ledarskap				
	2016	2017	2018	Etappmål
Totalt	76	81	82	≥länsnitt
Kvinnor	77	81	84	-
Män	75	80	82	-

HME-Ledarskap är framtaget av Sveriges Kommuner och Landsting och mäter chefernas och organisationens förmåga att ta tillvara på och skapa engagemang. Förvaltningens resultat har ökat något över tid och har ett värde som överstiger länsgenomsnittet för 2018 (79) som baserar sig på sju andra stockholmskommuners inrapporterade mätningar under 2018. Förvaltningens resultat för HME-Ledarskap är något högre för kvinnor än för män.

≡ Goda förutsättningar

Måluppfyllelse för delmålet goda förutsättningar bedöms som god. Det samlade resultatet i medarbetarenkäten, som mäter medarbetarnas förutsättningar, har ett resultat över det riktvärde som mätmodellen anger. Dock har en liten minskning skett jämfört med föregående år. Hållbart medarbetarengagemang, som mäter organisationens och chefernas förmåga att ta tillvara och utveckla medarbetarnas engagemang, har ökat markant och är nu i nivå med

länsgenomsnittet. Förvaltningens sjukfrånvaro har ökat under året, framför allt avseende de långa sjukfallen, men sjukfrånvaron är fortfarande under länsgenomsnittet.

Prestationsnivå				
	2016	2017	2018	Etappmål
Totalt	68,3	75,1	73,2	≥70
Kvinnor	69,6	74,5	73,7	-
Män	66,2	76,0	73,2	-

Prestationsnivån mäter de generella förutsättningarna för medarbetarna att prestera bra och må bra på arbetet. Förvaltningens samlade resultat från kommunens medarbetarenkät visar på gott resultat 2018 (73,2) och överstiger det riktvärde som mätmodellen anger (70). Resultatet har dock minskat något jämfört med 2017. Resultatet skiljer inte nämnvärt mellan könen.

Hållbart medarbetarengagemang (HME) – Totalt				
	2016	2017	2018	Etappmål
Totalt	73	76	80	≥länsnitt
Kvinnor	74	76	80	-
Män	71	76	78	-

HME Totalt mäter förutsättningarna för medarbetarnas engagemang samt organisationens och chefernas förmåga att ta tillvara och utveckla engagemanget. Förvaltningen har ett gott resultat som ökat över tid och som 2018 ligger över länsgenomsnittet (79), vilket baserar sig på sju andra stockholmskommuners inrapporterade värden för 2018. Förvaltningens resultat för HME-Totalt är något högre för kvinnor än för män, vilket också ses i värdena för länsgenomsnittet.

Sjukfrånvaron (total)				
	2016-12	2017-12	2018-12	Etappmål
Totalt %	4,0	4,3	4,8	≤länsnitt
Kvinnor %	4,8	4,8	5,8	-
Män %	2,8	3,4	2,9	-

Förvaltningens sjukfrånvaro har ökat något över tid. Ökningen har skett i sjukfrånvarointervall över 180 dagar. Kvinnornas sjukfrånvaro är högre än männens. Förvaltningens sjukfrånvaro är dock lägre än länsgenomsnittet. Länsgenomsnittet för 2017 var 6,6 procent. 2018 års värden är klara i mars 2019.

Korttidssjukfrånvaron (1-14 dagar)				
	2016-12	2017-12	2018-12	Etappmål
Totalt %	1,6	1,6	1,7	Behåll
Kvinnor %	1,8	1,6	1,8	-
Män %	1,3	1,6	1,4	-

Förvaltningens korta sjukfrånvaro är låg och kvar på samma nivå över tid.

Långtidssjukfrånvaron (över 180 dagar)				
	2016-12	2017-12	2018-12	Etappmål
Totalt %	1,8	1,8	2,3	Minska
Kvinnor %	2,2	1,5	2,8	-
Män %	1,0	1,0	1,3	-
Förvaltningens långa sjukfrånvaro har ökat 2018 jämfört med tidigare år för såväl kvinnor som män.				

SÄRSKILT PRIORITERAT 2018

Öka frisknärvaron genom att minska sjukfrånvaron. Sjukfrånvaron behöver motverkas genom ett systematiskt och aktivt rehabiliteringsarbete på respektive förvaltning.

Systematiskt och aktivt rehabiliteringsarbete

Sedan 2012 har sjukfrånvaron i Huddinge kommun, liksom i riket och länet, ökat och i synnerhet de långa sjukskrivningarna. Vid bokslutet 2016 har dock ökningen av sjukfrånvaron i stort sett stannat upp och under 2017 kan en sänkning av andelen sjukskrivna över 180 dagar noteras. Det är viktigt att fortsätta det systematiska och aktiva rehabiliteringsarbetet för att nå en minskad sjukfrånvaro.

Under 2017 har respektive förvaltning varje månad redovisat rehabiliteringsarbetet avseende ärendena över 180 dagar till personalavdelningen på kommunstyrelsens förvaltning. En sammanställning har sedan redovisats var tredje månad i kommunens ledningsgrupp. Vid halvårsskiftet 2017 saknade cirka 25 procent av kommunens ärenden över 180 dagar handlingsplan. Under 2018 kommer dessa uppföljningar att fortgå.

Utvecklingsåtagande

- Rehabiliteringsutredningar ska finnas dokumenterade i Adato för alla sjukärenden, både när det gäller korttidssjukfrånvaro och långtidssjukfrånvaro. Arbetslivsinriktade rehabiliteringsåtgärder ska sättas in utifrån rehabiliteringshandboken och därutöver ska alla ärenden över 180 dagar ha en handlingsplan. Överlämning av rehabiliteringsärenden ska ske när en chef avslutar sitt uppdrag så att rehabiliteringsprocessen inte avstannar. Chefer, vars enheter har hög sjukfrånvaro, ska genomgå rehabiliteringsutbildningen. Redovisning med ärenden över 180 dagar ska ske varje månad.

Åtagandet är genomfört. Förvaltningens ärenden över 180 sjukdagar har rapporterats varje månad och alla långa ärenden har en handlingsplan. Ett aktivt rehabiliteringsarbete sker i samtliga av förvaltningens långa sjukfall.

SÄRSKILT PRIORITERAT 2018

Kommunen ska aktivt arbeta med att vara en attraktiv arbetsgivare både för rekrytering av ny personal men också för att behålla de som redan arbetar i kommunen. Huddinge kommun ska ha bra chefer eftersom ledarskapet har stor betydelse för medarbetarnas arbetsmiljö och verksamhetens kvalitet.

Löneanvisningar och samtalsmallar

Under 2017 har ett projekt pågått för att ta fram nya löneanvisningar och samtalsmallar i linje med personalpolicyn från 2016. Den nya samtalsmallen för ett framåtblickande och målsättande planerings- och uppföljningssamtal implementeras mellan oktober 2017 och februari 2018. Därefter ska de nya löneanvisningarna implementeras.

Utvecklingsåtagande

- Den nya mallen för planerings- och uppföljningssamtalet ska användas för att sätta mål för medarbetare för 2018. Utifrån de nya mallarna och anvisningarna ska kommunstyrelsens förvaltning sedan implementera och förankra de nya löneanvisningarna inklusive nya lönekriterier. Samtliga arbetsplatser ska förankra/delaktiggöra vad de nya lönekriterierna betyder inom den egna verksamheten, vilket behöver ske under det första halvåret 2018. Utbildningar och stöd i implementeringen av löneanvisningar och nya lönekriterier erbjuds från personalavdelningen och sektionen för kvalitet och projekt.

Åtagandet är genomfört. Utbildningar för chefer har anordnats avseende de nya samtalsmallarna och lönekriterierna. Diskussionsmaterial inklusive en kortare film har tillgängliggjorts på Insidan. Ett APT-material för att diskutera de nya lönekriterierna har tagits fram. Detta har varje arbetsplats haft i uppdrag att ha dialog kring.

Säkerställa en god arbetsmiljö

I framtagandet av arbetsmiljörapporten för kommunstyrelsens förvaltning 2017 har förvaltningens ledningsgrupp identifierat att den mest väsentliga gemensamma åtgärden för 2018 är att skapa förutsättningar för en god arbetsmiljö, inte minst mot bakgrund av att det finns ett behov av att ytterligare öka antalet medarbetare inom samhällsbyggnadsavdelningen. Då det lär dröja innan ett eventuellt nytt kommunhus kan finnas på plats är det viktigt att ta ett större grepp i ett

mellanlångt perspektiv snarare än att återkommande behöva hitta lösningar för stunden.

Utvecklingsåtagande

- Att tillsammans med Huddinge Samhällsfastigheter AB utreda förutsättningarna för att på ett kostnadseffektivt sätt bereda plats för ytterligare 50 medarbetare i kommunalhuset. I åtagandet ingår att säkerställa en god arbetsmiljö för samtliga medarbetare, inklusive tillräcklig tillgång till möteslokaler och åtgärdande av tidigare identifierade problem med inomhusmiljön. Därutöver ingår att anskaffa nya ändamålsenliga lokaler till servicecenter i Huddinge centrum.

Avvikelse från plan. Förutsättningar för att bereda plats för ytterligare 50 medarbetare har utretts. De förslag som funnits framtagna har redovisats för kommundirektören tillsammans med uppdraget om ombyggnad och omflyttningar i kommunalhuset i samband med organisationsförändringarna inom förvaltningen som genomfördes i april. Beslut har tagits om en mindre ombyggnation under våren 2019 för att komma till rätta med ventilationsproblemen, men att inte tillskapa ytterligare arbetsplatser i avvaktan på ställningstagande kring ett nytt kommunhus. Problematiken kring bristen på möteslokaler kvarstår. En ny lokaliseringsutredning för ett nytt kommunhus kan bli aktuell under våren 2019. I 2019 års verksamhetsplan finns ett nytt utvecklingsåtagande om att säkerställa en god arbetsmiljö. Nya lokaler för servicecenter har anskaffats och inflyttning sker i januari 2019.

Följa upp och revidera arbetsmiljöprocessen

Under 2015-2016 har implementeringsarbetet av det nya systematiska arbetsmiljöarbetet fortgått. Det systematiska arbetsmiljöarbetet är ett ledningssystem som har en inbyggd årlig processdel i form av uppföljning/revision.

Planerad åtgärd överflyttad från 2017

- Säkerställa att en första intern revision av det systematiska arbetsmiljöarbetet genomförs 2017. Åtgärda de brister som identifierats genom revisionen av arbetsmiljöprocessen. Ta fram förslag på hur arbetsordningen för årlig uppföljning och revision ska ske framåt.

Avvikelse från plan. En första revision av det systematiska arbetsmiljöarbetet är genomförd. Flera av åtgärderna utifrån revisionen är genomförda. Det som kvarstår är att alla nämnder ska följa den kommungemensamma mallen för arbetsmiljörapporten samt att tidigast 2020 genomföra en ny revision där uppdrag bör ges att ta fram förslag på hur systematisk revision kan genomföras framgent. Årlig

uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet sker genom arbetsmiljörapporterna.

Byggnation av ett nytt kommun- och kulturhus

Planerad åtgärd överflyttad från 2016

- Efter beslut i kommunfullmäktige ska kommunstyrelsens förvaltning genomföra en anbudstävling för byggnation av ett nytt kommun- och kulturhus där tidigare framtaget fördjupat lokalprogram, med tillhörande rumsfunktionsprogram, ska beaktas.

Avvikelse från plan. Med anledning av ändrade förutsättningar har arbetet kring kommunhuset avstannat i väntan på ställningstagande kring kulturhusdelen. En ny lokaliseringsutredning kan bli aktuell under våren 2019.

Kompetensutvecklingsinsatser

Under våren 2018 erbjöds utbildningar i de nya löneanvisningarna och samtalsmallarna till samtliga chefer. Ytterligare utbildningar genomfördes under hösten. Under året har förvaltningen också erbjudit kommunens chefer utbildningar ibland annat ledarskap, rehabilitering, arbetsmiljöarbete och i Heroma. Utbildningen Time Management-få tiden att räcka till är en e-utbildning som erbjudits till alla kommunens medarbetare.

Mellan maj och juni genomfördes tre utbildningstillfällen för förvaltningens medarbetare kring offentlighet och sekretess. Även medarbetare från andra förvaltningar fick möjlighet att delta. Ytterligare tre utbildningstillfällen genomfördes under hösten.

Under 2018 har även samhällsbyggnadsavdelningen, tillsammans med natur- och byggnadsförvaltningen, genomfört en pilotutbildning i att professionellt hantera hotfulla och svåra samtal. Utbildningen handlar om att bemöta person som blir arg för ett beslut som kommunen tänker ta eller har tagit. Utvärdering av pilotutbildningen föll väl ut och beslut har tagits att erbjuda och köra utbildningen permanent under 2019. Eftersom detta har varit mer angeläget har digitalisering av introduktionen av nyanställda skjutits fram till 2019.

☐ Sund ekonomi

För att möta utfallsprognosen i kommunens delårsrapport per augusti 2018, har kommunstyrelsens förvaltning agerat återhållsamt. Det ekonomiska utfallet har under året varit lägre än planerat. Detta beror främst på lägre kostnader för personal, varor och tjänster. Avvikelsen är en effekt av ett flertal vakanser och en fortsatt hög kostnadsmedvetenhet när det gäller köp av varor och tjänster. Summerat för året redovisar kommunstyrelsen därmed en positiv budgetavvikelse om 18,5 mnkr. Måluppfyllelsen för året bedöms totalt sett som god.

☐ Budgethållning

Arbetet med att öka kvaliteten på både planering och uppföljning av budget har fortsatt även under 2018. Några exempel är ökad kvalitet på periodisering av kostnader, utökade dialoger i samband med delårsbokslut och en aktiv dialog inom ledningsgruppen avseende behov av prioriteringar. Under 2019 kommer arbete med ytterligare kvalitetsökning inom området att prioriteras.

Budgethållning	2016	2017	2018	Etappmål
Kommunstyrelsens resultat (mnkr)	11,9	22,6	18,5	*
*Minst hålla tilldelad budget.				

SÄRSKILT PRIORITERAT 2018

Öka avgiftsfinansieringen inom de verksamheter det är möjligt.

Taxor inom kommunstyrelsens ansvarsområde har setts över och uppdaterats under 2017. Resultatet är en högre grad av utdebitering och ökade intäkter. Inget särskilt utvecklingsåtagande för 2018.

☐ Långsiktig balans

För att få ett långsiktigt hållbart resultat som bidrar till att hålla tillbaka lånefinansieringen krävs ett årligt överskott på lägst 2 procent av summan av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning, exklusive exploateringsvinster. Det är ett resultat som bedöms bidra till finansiering av investeringar och som därmed begränsar den externa upplåningen. Under 2018 har den externa upplåningen minskat.

SÄRSKILT PRIORITERAT 2018

Ett av kommunens viktigaste mål är att använda varje skattekrona på ett så effektivt sätt som möjligt. Åtgärder för att säkra en långsiktig finansiering av kommunens investeringar ska implementeras. Ett växande Huddinge behöver en stabil ekonomisk grund att stå på för att klara framtida utmaningar i form av nya lokaler samt upprustning och nybyggnation av bostäder. En avgörande del i detta är att ta kontroll över kommunens växande låneskuld.

Se utvecklingsåtagandet om åtgärder för långsiktig finansiering.

SÄRSKILT PRIORITERAT 2018

Kommunen ska årligen nå ett resultat om 2 % för att klara den långsiktiga finansieringen.

Kommunens verksamheter ska genomlysas ur ett kostnadsperspektiv som ett underlag för effektiviseringar och omprioriteringar. Se utvecklingsåtagande under Systematisk kvalitetsutveckling.

SÄRSKILT PRIORITERAT 2018

Kommunen ska aktivt söka extern finansiering t.ex. EU-medel för att utveckla verksamheterna.

Ta fram metod för att aktivt söka extern finansiering

I kommunens strategi för internationellt arbete framgår att kommunens verksamheter ska överväga möjligheten till delfinansiering av sin verksamhetsutveckling, genom deltagande i internationellt finansierade projekt.

Utvecklingsåtagande

- Ta fram förslag till systematik och stöd för att verksamheterna aktivt ska söka extern finansiering för verksamhetsutveckling.

Avvikelse från plan. En förstudie som genomfördes 2017 har varit underlag för val av arbetssätt och resurssättning. Kommunens gemensamma omvärldsbevakning och stödet till verksamheterna vid projektansökningar kommer att stärkas. Inledningsvis kommer detta att ske i projektform under 2019.

Genomföra en analys av hur exploateringsnettot kan förbättras

I Mål och budget för 2018 nämns att kommunens samlade exploateringsnetto ska öka. Under de senaste åren har stort

fokus legat på att ta fram en plan för långsiktig finansiering för att begränsa kommunens skuldsättning. Parallellt med detta har målen för kommunens bostadsbyggande ökat och avtal har träffats om kommunal medfinansiering av Spårväg syd. Den ökade takten i kommunens fysiska utveckling innebär att investeringsutgifterna ökar. Exploateringsnettot påverkas av såväl exploateringsvinsten, det vill säga, markförsäljning, som investeringsnettot.

Utvecklingsåtaganden

- Identifiera och prioritera åtgärder som förbättrar exploateringsnettot samt påbörja åtgärder.

Åtagandet är genomfört. Prioriterade åtgärder för ett ökat exploateringsnetto finns med som utvecklingsåtaganden i 2019 års verksamhetsplan.

Åtgärder för långsiktig finansiering

Ett växande Huddinge behöver en stabil ekonomisk grund att stå på för att klara framtida utmaningar i form av nya lokaler samt upprustning och nybyggnation av bostäder. En avgörande del i detta är att ta kontroll över kommunens växande låneskuld. Under 2017 har därför stor vikt lagts på att genomföra förslag i ärendet "Strategier för långsiktig finansiering i Huddinge kommunkoncern".

Planerad åtgärd överflyttad från 2017

- Genomför beslutade åtgärder inom "Strategier för långsiktig finansiering för Huddinge kommunkoncern" i enlighet med antagen projektplan.

Åtagandet är genomfört. Under 2016 beslutade kommunstyrelsen och kommunfullmäktige om strategier för att säkra den långsiktiga finansieringen för Huddinge kommunkoncern. Genomförandet av strategierna utgjordes av ett antal konkreta åtgärder, där merparten genomfördes under 2017. Projektet avslutas genom att bygga en förskola utifrån antagen projektplan. Förskolan beräknas stå klar hösten 2020. Detta är inom ramen för basuppdraget och utvecklingsåtagandet bedöms därför vara genomfört.

Budgetåret 2018

Kommunstyrelsens förvaltnings organisation justerades per 1 april 2018. Syftet var att skapa en mer effektiv och ändamålsenlig organisation så att uppdrag och mål bättre uppfylls. Med utgångspunkt från de prioriterade uppdragen i Mål och budget 2018 avsågs även att anpassa organisationen för att stärka förvaltningens styrande och stödjande roll.

Kommunstyrelsens balanserade resultat				Etapp mål
	2016	2017	2018	
Totalt (mnkr)	14,6	15,3	15,5	*
*Med en fortsatt god budgethållning ska kommunstyrelsens balanserade resultat minst bibehållas.				

≈ Effektiv och rättssäker upphandling

Under 2018 fortsatte arbetet med samordning av inköp som tidigare har skett som direktupphandlingar. Som ett led i detta arbete har förslag till policy och nya riktlinjer för upphandling arbetats fram och presenterats inför remiss. Syftet var att säkerställa bättre affärer och en mer rättssäker upphandlingsprocess, genom att fler upphandlingar görs samordnat för hela kommunens behov blir dessa annonserade, vilket ger bättre möjligheter att kvalitetssäkra och säkerställa att konkurrensutsättning sker. Vidare blir upphandlingsprocessen då också mer effektiv, då den resulterar i en större upphandling i stället för flera mindre direktupphandlingar.

Mätning avseende köp från avtal är pausad sedan föregående år, då det framkommit att fullständig synkronisering inte sker mellan de olika berörda systemen, och därmed inte heller av de uppgifter och siffror som ska ligga till grund för redovisning av statistik och mätning av köp från avtal. Arbetet pågår med att åtgärda detta, bland annat genom fortlöpande dialog med systemleverantörer, men i dagsläget saknas uppgift om när det kommer att kunna vara klart.

Kommunstyrelsens budget för 2018 har med anledning av detta i huvudsak justerats för berörda avdelningar med underliggande sektioner och enheter. Prognosen vid delårsrapporten per mars utgick från tidigare organisation medan resultatet i verksamhetsberättelsen utgår från den justerade organisationen.

Resultaträkning

Driftredovisning, mnkr	Budget 2018	Bokslut 2018	Avvikelse mot budget 2018	Bokslut 2017
Taxor och avgifter	14,1	10,6	3,4	20,1
Försäljning av verksamhet	7,4	51,0	43,6	15,8
Bidrag	4,7	9,8	5,2	4,1
Övriga intäkter	23,9	26,6	2,7	23,8
Intern resursfördelning				
Verksamhetens intäkter	50,0	98,0	48,0	63,8
Personal	- 211,2	- 197,9	13,3	- 190,5
Lokaler	- 19,0	- 24,4	- 5,4	- 27,1
Bidrag kostnader	- 7,8	- 8,2	- 0,4	- 7,2
Köp av verksamhet	- 74,6	- 74,5	0,1	- 73,2
Konsulter och inhyrd personal	- 29,0	- 33,2	- 4,3	- 31,8
Varor och tjänster	- 94,2	- 128,1	- 33,9	- 90,5
Övriga kostnader	-	- 0,1	- 0,1	- 0,1
Kapitalkostnad	- 130,4	- 129,4	1,0	- 129,9
Intern resursfördelning				
Verksamhetens kostnader	- 566,2	- 595,7	- 29,5	- 550,4
Årets resultat	- 516,2	- 497,7	18,5	- 486,6
<i>varav uttag Eget kapital</i>				
Balansresultat		0,2		0,6
IB Eget kapital		15,3		14,6
UB Eget kapital		15,5		15,3

Nettokostnadsutfallet för 2018 blev 497,7 mnkr, vilket är 11,1 mnkr högre än 2017. Årets resultat visar ett överskott om 18,5 mnkr vilket är 4,1 mnkr lägre än föregående år.

Intäkterna blev 34,2 mnkr högre än föregående år. Förändringen är främst kopplad till vidarefakturerings av projektkostnader inom samhällsbyggnadsprocessen till externa aktörer.

Personalkostnaderna (netto) har ökat med 7,4 mnkr jämfört med föregående år och uppgår till 197,9 mnkr. I redovisade personalkostnader avräknas lönekostnader avseende debitering mot investeringsprojekt. Exkluderat för detta uppgår personalkostnaderna till 236,6 mnkr, vilket är en ökning från föregående år med 17,9 mnkr. Debiteringen mot investeringsprojekt uppgår till 38,7 mnkr, vilket är en ökning med 10,5 mnkr jämfört med föregående år.

Lokalkostnaderna har minskat med 2,7 mnkr och är främst kopplad till införandet av självkostnadshyra under året.

Övriga kostnader har ökat jämfört med föregående år med 40,6 mnkr vilket i huvudsak beror på ett högre utfall avseende projektkostnader inom samhällsbyggnadsprocessen men som vidarefakturerats till externa aktörer.

Kapitaltjänstkostnaderna har minskat med 0,6 mnkr jämfört med föregående år vilket till största delen hänförs till samhällsbyggnadsinvesteringar.

Sammanfattningsvis visar förvaltningen ett lägre överskott jämfört med föregående år. En högre debiteringsgrad mot investeringsprojekt har kompenserat för lägre intäkter och något högre kostnader exklusive projektkostnader som vidarefakturerats till externa aktörer. Överskottet är till drygt två tredjedelar kopplat till personalkostnader orsakat av fördröjningar och en försiktighet i tillsättandet av vakanta tjänster. En viss försiktighet har också intagits när det gäller inköp av varor och tjänster.

Riktade satsningar under 2018

Under 2018 har kommunstyrelsen fått totalt 9,8 mnkr för riktade satsningar.

- Samhällsbyggnadsavdelningen har fått 1 mnkr för att förbättra företagsklimatet. Dialogmöten och workshops har genomförts både intern och med externa parter. Utbildningar, studiebesök och benchmarking har också genomförts. Marknadsföring har gjorts och konsult har nyttjats för hjälp med NKI/Svensk näringslivsanalys. Hela beloppet har dock inte utnyttjats under året.
- Samhällsbyggnadsavdelningen har också fått 3 mnkr för samhällsplanering och medborgardialog i tidiga skeden. Insatser har gjorts kopplat till översiktsplanering och till dialog. Bland annat har ett system köpts in för att föra dialog digitalt på karta. Tilldelat belopp har inte nyttjats fullt ut under året men insatserna fortsätter under 2019.
- Ekonomiavdelningen har fått 2 mnkr för att stärka lokalplaneringen. Analys har under året gjorts i syfte att utreda hur tillskottet nyttjas på bästa sätt. Därför har medlen inte utnyttjats i någon större

utsträckning under 2018. Rekrytering av resurser har skett under senare delen av året och bedömningen är att tillskjutna medel kommer att nyttjas till fullo 2019.

- Samhällsbyggnadsavdelningen har fått 25 mnkr i ökat investeringsutrymme och 1 mnkr för avskrivningar för fler åtgärder i kommunens parkprogram och cykelplan. Del av tillskjutna medel har inte använts under 2018 på grund av förskjutna tidplaner.
- För att möta uppräkningsavgiften till Södertörns Brandförsvarsförbund har 1 mnkr tillskjutits. Beloppet har nyttjats till fullo.
- Kansliavdelningen har fått 1 mnkr för det allmänna valet 2018. Kostanden för valet överstiger statsbidraget kraftigt varför tillskjutna medel har använts fullt ut.
- Kansliavdelningen har också fått 0,8 mnkr för att det preventiva arbetet. Satsningen har gjorts med hjälp av en preventionssamordnare och beloppet har utnyttjats fullt ut.

Resultatöverföring

Nämnd ska i verksamhetsberättelsen begära hos kommunstyrelsen om resultatöverföring. Det maximala belopp som nämnds eget kapital får uppgå till är 3 procent av nämndens budgetomslutning. Maximalt belopp för nämnden att balansera 2018 är 15,5 mnkr, vilket är 0,2 mnkr mer än ingående balans. Därför föreslås att nämndens balanserade resultat ökas med 0,2 mnkr.

Kommunstyrelsen har ett antal pågående projekt som fortsätter under 2019. Nämnden begär att 58,1 mnkr av investeringsbudgeten överförs till 2019. Se bilaga 1:2 Kommunstyrelsens investeringar 2019 Saldoöverföringar.

Resultat per verksamhet/ansvar

Driftredovisning, mnkr	Budget 2018	Bokslut 2018	Avvikelse mot budget 2018	Bokslut 2017
Kommundirektör	- 13,1	- 9,5	3,7	- 10,8
IT- och kommunikationsavdelningen	- 101,0	- 102,9	- 2,0	- 93,6
Ekonomiavdelningen	- 54,5	- 51,1	3,4	- 48,8
HR-avdelningen	- 38,1	- 36,1	2,0	- 40,2
Kansliavdelningen	- 83,5	- 82,5	1,0	- 80,8
Samhällsbyggnadsavdelningen	- 151,6	- 141,9	9,7	- 139,7
Södertörns brandförsvarsförbund	- 65,9	- 65,8	0,1	- 64,4
Södertörns överförmyndarnämnd	- 8,5	- 7,9	0,6	- 8,4
Summa netto	- 516,2	- 497,7	18,5	- 486,6

Kommundirektören redovisar en positiv budgetavvikelse om 3,7 mnkr. I kommundirektörens budget ligger ofördelade budgetmedel som kan användas av avdelningarna efter godkännande i förvaltningens ledningsgrupp. Resultatet är 1,3 mnkr lägre än föregående års utfall i december.

IT- och kommunikationsavdelningen redovisar en negativ avvikelse om 2,0 mnkr jämfört med budgeten på 101,0 mnkr och beror på till största delen på att utfallet belastats med ombyggnadskostnader för nya lokaler till Servicecenter.

Ekonomiavdelningen redovisar en positiv avvikelse om 3,4 mnkr jämfört med budgeten på 54,5 mnkr vilket i huvudsak är kopplat till lägre personalkostnader och lägre kostnader för varor och tjänster. Konsulter och inhyrd personal avviker negativt, framför allt inom upphandling.

HR-avdelningen redovisar ett utfall på 36,1 mnkr vilket motsvarar en positiv budgetavvikelse om 2,0 mnkr där avviken beror på lägre kostnader för köp av externa tjänster inom personalhälsan och på lägre personalkostnader. Utfallet föregående år var 40,2 mnkr. Minskning är hänförlig till personalförsörjningsmedlen som 2018 överfördes från kommunstyrelsens förvaltning till de andra förvaltningarna.

Kansliavdelningen redovisar sammantaget en positiv budgetavvikelse om 1,0 mnkr. Kostnadssidan visar ett underskott uppgående till 3,9 mnkr medan intäktsidan visar en positiv avvikelse om 4,9 mnkr. Kostnaderna avviker negativt inom löner för politiska sekreterare och arvoden för politiker i kommunfullmäktige och kommunstyrelse samt kostnader för försäkringar och ombyggnationer i lokaler. Den positiva avviken inom intäkter är framför allt kopplad till statsbidrag för valet, som i budget behandlats som en lägre nettokostnad, men också till bidrag för satsning mot segregation.

Samhällsbyggnadsavdelningen redovisar en positiv budgetavvikelse om 9,7 mnkr. Avvikelsen är ett resultat av lägre personalkostnader, lägre kostnader för konsulter och inhyrd personal och lägre kapitaltjänstkostnader.

Överförmyndarverksamheten har ett utfall på 7,9 mnkr för året vilket är 0,6 mnkr lägre än budgeten.

Brandförsvaret redovisar ett utfall i nivå med budgeten på 65,8 mnkr för 2018.

Planen för samhällsbyggnadsprojekt har ett hundratal pågående projekt, varav cirka hälften är bostadsprojekt. Övriga projekt avser till större del utbyggnad av gator och vägar samt utveckling av kommunala lokaler. Nedan följer en sammanställning av det siffermaterial som återfinns i uppföljning av Plan för samhällsbyggnad och lokalförsörjning i Huddinge 2018-2020, se bilaga 1:1. Sammanställningen avser exploaterings- och investeringsverksamheten till och med december 2018. För mer ingående information och sifferunderlag avseende kommunens investeringar hänvisas till ovan nämnd bilaga.

Investeringar mnkr*	Budget	Utfall	Avvikelse
	2018	2018	2018
Exploateringsprojekt	-253,9	-142,3	111,6
<u>Genomförandeprojekt</u>			
Bostäder	-152,3	-105,6	46,7
Skolor och förskolor	-5,3	-6,3	-1,0
Arbetsplatser	2,4	3,1	0,7
Övrigt	-0,4	0,0	0,4
<u>Planeringsprojekt</u>			
Bostäder	-20,1	-1,9	18,2
Skolor och förskolor	-3,6	-0,1	3,5
Arbetsplatser	-20,6	-31,7	-11,1
Övrigt	-54,0	0,2	54,2
Investeringsprojekt	-224,4	-53,0	171,4
<u>Genomförandeprojekt</u>			
Gator och vägar	-47,7	-17,3	30,4
Gång- och cykelvägar	-15,2	0,5	15,7
Parker och lekplatser	-13,6	-12,8	0,9
Övrigt	-2,0	0,2	1,8
<u>Planeringsprojekt</u>			
Gator och vägar	-46,7	-15,0	31,7
Gång- och cykelvägar	-40,7	-1,0	39,7
Parker och lekplatser	-20,9	0,5	21,4
Övrigt	-37,5	7,5	30,0
Summa samhällsbyggnad	-478,3	-195,3	283,0
IT investeringar	-45,1	-23,4	21,8
Ekosystem i balans	-18,7	1,1	19,8
Övrigt KSF	-67,4	-35,1	32,3
Summa	-609,5	-252,7	356,8

*Positivt tal indikerar en intäkt

Exploateringsresultat

Exploateringsresultatet för 2018 uppgår till cirka 36 mnkr, vilket utgör en stor avvikelse mot verksamhetsplanens

Investeringar

Samhällsbyggnadsprojekt

budget på 130 mnkr. En övervägande del av avvikelserna utgörs av projekt som befinner sig i planeringsskede. När verksamhetsplanen togs fram betonades det att beräknat exploateringsresultat för 2018 ansågs osäkert då 69 mnkr av årets förväntade exploateringsresultat utgjordes av projekt som befann sig i planeringsskede. Vid delårsrapport per mars 2018 reviderades det prognosticerade exploateringsresultatet för året till cirka 41 mnkr sedan ytterligare till 31 mnkr.

Exploateringsresultat 2018 (mnkr)	
Projekt	Resultat
Grantorp 5:3	20,0
Tomtmark småhus	14,0
Övrigt	1,5
Summa	35,5

Exploateringsverksamheten

Projekt som ännu inte har antagna detaljplaner riskerar att drabbas av tidsförskjutningar, bland annat om detaljplanerna har komplexa utredningsbehov eller överklagas efter beslut om antagande. När en detaljplan försenas blir även kommunens förväntade fastighetsintäkter försenade vilket leder till negativa avvikelser mot budget. Se uppföljning av Plan för samhällsbyggnad och lokalförsörjning i Huddinge 2018-2020, bilaga 1:1, för en mer utförlig sammanställning.

Investeringsverksamheten

Investeringarna inom samhällsbyggnadsprojekten under 2018 uppgår till cirka 196 mnkr, varav 142 mnkr i exploateringsprojekt och 54 mnkr i rena investeringsprojekt. Utfallet innebär en stor avvikelse mot de budgeterade 254 mnkr i exploateringsprojekt och 224 mnkr i investeringsprojekt, totalt 478 mnkr. Avvikelsen mot budget beror i huvudsak på tidsförskjutningar inom projekt som befinner sig i genomförandeskede och förklaras dels av senarelagda byggstarter, och dels av högre gatukostnadsintäkter än prognosticerat. Det senare ger en positiv avvikelse på cirka 20 mnkr.

Sammantaget innebär de uppkomna tidsförskjutningarna att investeringskostnaderna under 2019 kan komma att öka jämfört med tidigare prognos.

Se uppföljning av Plan för samhällsbyggnad och lokalförsörjning i Huddinge 2018-2020, bilaga 1:1, för en mer utförlig sammanställning.

Investeringar i samhällsbyggnad

Arbetet med Förbifart Stockholm dess anslutande anläggningar pågår. Den nya trafikplatsen (Lindvreten

Norra) öppnas 2019 och då stängs trafikplats Lindvreten Södra av för ombyggnation. Gällande gator och bilvägar syns avvikelser mot budget framför allt i projekten Tvärförbindelse Södertörn, Trafikplats högskolan, Häradsvägen, väg genom Björnkulla till hantverksbyn och Vidjävägen där endast en mindre del av budgeterade medel har nyttjats.

Avseende gång- och cykelvägar har en omfattande översyn gjorts under året samt förslag till prioritering i tid för genomförande. Detta för att skynda på genomförandet, samordna med möjlig medfinansiering samt se över tidigare kostnadskalkyler. Många av åtgärderna är även kopplade till ansökan om, eller redan beviljad statlig med finansiering. Cykelgarage Huddinge C har byggts och tas i drift 2019. Cykelgaraget har beviljats statlig medfinansiering för 50 procent av kostnaden.

För parker och lekplatser är utfallet 0,5 mnkr mot en budgeterad volym på 21 mnkr. Det beror till viss del på förskjutna byggstarter men även på att kommunen har beviljats statliga bidrag för utbyggnad av parker. Bidragen innebär att kommunens kostnader minskar.

Genomförbarheten för Spårväg syd bevakas och under året har det framför allt inneburit bevakning av att Tvärförbindelse Södertörn möjliggörs och samordnas med detta projekt. Ungefär en tredjedel av den avsatta miljonen i budget har behövts för detta arbete. Genomförandet av rulltrappsutbytet i Flemingsberg pågår och är något förskjutet i tid och arbetena förväntas vara klara under 2019. Det var 26 mnkr budgeterat för detta arbete varav 4 mnkr har använts under året.

Ekosystem i balans

Under 2018 har arbetet fortsatt med att förverkliga åtgärdsplanerna för Trehörningen och Orlången, dock med kraftig försening hos Stockholm Vatten och Avfall av det största projektet, dagvattenanläggningen vid Trehörningen. Ett antal mindre åtgärder har dock genomförts enligt plan eller med viss försening och delar av rekreationsåtgärderna vid Trehörningen har utförts trots att dagvattenanläggningen är försenad. Planering för att genomföra kemisk fällning under 2019-2020 i Trehörningen och Orlången har också påbörjats. Den informationskampanj som skulle ha genomförts i våras är planerad och kommer att genomföras under 2019.

Utifrån de nya åtgärdsprogrammen för Långsjön, Magelungen, Forsån och Drevviken som snart ska ut på remiss har ett planeringsarbete börjat ske för hur föreslagna åtgärder ska genomföras. Detta arbete sker i samarbete med grannkommunerna samt Stockholm Vatten och Avfall. Bland annat planeras fällning att genomföras i Magelungen 2019 och i Drevviken 2020-2021.

Vattenvårdsinvesteringar 2018 (mnkr)	Budget	Utfall	Avvikelse
Tyresåprojektet	-4,0	1,1	5,1
Saldoöverföringar från 2017	-14,7		14,7
Summa 2018	-18,7	1,1	19,8

IT-investeringar

Hårdvaruinvesteringar om cirka 5 mnkr utfördes under 2018 i IT-miljön, cirka 23,4 mnkr inräknat fiberprojektet. Investeringar har främst bestått i utbyte och utbyggnad av nätverkskomponenter, både beroende på ålder på utrustningen och på grund av behovet av en ökad nätverkskapacitet. Fiberprojektet har blivit försenat, men beräknas vara slutfört under första kvartalet 2019. De planerade investeringarna i systemstöd för IT-nära stödprocesser, testmiljö/preproduktion och automatisk behörighetshantering med självserviceportal, kan komma att lösas genom köp av tjänst, något som då kommer att belasta driftbudgeten. Investeringen i en testmiljö kommer att lösas med annan teknik. 3,5 mnkr avsedd för utveckling och utbyggnad har om allokaterats till fiberprojektet.

IT-investeringar 2018 (mnkr)	Budget	Utfall	Avvikelse
Utbyte och uppgradering	-11,2	-4,3	6,9
Utbyggnad av IT-struktur	-7,0	-0,7	6,3
Säkerhet och övervakning	-0,8	0,0	0,8
Fiber Skogås-Trångsund	-11,0	-18,4	-7,4
	-29,9	-23,4	6,5
Saldoöverföringar från 2017	-15,2		
Summa 2018	-45,1	-23,4	21,7

Övriga investeringar

I kommunstyrelsens budget för 2018 finns avsatt en post avseende investeringar i möbler och hörsalsteknik, totalt 0,8 mnkr. Under året har budgeten nyttjats med cirka 0,1 mnkr för inköp av teknisk utrustning i kommunhusets mötesrum. Vidare finns en budget för inköp av bostadsrätter. Bostadsrätterna är avsedda att användas för täcka behov av särskilda boenden. Avvikelsen avser en momsinsbetalning som inte låg med i budgeten. Den planerade utbyggnaden av Sundby stall ska genomföras av Huddinge Samhällsfastigheter AB som nu också kommer äga den färdiga anläggningen. Stallet belastar därmed inte kommunstyrelsens budget vilket är förklaringen till avvikelsen.

Övriga investeringar 2018 (mnkr)	Budget	Utfall	Avvikelse
Möbler	-0,4	0,0	0,4

Teknik Sessionssalen	-0,4	-0,1	0,3
Inköp särskilda boenden	-26,6	-35,0	-8,4
Utbyggnad Sundby stall	-40,0	0,0	40,0
	-67,4	-35,1	32,3
Saldoöverföringar från 2017	0,0		0,0
Summa 2018	-67,4	-35,1	32,3

Lokaler

Under 2018 har kommunstyrelsen åtagit sig att genomlysa planerings- och beställarprocessen för nya verksamhetslokaler och föreslå förändringar som leder till att projektiden för lokalprojekt kortas. Lokalplaneringsektionen har tillsammans med Huddinge Samhällsfastigheter AB under året haft utbildningsdagar för att tydliggöra processen i syfte till att öka kunskapen om våra roller och ansvar i projekt samt att länka ihop kommunens process med bolagets projektmodell. Förslag om lokalförsörjningsprocessen kommer läggas fram för beslut i kommunfullmäktige i maj 2019.

Kommunens revisorer har under året, med stöd av revisionsbyrån KPMG, granskat Huddinge kommuns lokalförsörjningsprocess. Processen bedömdes i huvudsak som ändamålsenlig men dess effektivitet kan förbättras.

Arbetet med att säkerställa en god arbetsmiljö i avvaktan på ett nytt kommunhus har fortsatt under året, se utvecklingsåtaganden under nämndmålet Goda förutsättningar. Alla sektioner inom kommunstyrelsens förvaltning har behov av ytterligare personella resurser, samtidigt som nuvarande kommunhus har nått sin kapacitetsgräns för såväl antal anställda som för en godtagbar arbetsmiljö, vilket åter igen lyfter behovet av en helt ny lokalisering för kommunens centrala funktioner. Större ombyggnader behöver ställas mot en sådan planering när det gäller tillgång till arbetsplatser i befintligt utförande.

Vidare kommer servicecenter att kunna flytta in i sina nya större lokaler på Patron Pehrs väg i januari 2019.

Under 2018 har kommunstyrelsens förvaltning hyrt följande lokaler:

Lokaltyp	Adress	Yta	Årshyra tkr
Kommunhuset	Kommunalv. 28	8 458	6 825
Arkiv	Diagnosvägen 13	344	430
Servicecenter	Patron Pers väg 6	187	337
Servicecenter	Patron Pers väg 10	213	303
Servicecenter	Sjödalsstorget 13	186	443
Fackliga lokaler	Forellvägen 10	288	579
Fackliga lokaler	Röntgenvägen 5	261	479
Valnämnden, lager och arkiv	Blå gången 7	405	50
Lokal	Klockarvägen 3	82	237
Summa netto		10 424	9 683

Plan för intern kontroll

Intern kontroll är en process som används för att säkerställa att verksamheten fungerar och att målen nås. Fokus är att minska risken för oönskade händelser genom strukturerad riskhantering. Det handlar dels om att på ett systematiskt sätt identifiera och minska risker och dels om att skapa strukturer för att förebygga att oönskade händelser inträffar.

God intern kontroll förverkligar vi genom att vi på alla nivåer i organisationen arbetar systematiskt med att minska eller eliminera befintliga risker, skapar systematik, processer och rutiner för att säkerställa god ordning, kontrollerar efterlevnad av lagar och regler, samt genom ett kontinuerligt arbete för att höja riskmedvetenheten på alla nivåer i organisationen, så att vi genomför verksamheten på ett riskmedvetet och säkert sätt.

Nämnderna ska i den ordinarie planeringsprocessen identifiera oönskade händelser som kan hindra respektive verksamhet att nå sina mål, samt bedöma om det behövs någon åtgärd från nämndens sida i form av till exempel nya eller förändrade rutiner, information eller uppföljning. Därefter ska nämnden besluta om vilka åtgärder och kontroller som ska vidtas, dels utifrån ovan nämnda riskanalys, dels genom systematiskt arbete med processer och rutiner, dels utifrån rekommendationer från extern granskning.

Uppföljningen av arbetet med intern kontroll sker i delårsrapporter och verksamhetsberättelse.

Kommunstyrelsens internkontrollarbete

Här beskriver kommunstyrelsen hur den utifrån sin verksamhet och förutsättningar har ordnat sitt system för intern kontroll.

Kontrollmiljö

Huddinge kommuns gemensamma värden i form av kärnvärden, värdegrund och etiska kod ska genomsyra arbetet och hjälpa chefer och medarbetare att navigera i vardagen och därigenom hjälpa organisationen att uppnå den politiskt fastställda visionen och kommunens mål. Varje förvaltning har en egen värdegrund som styr bemötandet av kommuninvånare, kunder och kollegor. De gemensamma värdena sätter ramarna för hur chefer och medarbetare ska förhålla sig och agera för att kommunen ska nå sina mål, och bidrar därmed till en god internkontrollkultur och kommunens kontrollmiljö.

Flera olika informationsinsatser har genomförts för att göra de gemensamma värdena kända i organisationen.

Systematiskt arbete för att undvika fel och brister är inom vissa verksamheter sedan länge en självklar del i det löpande arbetet. Det gäller till exempel ekonomisk redovisning och personaladministration, såsom löneutbetalningar. Utöver de risker och åtgärder som lyfts i planen för intern kontroll pågår därför samtidigt även ett löpande arbete inom förvaltningsorganisationen för att höja verksamhetens säkerhet och effektivitet.

Planering av internkontrollarbetet

Kommunstyrelsens förvaltning genomför inom avdelningar och sektioner årligen en analys av risker i enlighet med kommunens reglemente för intern kontroll för att identifiera lämpliga riskreducerande åtgärder, som tillsammans med systematiska kontroller och synpunkter från revision eller annan granskning utgör basen för det planerade internkontrollarbetet.

Varagsrisker som uppstår i verksamheten hanteras i stället inom det ordinarie löpande arbetet och eventuella akuta risker, med mycket hög sannolikhet och konsekvens, hanteras omedelbart.

Riskbedömning

Riskvärdering görs för varje identifierad risk och baseras på en bedömning av sannolikheten för att den oönskade händelsen inträffar och konsekvenserna av detta. Det kan handla om allt från ekonomiska konsekvenser till verksamhets- eller förtroendekonsekvenser. Exempel på detta kan vara missade möjligheter, ökade utgifter, tidsfördröjning, förlorade intäkter, skadat varumärke, lägre kvalitet eller suboptimal funktion.

Kommungemensamma skalor för sannolikhet och konsekvens används vid värdering av risker. Multiplikering av värdena resulterar i en risknivå som kan användas för att prioritera i vilken ordning risker bör åtgärdas.

Respektive avdelning har genomfört riskvärdering och bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att

minska en risk till en godtagbar nivå och avvägningen kring vad av detta som ska genomföras under den kommande planeringsperioden för de risker som avdelningen har identifierat.

Insamlade underlag sammanställs i en bruttorisklista och bereds sedan av en arbetsgrupp med representanter från förvaltningens avdelningar och sektioner och ett förslag till prioritering lämnas till förvaltningens ledningsgrupp.

Riskinventeringens bruttorisklista kan vara mycket omfattande och risker gäller över tid. Den används som ett underlag till den årliga planen för intern kontroll.

Systematiska kontroller och åtgärder med utgångspunkt från revision

Med utgångspunkt från riskanalysen samt genomgång av de viktigaste verksamhetsprocesserna identifierar avdelningarna förslag till systematiska kontroller som ska säkerställa att rutiner och/eller processer efterlevs eller för att granska verksamheters ändamålsenlighet.

En bruttolista med rekommendationer från revision och andra granskningar är ett tredje underlag för urval och prioritering av riskreducerande åtgärder, kontroller av verksamheten och åtgärder för att förbättra den interna kontrollen.

Sammanställning av planen

Under en planeringskonferens i september går förvaltningens ledningsgrupp igenom arbetsgruppens förslag samt övriga underlag, justerar vid behov risknivåer och så vidare samt fastställer därefter ett förslag till vilka åtgärder och kontroller som bör vidtas under den kommande planeringsperioden.

Uppföljning

Eftersom internkontrollplanen från och med 2017 ingår i verksamhetsplanen så följer internkontrollredovisningen automatiskt med in i delårsrapporter och i verksamhetsberättelsen. Planerade åtgärder följs upp löpande av respektive chef samt av förvaltningens ledning i

samband med de två delårsrapporterna och samlat i verksamhetsberättelsen.

Utveckling av förvaltningens internkontrollprocess

Förvaltningen arbetar med att levandegöra internkontrollprocessen och säkra alla nivåers engagemang för att höja riskmedvetenheten i organisationen. Arbetet bedrivs redan i dag på avdelnings- och sektionsnivå samt inom samordningsgrupperna för kommunövergripande processer, men det är fortfarande en bit kvar tills riskhantering utgör en naturlig del i planeringen och utförandet inom förvaltningens uppdrag. Det ingår i arbetsgruppens uppdrag att utveckla processen på förvaltningen.

Ansvar

Ansvar för att åtgärder enligt denna plan vidtas ligger, om inget annat angivits, på chefen inom den del av verksamheten som utsätts för risken, vare sig det gäller riskreducering, systematiska kontroller eller rekommendationer från revision eller annan granskning.

Avgränsningar

Internkontrollplanen behandlar inte den typ av risker som ryms inom begreppet extraordinära händelser. De hanteras i stället inom ramen för kommunens beredskaps- och krisplanering, som beskrivs i Plan vid extraordinära händelser, antagen av kommunfullmäktige 11 september 2017. Varje nämnd ansvarar enligt den planen för att genomföra någon form av risk- och sårbarhetsanalys som visar risker för verksamheten om en extraordinär händelse skulle inträffa inom nämndens verksamhetsområde. Dessa analyser ska ligga till grund för den kontinuitetsplanering som nämnderna tar fram för de verksamheter som måste fortgå vid sådan händelse.

Riskreducerande åtgärder

Sammanfattning

För att stärka den interna kontrollen genomfördes under 2018 ett omfattande arbete för att minska identifierade risker. Detta både inom ramen för det löpande arbetet inom basuppdraget och inom det planerade arbetet inom internkontrollprocessen. Av årets planerade åtgärder har sex

slutförts helt, två genomförda men ska på nämndremiss under våren 2019, fem är delvis genomförda. Några riskreducerande åtgärder har prioriterats ner, medan andra har visat sig vara så omfattande att de kommer att ta längre tid att genomföra än planerat. Arbetet med dessa fortsätter därför under 2019.

Bra att leva och bo

Risk 1 **Förseningar i detaljplanearbetet kan leda till kraftiga fördröjningar i form utav tillfälliga paviljonglösningar för att täcka behovet av skollokaler, medföra olägenheter för familjer som inte får förskoleplats i tid samt negativt påverka bilden av Huddinge.**

Bakgrund och tidplan Om detaljplaner inte tas fram enligt tidplanen för behovet av förskolor och grundskolor finns en risk att dyra paviljonglösningar måste sättas upp i väntan på att byggnaderna ska bli färdigställda. Detta kan också resultera i att barn inte får förskoleplats i tid och att föräldrar inte kan börja arbeta igen efter föräldraledigheten samt negativ uppmärksamhet kring skolsituationen i kommunen, vilket i förlängningen är negativt för bilden av Huddinge och kan medföra att barnfamiljer undviker att flytta hit.

En förskola med fem avdelningar i inhyrda paviljonger med mottagningskök riskerar ökade hyreskostnader om cirka 1 miljon kronor per år jämfört med en permanent förskola med motsvarande antal avdelningar.

Klart 2018-12-31

Åtgärder och ansvar *Ansvarig: ekonomidirektören*
Utveckla ett nära samarbete mellan lokalplaneringssektionen och samhällsbyggnadsavdelningen och se till att dessa detaljplaneprojekt prioriteras.

Uppföljning Klart.

Samtliga lokalstrategier har under året utbildats i projektverktyget Antura, där de nu arbetar och följer upp sina projekt. Under året har även lokalförsörjningsprocessen lagts in i Antura, vilket är en förutsättning för att arbetet i verktyget ska fungera som stöd. Arbetet inom portföljgruppen fortsätter och utvecklas löpande.

Informationssäkerhetsrisker

Risk 2 **Risk för infoläckage via molntjänster**

Bakgrund och tidplan Risken dokumenterades 2012 eller tidigare. Under 2017 togs en avtalsmodell för molntjänster fram. Policy/riktlinjer för molntjänster planeras bli en del av riktlinjerna för informationssäkerhet som är under framtagande, varefter de ska skickas på remiss. Detta arbete slutförs under 2018.
Klart 2018-12-31

Åtgärder och ansvar *Ansvarig: kanslidirektören*
2 a) Ta fram policy/riktlinjer för molntjänster.
2 b) Ta fram avtalsmall för molntjänster (personuppgiftsbiträdesavtal tas redan nu regelmässigt fram när tredje part anlitas).

Uppföljning Ej klart.

2 a) Policy/riktlinjer för molntjänster planeras bli en del av riktlinjerna för informationssäkerhet. Ett förslag till riktlinjer har tagits fram under hösten och kommer att skickas på remiss under våren 2019.

2 b) Personuppgiftsbiträdesavtal mall/struktur för molntjänster har tagits fram, åtgärden är därmed slutförd.

*Risk 1
(från 2017)*

Risk för bristande informationssäkerhet i system

Bakgrund och tidplan Risken dokumenterades 2012 eller tidigare.
Klart 2018-12-31

Åtgärder och ansvar *Ansvarig: kanslidirektören*
Ta fram en övergripande beskrivning av informationssäkerhetsprocesser i kommunen, beskriva riskprocessen samt ta fram metod och mallar för riskhantering.

Uppföljning Ej klart.
Arbetet har delats in i fyra delar, varav de första tre enligt nedan är klara sedan tidigare år. Arbetet med den fjärde delen löper enligt plan.

1) Informationsklassning och systemsäkerhetsanalys genomförs årligen genomförs på utvalda kritiska system.

2) Rutiner för en kontinuerlig informationssäkerhetsanalys är inlagd i kommungemensam mall för systemförvaltningsplan.

3) Systemsäkerhetsanalyser vid upphandling av nya system är en del av upphandlingsprocessen.

4) Under 2018 har ett förslag till riktlinjer för informationssäkerhet tagits fram som kommer att skickas på remiss under våren 2019.

*Risk 2
(från 2017)*

Risk för dataintrång

Bakgrund och tidplan Risken dokumenterades 2012 eller tidigare.
Klart 2018-12-31

Åtgärder och ansvar *Ansvarig: kanslidirektören*
Slutföra loggningsprojektet som består av tre delar: metod, teknisk lösning och införande. De två första delarna slutfördes under 2016. Under 2017 inleddes del tre – införande.

Uppföljning Ej klart.
En riktlinje för minimering av risk för dataintrång har tagits fram. SIEM (Security Information and Event Management) har upphandlats, men avtalsskrivning återstår.

Kvarstår att: 1) utifrån framtagna riktlinjer för hur information ska säkras säkerställa att skyddstekniken motsvarar kraven, 2) ta fram och genomföra en riktad utbildning kring informationssäkerhet för att öka användarnas medvetenhet om hur IT-miljön ska hanteras, 3) genomföra regelbundna mätningar via loggningar för att säkerställa att riktlinjer följs (enligt tidigare föreslagna åtgärder).

IT-driftsrisk

Risk 3 **Risk för exponering för eventuella cyberattacker och intrångsförsök på grund av bristfälliga lösenordsrutiner**

Bakgrund och tidplan Lösenordshanteringen i kommunen fungerar inte som den borde. Särskilt gäller det i verksamheter med tillfällig personal.

Alla användare följer inte rutinerna, ibland svårt att kontrollera vem som begär byte samt bristfällig uppföljning av rutinerna.

Klart 2018-12-31

Åtgärder och ansvar *Ansvarig: IT- och kommunikationsdirektören*
Se över kommunens lösenordrutiner (både ITs och förvaltningarnas) och justera dessa vid behov. Följa upp att rutinerna efterlevs med hjälp av stickprovskontroller.

Uppföljning Ej klart.

Nya riktlinjer för lösenord och IT-säkerhet och ett presentationsmaterial är framtagna, men kvarstår att rulla ut i organisationen. Ett flertal nya riskreducerande åtgärder är identifierade och antingen påbörjade eller planerade under 2019.

Risk 5 (från 2017) **Bristfällig och ej dokumenterad kravställning på återstartstider från verksamheterna kan medföra att det tar för lång tid att få igång system igen efter ett datahaveri så att det påverkar verksamheterna negativt.**

Bakgrund och tidplan Risken dokumenterades 2012 eller tidigare.
Klart 2017-12-31.

Åtgärder och ansvar *Ansvarig: IT- och kommunikationsdirektör*
Införa en kommungemensam systemförvaltningsmodell, vilket genomförs i projektform.

Uppföljning Klart.

Två projekt pågår för att minska risken; införande av en kommungemensam systemförvaltningsmodell samt kontinuitetsplanering för IT. Införandet av en systemförvaltningsmodell är klart. Projektet Kontinuitetsplanering för IT har identifierat och åtgärdat samtliga delar inom IT-infrastrukturen.

Arbetet fortsätter med verksamhetssystemen under 2019.

Risk 6 (från 2017) **Fullständig återställning från backup fungerar inte. Detta kan leda till förlust av data.**

Bakgrund och tidplan Risken dokumenterades 2012 eller tidigare.

Åtgärder och ansvar *Ansvarig: IT- och kommunikationsdirektör*
6 a) Skapa ett styrande dokument för kontinuitetshantering.
6 b) Ta fram och dokumentera en kontinuitetshanteringsprocess.
6 c) Skapa en "säkerhetskopierings-/återskapningsprocess".

Uppföljning Klart.

Två projekt har genomförts för att minska risken; införande av ny backuplösning samt kontinuitetsplanering för IT. Båda projekten har nått uppsatta mål under 2018.

Risk 7 (från 2017) **Samlad dokumenterad riskanalys saknas för omfattande förstörelse av data-hallarna.**

Bakgrund och tidplan Risken dokumenterades 2012 eller tidigare.

Åtgärder och ansvar *Ansvarig: IT- och kommunikationsdirektören*
7 a) Genomföra och dokumentera en riskanalys.
7 b) Ta fram en plan för hantering av identifierade risker.

Uppföljning Klart.

En riskanalys har genomförts med stöd av PWC. Inga större risker med nuvarande lösning har identifierats. Ett antal mindre åtgärder har identifierats och tidplan för att åtgärda dessa finns framtagna. En långsiktig åtgärd finns planerad i *Sourcingstrategi IT 2018-2020*, om att säkra upp med en extern datahall för att minska risken för störningar på grund av en omfattande brand i kommunalhuset.

Arbetsmiljörisk

Risk 9 (från 2017) **Dålig luft och temperatur samt för små lokaler för servicecenter riskerar leda till att medarbetare blir sjuka och/eller slutar, med kompetensförlust som följd.**

Bakgrund och tidplan Denna risk har identifierats inom det systematiska arbetsmiljöarbetet och därifrån lyfts in i internkontrollprocessen då risken bedöms som hög.
Klart 2017-12-31.

Åtgärder och ansvar	<i>Ansvarig: IT- och kommunikationsdirektör</i> Arbete pågår för att skaffa ny lokal.
Uppföljning	Klart. Flytt till nya lokaler kommer att ske den 14 januari 2019.

Lagefterlevnad

Risk 4	Kunskapsbrist hos medarbetare riskerar leda till att handlingar som egentligen är offentliga inte lämnas ut och/eller att sekretessbelagda handlingar lämnas ut felaktigt
Bakgrund och tidplan	Kunskapen om offentlighet och sekretess är generellt inte tillräckligt hög inom kommunorganisationen. Ett arbete kring detta inleddes under 2017. Klart 2018-12-31
Åtgärder och ansvar	<i>Ansvarig: kanslidirektören</i> 4 a) Genomföra utbildning riktad mot kommunstyrelsens förvaltning kring regler och ansvar vid utlämnande av handlingar. 4 b) Ta fram och införa en enkel kommungemensam e-utbildning kring offentliga handlingar och sekretesshandlingar.
Uppföljning	Klart. Under maj-juni genomfördes en grundutbildning kring offentlighet och sekretess för förvaltningens medarbetare vid tre tillfällen. Ytterligare tre tillfällen erbjöds under september-oktober. Denna utbildning kommer nu att bli permanent varvid det inte längre är aktuellt med någon e-utbildning.

Sund ekonomi

Risk 5	Risk att förvaltningen arbetar med investeringar som inte har en beslutad budget
Bakgrund och tidplan	Det råder vissa oklarheter kring processen att besluta om vissa investeringsprojekt. Risk föreligger för att vi startar att arbeta med investeringar utan att ha ett formellt beslut om projektets budget. Klart 2018-12-31
Åtgärder och ansvar	<i>Ansvarig: samhällsbyggnadsdirektören</i> 5 a) Genomgång av delegationsordningen och vid behov rätta till och förtydliga processen kring investeringar så att vi inte riskerar att starta något projekt utan att ha ett formellt och tydlig beslut. 5 b) Processen kring beslut ska läggas in och beskrivas i den ekonomihandbok som tagits fram för samhällsbyggnadsavdelningen.
Uppföljning	Ej klart.

5 a)	Det har inte funnits behov av att uppdatera delegationsordningen med anledning vad som hittats.
5 b)	Text har lagts till i ekonomihandboken som förtydligar processen för investeringsprojekt. Ekonomihandboken behöver dock förtydligas ytterligare gällande investeringsprojekt, varför åtgärden inte kan anses vara slutförd.

Risk 6	Brist på efterlevnad av representationsregler och liknande riktlinjer riskerar leda till en företagskultur där det uppfattas som acceptabelt att tänja på gränser
--------	--

Bakgrund och tidplan	Arbete pågår men avslutas först under 2018. Klart 2018-12-31
Åtgärder och ansvar	<i>Ansvarig: ekonomidirektören</i> 6 a) En gång per termin i varje ledningsgrupp prata om representation och risk för mutor med mera. 6 b) Säkerställa att lämpligt material finns på intranätet.
Uppföljning	Ej klart. Under 2018 har dessa frågor diskuterats i kommunens ledningsgrupp. En ny stående, årlig rutin införs också från och med 2019 där information om etisk kod, representation, mutor, jäv, bisysslor samt andra närliggande områden ges av respektive chef på arbetsplatsnivå. Denna rutin kommer också kunna utgöra underlag för regelbundna diskussioner på ledningsgruppsnivå. Färdigställande och publicering av material på intranätet har dock inte kunnat prioriteras under hösten. Åtgärderna slutförs under 2019.

Risk 11 (från 2017)	Brister i formella dokument kan leda till ekonomiska och tidsmässiga konsekvenser och störningar i upphandlingsprocessen.
---------------------	--

Bakgrund och tidplan	Arbetet inleddes under 2016.
Åtgärder och ansvar	<i>Ansvarig: ekonomidirektören</i> 11 a) Upphandlingsdelarna är dokumenterade och beslutade. En uppdatering behöver göras av vissa delar av upphandlingsprocessen, som därefter implementeras. 11 b) Implementering av den utvecklade inköpsprocessen.
Uppföljning	Ej klart. Risken minskas genom etablerandet av en styrande och stödjande upphandlings- och inköpsprocess med policy och riktlinjer som styrande dokument tillsammans med uppdaterade och harmoniserade delegationsordningar. Under året har en ny policy och riktlinjer för upphandling och inköp tagits fram.

- 11 a) Upphandlingsprocessen har uppdaterats och kommer att införas efter beslut om ny policy och riktlinjer.
- 11 b) Implementering av den utvecklade inköpsprocessen kommer att ske efter beslut om ny policy och riktlinjer.

Åtgärder utifrån rekommendation från revision eller annan extern granskning

Här redovisas de åtgärder som planerats för året utifrån förslag och rekommendationer från revision.

Revision	Diarienummer
Granskning av lokal- och investeringsprocessen <i>Ansvarig: ekonomidirektören</i>	KS-2013/227.912
<ul style="list-style-type: none"> Genomföra översyn och utvärdering av gällande lokalförsörjningsprocess med hjälp av extern konsult för att säkerställa hur lokalprocessen framöver ska fungera i praktiken och att den leder fram till ändamålsenliga och kostnadseffektiva lokaler. Stärka processen genom att öka insynen i lokalprojekten i tidiga skeden och skapa gemensamma former för utvärdering. I översynen belysa kommunstyrelsens stödjande och granskande funktion i förhållande till nämnderna. Genomföra en översyn av riktlinjerna för hela lokalförsörjningsprocessen. Utreda möjligheten om en övergripande metod för kapacitetsmätningar är möjlig att ta fram. Lägga fast vilka lokalnyckeltal som kommunen ska följa löpande. Analysera om ökning av graden av incitament kan leda till en bättre och mer optimal och kostnadseffektiv lokalförsörjning. <p>Ej klart. En översyn och utvärdering av gällande lokalförsörjningsprocess har genomförts. Därutöver har även kommunens utvecklade samhällsbyggnadsprocess och nya ekonomistyrningsprinciper tillsammans med ny fastighetsorganisation förändrat förutsättningarna för lokalförsörjningsprocessen. Därigenom är delar av ovanstående åtgärder överspelade.</p> <p>Med ovan översyn och förändringar som utgångspunkter har nu förvaltningen tagit fram ett förslag till vidareutveckling av lokalförsörjningsprocessen, inklusive former för uppföljning av den. Under 2019 fortsätter utvecklingsarbetet i form av två utvecklingsåtaganden kring incitament för kostnadseffektiv lokalförsörjning och samutnyttjande av lokaler. Då kommer även arbetet kring lokalnyckeltal fortsätta i samarbete med Huddinge Samhällsfastigheter AB. När nyckeltalen är fastställda kommer även en systematisk kontroll införas för uppföljning av dessa nyckeltal.</p>	
Uppföljning av upphandling <i>Ansvarig: ekonomidirektören</i>	KS-2014/476.912
<ul style="list-style-type: none"> Formulera mål för upphandlingsverksamheten. Införa en policy för upphandling. <p>Ej klart. Framtagen policy är under nämndremiss.</p>	

Granskning av vidtagna åtgärder med anledning av anmärkning av revisionsberättelsen för 2013 <i>Ansvarig: ekonomidirektören</i>	KS-2015/524.912
<ul style="list-style-type: none"> Överväga att införa stickprovskontroller av upphandlingar för att säkerställa att befintliga riktlinjer efterlevs. Under 2016 utreds och beslutas om hur stickprovskontrollerna ska genomföras. Kontrollerna genomförs under 2017. <p>Klart. Även under 2018 har upphandlingssektionen i samarbete med samhällsbyggnadsavdelningen och redovisningssektionen genomfört kontroll av entreprenadupphandlingar genom kontroll av ett upphandlat byggprojekt. Utöver detta arbetar upphandlingssektionen fortlöpande med uppföljning av upphandlingar inom basuppdraget. Rekommendationen bedöms därför som åtgärdad.</p>	
Granskning av styrning via styrdokument <i>Ansvarig: kanslidirektören</i>	KS-2016/669.912
<p>a) Överväga om det i Huddinge kommuns riktlinjer för styrdokument bör utvecklas en mer explicit skrivning kring uppföljningen av styrdokumentet.</p> <p>b) Undersöka om styrdokument följs upp och behandlas på beslutat sätt.</p> <p>Klart (a). Kommunens riktlinjer för styrdokument har setts över och ett förslag till nya riktlinjer har tagits fram som innehåller en utförligare beskrivning av hur kommunens styrdokument ska följas upp och utvärderas. Förslaget har varit på nämndremiss och är beräknade att antas av kommunfullmäktige i början av 2019.</p> <p>Ej klart (b). Alla identifierade befintliga styrdokument har publicerats på huddinge.se, men en översyn bör göras för att säkerställa att alla gällande styrdokument faktiskt har publicerats. Det kvarstår också fortfarande behov av att med utgångspunkt från de nya riktlinjerna se över och systematisera uppföljningen av centrala styrdokument.</p>	
Granskning av arvoden till förtroendevalda <i>Ansvarig: kanslidirektören</i>	KS-2016/876.912
<ul style="list-style-type: none"> Initiera en kommunövergripande översyn av rutinerna för hur och av vem kontroll ska ske för att i möjligaste mån undvika felaktiga utbetalningar i framtiden. <p>Klart. Indirekt görs kontroller varje månad av den som attesterar utanordningslistan för kommunalråden. Dessa kontroller har nu kompletterats med stickprovskontroll under våren och under hösten avseende de månadsarvoderade förtroendevalda för att se till att inga andra sammanträdesersättningar betalas ut än ersättning i samband med kommunfullmäktige. Granskning har genomförts utan anmärkningar. Rekommendationen bedöms därmed som åtgärdad.</p>	

Utestående rekommendationer från revision eller andra granskningar gällande verksamheter som överförts från samhällsbyggnadsnämnden. <i>Ansvarig: samhällsbyggnadsdirektören</i>	
Revision	Diarienummer
Dag- och spillvatten	dnr SBN 2013/235.564
<ul style="list-style-type: none"> Nämnden bör följa upp och utvärdera effekterna av det nya avtalet med Stockholm Vatten efter att denna omsatts i handling. Särskilt ska medborgarperspektivet beaktas. <p>Klart. Slutförandet av avtalet pågår. Det återstår för parterna att komma överens om årlig ersättning. Först ett år efter det att avtalet trätt i kraft kan effekterna av implementeringen utvärderas.</p> <p>Kommunstyrelsens förvaltning avvaktar att avtalsförhandlingen slutförs. Därefter kommer uppföljning ske. Rekommendationen bedöms därför som åtgärdad.</p>	

Hanteringen av exploateringsfastigheter samt permanentbostäder och fritidshus inom naturvårdsfastigheter	dnr SBN 2013/601.912
<ul style="list-style-type: none">• Årsvis upprättad underhållsplan bör kompletteras med flerårsplan. <p>Klart. Förvaltningen av exploateringsfastigheter hanteras sedan 2017 av en permanent förvaltningsorganisation, med kommunstyrelsens lokalplaneringsfunktion som beställare/uppdragsgivare gentemot upphandlad förvaltningsleverantör. Under andra kvartalet 2018 redovisades en treårig underhållsplan, som sedan dess följs. Rekommendationen bedöms därför som åtgärdad.</p>	

Systematiska kontroller

Systematiska kontroller är ett samlingsnamn för administrativa och ekonomiska kontroller av olika slag – särskilda granskningar, uppföljningar, stickprov och så vidare – som genomförs för att säkerställa att rutiner och/eller processer efterlevs eller för att granska verksamhetens ändamålsenlighet. Systematiska kontroller kan genomföras inom områden där risker har upptäckts men även handla om att mer förutsättningslöst granska en process eller ett verksamhetsområde för att kontrollera ändamålsenligheten.

Det kan till exempel handla om att granska aktuella projekt och kontrollera om riskanalys har gjorts eller kontrollera att lönetillägg beslutas och utbetalas på korrekta grunder. Beroende på vad som ska granskas används olika metoder. Om det handlar om en process med många ärenden kan till exempel stickprovsgranskning av ett bestämt antal ärenden vara lämplig. Då kontrolleras att ärendet har beretts korrekt, att bedömning och beslut är riktigt och så vidare.

Inom kommunstyrelsens förvaltning genomförs årligen en mängd regelbundna kontroller/stickprov kopplade till olika centrala verksamhetsprocesser. Vissa genomförs automatiskt. Utöver dessa löpande kontroller planeras följande systematiska kontroller för att kontrollera relevanta processer.

Sammanfattning

Med två undantag har alla årets planerade systematiska kontroller genomförts. Den första avvikelserna gäller månadsvisa stickprovsgranskning av leverantörsfakturer, där kontroller har genomförts under året, men där vissa omprioriteringar behövt göras på grund av resursbrist. Detta har resulterat i att del av kontrollerna senarelagts och kommer genomföras under 2019. Den andra handlar om kontroll av inkommande e-post så att legitima brev inte fastnar i spamfiltret, där ett omtag måste göras.

Personalförsörjning

Kontroll	Risk för fortsatta svårigheter att rekrytera och behålla bristyrkeskategorier i kommunen
Bakgrund och tidplan	Inför 2018 förs medel (de så kallade personalförsörjningsmedlen) över från kommunstyrelsens förvaltning till fackförvaltningarna samtidigt som krav ställs på att en årlig handlingsplan beslutas av respektive förvaltning som redovisar hur medlen kommer att användas.

Klart 2018-12-31	
Ansvar	HR-direktören
Kort beskrivning av kontrollen	Följa upp respektive nämnds handlingsplan för användning av personalförsörjningsmedel.
Uppföljning	Klart. Personalförsörjningsmedlen för 2018 är överförda till nämnd efter beslut i avstämningsärendet på kommunfullmäktiges sammanträde 19 februari 2018. Kommunstyrelsens förvaltnings handlingsplan redovisades för kommunstyrelsens arbetsutskott den 28 mars 2018. Övriga nämnder har under våren 2018 redovisat handlingsplanen i respektive nämnd.

Processen administrera löner

Uppföljning av utbetalning av rörliga tillägg och avdrag samt förändringar av månadslön	
Kontroll	
Bakgrund och tidplan	Kontrollen genomförs för att säkerställa att underlag för utbetalningar av rörliga tillägg och avdrag finns samt att underlag för ny lön finns och identifiera eventuella brister. Klart 2018-12-31
Ansvar	HR-direktören
Kort beskrivning av kontrollen	Granskningen genomförs genom slumpmässigt urval av en dag per månad där samtliga loggningar avseende förändringar i rörliga tillägg och avdrag och förändringar av månadslön genomförs. Underlag för förändringarna begärs in.
Uppföljning	Klart. Uppföljning av rörliga tillägg och avdrag samt förändringar av månadslön har genomförts varje månad med stickprovskontroller. Inga avvikelser är funna.

Kontroll av höga nettolöner	
Kontroll	
Bakgrund och tidplan	Kontrollen genomförs för att säkerställa att nettolöner över 50 000 kronor är riktiga och att det finns underlag för utbetalningen av den höga nettolönen samt fånga upp eventuella felaktigheter. Klart 2018-12-31
Ansvar	HR-direktören
Kort beskrivning av kontrollen	Kontrollen genomförs månatligen med hjälp av SQL-frågor mot databasen. Orsaker till höga nettolöner dokumenteras alltid.
Uppföljning	Klart.

Kontroller av höga nettolöner görs varje månad innan lön går ut. Kontroll genomförs på nettolöner överstigande 49 000 kronor. Inga avvikelser är funna.

Kontroll Uppföljning av attest av utanordningslistor

Bakgrund och tidplan Att chefer attesterar utanordningslistorna är en viktig del av att säkerställa att rätt medarbetare får rätt lön. Målet är att öka andelen utanordningslistor som attesteras genom att lyfta detta område som en systematisk kontroll. Fånga upp eventuella felaktigheter.
Klart 2018-12-31

Ansvar HR-direktören

Kort beskrivning av kontrollen Kontrollera om utanordningslistorna som skickas via Heroma i samband med löneutbetalning attesteras av ansvarig chef.
Gå igenom samtliga utanordningslistor för att se om attest skett.

Uppföljning Klart.
Uppföljning av utanordningslistor har genomförts månadsvis. Av kommunens totalt 6 336 skapade utanordningslistor för 2018 är 6 044 helt signerade (både i steg 1 och 2), vilket motsvarar 95,4 procent. För kommunstyrelsens förvaltning har 419 utanordningslistor skapats under 2018 och av dessa är 417 signerade i båda stegen, vilket motsvarar 99,5 procent.

Upphandlingsprocessen

Kontroll av upphandlingar för att säkerställa att befintliga riktlinjer efterlevs

Bakgrund och tidplan Nya regler och riktlinjer har beslutats. Därför behöver vi säkerställa att de följs samt fånga upp eventuella felaktigheter. Samtidigt sprids kunskap om reglerna och efterlevnaden främjas.
Klart 2018-12-31

Ansvar Ekonomidirektören

Kort beskrivning av kontrollen Stickprovskontroll av minst tolv stycken registrerade direktupphandlingar, varav hälften avseende varor och hälften tjänster, fördelade på de olika förvaltningarna.

Uppföljning Klart.
Stickprovskontroller har genomförts enligt plan under året. Redovisning av utfallet avseende första kvartalet 2018 visade ett lågt antal registrerade direktupphandlingar. Efter detta genomfördes ett större antal kontroller under det andra kvartalet. Även resultatet från detta visade ett behov av att öka incitamenten avseende registrering av direktupphandlingar. Förutsättningarna för att införa ett mer proaktivt stöd till verksamheterna avseende direktupphandling ses över 2019.

Kontroll

Strukturerad uppföljning av avtal för att säkerställa efterlevnad av avtalsvillkor

Bakgrund och tidplan Det är viktigt att vi säkerställer att leverans sker i enlighet med avtalade priser och villkor samt följer upp att leverantörerna iakttar de avtalade villkoren i alla delar. Genomförande av kontroller möjliggör vidtagande av sanktioner för den händelse att så inte sker. Samtidigt stärks kommunens varumärke i egenskap av professionell och affärsmässig aktör.
Klart 2018-12-31

Ansvar Ekonomidirektören

Kort beskrivning av kontrollen Prioritering av avtal i enlighet med av upphandlingssektionen framtagna metod; prioritering baserad på avtalsomslutning, tidigare avvikelser, identifierad riskbransch med avseende på sociala krav med mera. Förutsättningar för uppföljning anges redan i förfrågningsunderlaget för den aktuella upphandlingen; bland dessa mötesfrekvens, vad som ska avhandlas och redovisas vid uppföljningsmöten, vilka dokument som skriftligen ska tillställas upphandlingssektionen under avtalsperioden och så vidare.

Uppföljning Klart.
Omfattning och anslag avseende uppföljning av avtal fastställs utifrån framtagna process och fastslagna kriterier för prioritering.

Betalning av leverantörsfakturor

Kontroll av leverantörsfakturor för att säkerställa att befintliga riktlinjer efterlevs

Bakgrund och tidplan Säkerställa att utbetalningar sker enligt interna och externa regelverk samt att utbetalningsunderlag/fakturor är korrekt dokumenterade. Viktigt att identifiera och rätta till eventuella felaktigheter.
Klart 2018-12-31

Ansvar Ekonomidirektören

Kort beskrivning av kontrollen Månadsvisa stickprovskontroller.

Uppföljning Ej klart.
Ett stort antal kontroller har genomförts enligt plan under året. Utfallet av kontrollerna har varit positivt och endast ett fåtal avvikelser har identifierats, och dessa avvikelser har varit av ringa art. På grund av resursbrist har vissa omprioriteringar behövt göras, varför ett lägre antal kontroller genomförts än planerat. Dessa kontroller kommer att genomföras under 2019.

Inkommande korrespondens

Kontroll av att e-post som inte är spam verkligen kommer fram.

Kontroll

Bakgrund och tidplan	Det är viktigt att brev som sänds till kommunen verkligen kommer fram. Därför behöver det säkerställas att spamfiltret inte sorterar bort legitim korrespondens. Fånga upp eventuella felaktigheter. Klart 2018-12-31
Ansvar	Kanslidirektören
Kort beskrivning av kontrollen	Årlig kontroll av att e-post som inte är spam kommer igenom. Stickprovskontroll.
Uppföljning	Ej klart. Stickprovskontroll har inte genomförts på motsvarande sätt som föregående år. Däremot har viss kontroll gjorts löpande. Ett omtag kommer att göras kring denna kontroll då kommunen numera har två nivåer på spamfilter, där det för det yttre filtret inte går att se vad som fastnar i det.

Ändringshantering inom IT (changeprocessen)

Kontroll	Granska om IT-sektionen följer processen
Bakgrund och tidplan	Genomförs för att säkerställa att processen efterlevs och för att hitta förbättringspunkter. Målet är att leverera stabilare drift till verksamheten och säkerställa att arbetet bedrivs processorienterat. Klart 2018-12-31
Ansvar	IT- och kommunikationsdirektören
Kort beskrivning av kontrollen	Granskning av minst fem IT-ändringar. Granskningen kommer innefatta stor ändringar och standardändringar.
Uppföljning	Klart. Antalet av ändringsbegäran har ökat under året från föregående år. De genomförda kontrollerna visar inte på några större brister på nuvarande process för ändringshantering. Bedömningen är att vi får stabilare IT-drift om processen används vid ändringar i IT-miljön. Löpnade kommer processen vidareutvecklas.

E-tjänstekort

Kontroll	Kontroll av utgivningen av e-tjänstekort för att säkerställa att processen efterlevs
Bakgrund och tidplan	Detta är en ny process med strikta krav på efterlevnad av regler. Därför är det viktigt att den kontrolleras. Klart 2018-03-31
Ansvar	Kanslidirektören
Kort beskrivning av kontrollen	Stickprovskontroll på minst tjugo slumpmässigt utvalda e-tjänstekort genomförs under det första kvartalet 2018. Kontrollen ska omfatta hela utgivningsprocessen och all dokumentation kring denna. Kontrollen dokumenteras, och resultat och uppföljning diskuteras i förvaltningsgruppen.
Uppföljning	Klart. Stickprovskontrollen, som genomfördes i februari visade att utgivningen av e-tjänstelegitimationer i

stort fungerade enligt uppställda kraven. Några granskningspunkter visade på behov av förbättringsåtgärder som endera kommer att omhändertas under året alternativt föras in i systemförvaltningsplanen för 2019.

Entreprenader/projekteringar

Kontroll	Kontroll/granskning av upphandling av, och genomförandet av, upphandlade entreprenader/projekteringar för att minska risk för oegentligheter
Bakgrund och tidplan	Risk föreligger för förtroendeskada och ekonomiska förluster för kommunen på grund av muta eller löfte om muta i genomförandet av upphandlade entreprenader/projekteringar, muta eller löfte om "extra" arbeten inom entreprenader/projekteringar samt muta eller löfte om muta i samband med upphandling. Genomförande av kontroll minskar risken att mutor och löfte om mutor förekommer i samband med upphandlingar och genomförande av entreprenader/projekteringar samt ökar medvetenheten i organisationen. Klart 2018-12-31
Ansvar	Samhällsbyggnadsdirektören
Kort beskrivning av kontrollen	Denna kontroll genomförs för första gången under sista kvartalet 2017, därefter utvärderas och revideras testrutinen vid behov inför 2018.
Uppföljning	Klart. Stickprov genomfört.

Samhällsbyggnadsprocessen

Kontroll	Fallstudie implementering av trafikstrategin
Bakgrund och tidplan	Fallstudie genomförs årligen för att säkerställa implementeringen av trafikstrategin. Fallstudien avser en enskild lagakraftvunnen detaljplan. Klart 2018-12-31
Ansvar	Samhällsbyggnadsdirektören
Kort beskrivning av kontrollen	Fallstudie.
Uppföljning	Klart. Stickprov genomfört.

Kontroll	Fallstudie implementering av dagvattenstrategin
Bakgrund och tidplan	Dåvarande samhällsbyggnadsnämnd granskades 2013 av kommunens revisorer kring hanteringen av dag- och spillvatten efter att kommunfullmäktige antagit en ny dagvattenstrategi för Huddinge. Revisionen kom fram till ett flertal rekommendationer kring bland annat förbättrad

	<p>samordning för vattenfrågor på förvaltningen. De rekommenderade även att nämnden bör följa upp och utvärdera effekterna av den nya dagvattenstrategin efter att denna omsatts i handling samt att särskilt invånarperspektivet beaktas. Förvaltningen genomför därför en fallstudie årligen för att säkerställa implementeringen av dagvattenstrategin i en enskild lagakraftvunnen detaljplan.</p> <p>Klart 2018-12-31</p>
Ansvar	<i>Samhällsbyggnadsdirektören</i>
Kort beskrivning av kontrollen	Fallstudie.
Uppföljning	<p>Klart.</p> <p>Stickprov har genomförts på detaljplanen Hälsovägen. Där ska också byggas på naturmark. Därför är dagvattenfrågan är särskilt intressant i detta fall. Resultaten från stickprovet diskuteras sedan på sektioner och avdelningar som har kopplingar till samhällsplaneringen för att kunna förbättra metoder och dra erfarenheter.</p>

Kommunikationsprocessen

Kontroll	Kontroll/granskning av att samtliga kanaler följer kommunens riktlinjer
Bakgrund och tidplan	<p>Det är viktigt att säkerställa att kommunikationsarbetet bedrivs på ett stringent sätt som värnar varumärket. Därigenom minskar risken för varumärkesskada och eventuella förbättringsområden identifieras.</p> <p>Klart 2018-12-31</p>
Ansvar	<i>IT- och kommunikationsdirektören</i>
Kort beskrivning av kontrollen	<p>En gång per år genomföra en genomlysning av alla kanaler (Aktuellannonsen, huddinge.se, Vårt Huddinge, sociala medier) för att se om vi följt våra riktlinjer. Varumärkesplattformen, Kommunikationspolicyn, Kommunikativa hörnstenar. Stickprov av textmassor och bildspråk i samtliga kanaler. Ett exempel från varje kanal.</p>

Uppföljning	<p>Klart.</p> <p>Kanalerna visar god följsamhet.</p>
Kontroll	Kontroll/granskning av efterlevnad av grafiska profilen och avsändarsignatur
Bakgrund och tidplan	<p>Det är viktigt att säkerställa att kommunen talar med en enhetlig röst som skapar trovärdighet och seriositet.</p> <p>Klart 2018-12-31</p>
Ansvar	<i>IT- och kommunikationsdirektören</i>
Kort beskrivning av kontrollen	<p>Granska det material som verksamheter producerar för att se om de följer riktlinjer, använder logotypen och gör det på rätt sätt etcetera. Tidigare genomfört på förekommen anledning. Slumpmässiga stickprov bland verksamheterna. Fem gånger per år.</p>
Uppföljning	<p>Klart.</p> <p>Verksamheten följer den grafiska profilen väl.</p>
Kontroll	Kontroll/granskning av kommunens tillgänglighet och service per telefon och e-post
Bakgrund och tidplan	<p>Det är viktigt att säkerställa kommunens tillgänglighet och service samt identifiera eventuella förbättringsområden.</p> <p>Klart 2018-12-31</p>
Ansvar	<i>IT- och kommunikationsdirektören</i>
Kort beskrivning av kontrollen	<p>En gång per år genomföra e-postmätning och telefonmätning riktad mot samtliga förvaltningar där ett antal frågor ställs till kommunen via e-post och telefon. Mätning av svarstid, kvalitet på svar och så vidare. Inklusive återkoppling av resultaten till förvaltningarnas ledningsgrupper.</p>
Uppföljning	<p>Klart.</p> <p>Resultatet kommer in i januari 2019.</p>

Plan för uppföljning och insyn

Varje nämnd ska enligt kommunens Program för uppföljning och insyn av verksamhet som bedrivs av privata utförare följa upp de avtal som nämnden tecknat med privata utförare samt de uppdragsbeskrivningar som överenskommits med verksamheter i kommunens egen regi när de agerar i konkurrens med privata utförare.

Uppföljningen utgår från de mål och den riktning som angivits av kommunfullmäktige samt de krav som ställts i förfrågningsunderlag och avtal. Det är varken praktiskt möjligt eller rationellt att följa upp allt samtidigt, så för att bestämma vad som ska följas upp när och hur genomgripande sätts avtalens/uppdragsbeskrivningarnas

betydelse i relation till deras risk/påverkan och omfattning. Avtal/uppdragsbeskrivningar som är viktiga, omfattande och riskfulla ska prioriteras genom att följas upp frekvent, medan uppföljningen av mindre betydelsefulla avtal/uppdragsbeskrivningar får ske mer sällan och/eller mindre genomgripande.

Uppföljningen av planen sker i delårsrapporter och verksamhetsberättelse genom att där beskriva om tillsyn och uppföljning genomförts som planerat. Resultatet av respektive uppföljning redovisas till relevant mottagare som ett separat ärende.

Uppföljning 2018

År 2017 var första gången kommunstyrelsen gjorde uppföljning utifrån kommunallagen 5 kap 3 §.

Som kan ses i tabellen nedan har kommunstyrelsen fått avtal som avser upphandlad verksamhet som tydligt riktar sig till och rör invånarna.

Uppföljningen av de projekt och byggentreprenader som Samhällsbyggnadsavdelningen ansvarar för och som upphandlats enligt LOU rör invånarna men återfinns inte under denna rubrik utan hanteras på sedvanligt sätt.

Ett pågående projekt – byggentreprenad – återfinns i verksamhetsplanen eller bilagorna till den och

avrapporteras i delårsbokslut och verksamhetsberättelse. Medarbetare på samhällsbyggnadsavdelningen följer kontinuerligt byggandet och har byggmöten med entreprenören. Slutbesiktningen sker med hjälp av en extern konsult som vanligtvis tillsammans med parterna går igenom hela entreprenaden och de krav som ställts.

Avtal/uppdrag	Typ	Ansvar	Tidplan	Intervall	Mottagare
Lokalvård av kommunens lokaler	Avtalsuppföljning	Upphandlingssektionen, verksamhet samt städcontroller	1 gång per termin år 1. Därefter 1 gång per år under avtalstiden (4 år).	År 1 var 6:e månad. Därefter 1 gång/år.	Kommunstyrelsen, förvaltningsledning samt utförare

Källförteckning

Bra att leva och bo

Delmål	Mått	Källa
Ökat bostadsbyggande	Antal färdigställda bostäder	SCB (OSDB)
	Antal bostäder som fått byggstart	Huddinge kommun (NBF, ByggR)
	Antal bostäder för vilka planläggning pågår	Huddinge kommun
	Antal bostäder i pågående planering	Huddinge kommun
	Andel bostäder som har max 400 meter gångavstånd till en dagligvarubutik	Huddinge kommun (Miljöbokslut)
	Antal bostäder inom 1 200 meter från spårstation i antagna detaljplaner under året	Huddinge kommun/SCB
	Andel invånare som har max 500 meter gångavstånd till kollektivtrafikhållplats med en turtäthet på 20 minuter eller bättre i rusningstid	Huddinge kommun (Miljöbokslut)
	Betygsindex för invånare som är nöjda med kommunens kommunikationer	SCB:s medborgarundersökning
Förbättrad infrastruktur	Sammanhängande cykelstråk som följer cykelplanens utformning	Huddinge kommun (GIS-analys)
	Andelen med tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s	Post- och telestyrelsen
	Betygsindex för gång- och cykelvägar	SCB:s medborgarundersökning
	Kollektivtrafikresande i förhållande till folkmängd	Trafikförvaltningen, Region Stockholm (Miljöbarometern)
	Bussarnas snitthastighet	SL
	Andel cykelresor av alla resor i Huddinge kommun	Resvaneundersökningen
	Andel invånare som har max 300 meter gångavstånd till mindre grönyta	Huddinge kommun (Miljöbokslut)
	Andel vuxna som trivs mycket bra i sitt bostadsområde	Befolkningsundersökningen
Fler är nöjda med natur-, kultur- och fritidsutbudet Ökad trivsel och trygghet i Huddinges områden	Andel vuxna som upplever sitt område som tryggt kvällstid	Befolkningsundersökningen
	Andel elever i åk 9 som trivs mycket bra i sitt bostadsområde	Stockholmsenkäten/Befolkningsundersökningen för unga
	Andel elever i åk 9 som upplever sitt bostadsområde som tryggt kvällstid	Befolkningsundersökningen för unga
	Betygsindex, trygghet	SCB:s medborgarundersökning
	Andel som känner tillit till andra människor	Befolkningsundersökningen
	Betygsindex för bostäder	SCB:s medborgarundersökning
	Andel invånare som svarat 4 och 5 på en skala 1-5 på frågan: Hur nöjd är du med utformningen av parker i ditt när-område?	Gatuenkäten
	Andel invånare som kan tänka sig att arbeta politiskt i Huddinge kommun	SCB:s medborgarundersökning
Ökad delaktighet	Invånarnas förtroende för kommunen	SCB:s medborgarundersökning
	Invånarnas möjlighet till påverkan	SCB:s medborgarundersökning
	Andel förtroendevalda som är nöjda med arbetsförutsättningarna (skala 1-5)	Politikerenkäten
	Andel invånare som under de senaste 12 månaderna har känt sig utsatta för diskriminering, trakasserier eller mobbning	Befolkningsundersökningen
Ökad jämlikhet	Bedömning av kommunens arbete med tillgänglighet och delaktighet, för personer med funktionsnedsättning	Myndigheten för delaktighet (Kommunuppföljningen)
	Andel personer som upplever att de blivit diskriminerade i mötet med Huddinge kommuns verksamhet	Befolkningsundersökningen
	Andel tillgänglighetsanpassade busshållplatser på kommunala gator	Huddinge kommun
	Andel tillgänglighetsanpassade övergångsställen på kommunala gator	Huddinge kommun
Ökad nöjdhet med bemötandet vid kontakt med kommunen	Medelbetyg för bemötande i kontakt med kommunen	SCB:s medborgarundersökning
	Medelbetyg på frågan: Hur lätt det är att komma i kontakt med tjänsteperson eller annan personal i kommunen?	SCB:s medborgarundersökning
	Medelbetyg på frågan: Hur nöjd är du med möjligheten att komma i kontakt med kommunens politiker?	SCB:s medborgarundersökning
	Tillgänglighet E-post – andel där kommunen svarar inom två dygn	JSM Telefront
	Tillgänglighet bemötande telefon – andel som upplever ett gott bemötande vid kontakt med kommunen	JSM Telefront
	Andel invånare som läser kommunens tidning Vårt Huddinge	SCB:s medborgarundersökning

	Andel invånare som läser kommunens aktuelltannons i Mitt i Huddinge	SCB:s medborgarundersökning
	Andel besökare på huddinge.se som anger att de hittar vad de söker	SCB:s medborgarundersökning
	Antal följare på Facebook	Facebook
	Invånarnas nöjdhet med samhällsvägledningen	Bright
	Tillgänglighet – andel som fått fullständigt svar på sin fråga vid telefonkontakt med kommunen (alla förvaltningar)	JSM Telefront
Successivt minskat skatteuttag	Kommunal skattesats	SCB

Fler i jobb

Delmål	Mått	Källa
Fler arbetstillfällen	Antal arbetstillfällen i kommunen	SCB (RAMS)
	Arbetsplatskvoten	SCB
	Kvm verksamhetsmark i antagna detaljplaner, per år	Huddinge kommun (Antura)
	Kvm verksamhetsmark i pågående planering, per år	Huddinge kommun (Antura)
Fler och växande företag	Nystartade företag per 1 000 invånare	Nyföretagarbarometern
	Placering i Svenskt Näringslivs mätning	Svenskt Näringsliv (mätning företagsklimat)
	Företagarnas betyg på kommunens service NKI	SBA serviceundersökning
	NKI för företagsklimat gällande markupplåtelser	Stockholm Business Alliance
	Byggaktörenkät inom Stadsbyggnadsbenchen	Stadsbyggnadsbenchen
	Antal konkurser	UC
	Dagbefolkningens procentuella tillväxt	SCB
	Förvärvsfrekvens invånare 20-64 år	SCB (OSDB)
Fler i egen försörjning	Öppen arbetslöshet	SCB (OSDB)/Arbetsförmedlingen
	Öppen arbetslöshet unga, ålder 18-24 år	SCB (OSDB)/Arbetsförmedlingen

God omsorg för individen

Delmål	Mått	Källa
Fler upplever god hälsa	Andel vuxna som skattar sin hälsa som bra	Befolkningsundersökningen
	Andel elever i åk 9 som skattar sin hälsa som bra	Befolkningsundersökningen för unga
	Andel elever i åk 9 som avstår från alkohol	Stockholmsenkäten/Befolkningsundersökningen för unga
	Andel elever i åk 9 som avstår från narkotika	Stockholmsenkäten/Befolkningsundersökningen för unga
	Andel barn i Huddinges <i>Säkra skolvägar</i> -barn som går cyklar eller åker kollektivt hela eller delar av vägen till skolan	Huddinge kommun

Ekosystem i balans

Delmål	Mått	Källa
Minska klimatpåverkan och luftföroreningar	Utsläpp av växthusgaser per invånare	SMED (Svenska Miljö Emissions Data)
	Energianvändning, inkl. verksamhetsel, i kommunala lokaler.	Huge Fastigheter AB
	Koldioxid från kommunens varutransporter	Huddinge kommun
	Kommunens utsläpp av CO ₂ från arbetsresor	Huddinge kommun
	Kommunens utsläpp av CO ₂ från tjänsteresor	Huddinge kommun
God vattenstatus i sjöar och vattendrag	Kommunstyrelsens förvaltnings utsläpp av CO ₂ från tjänsteresor per årsarbetare	Huddinge kommun (Miljöbarometern)
	Minskad förbrukning av kopierpapper inom kommunstyrelsens förvaltning	Huddinge kommun (Kontorsservice)
	Fosforhalter i sjöarna (µg/l)	Huddinge kommun (Miljöbarometern/Stockholm vatten)
	Andel skyddad natur	Huddinge kommun (Miljöbarometern)
	Andel invånare som har max 800 meter till större grönyta	Huddinge kommun (LMA)
Bibehållen biologisk mångfald och förbättrade möjligheter för friluftsliv	Andel invånare som har max 300 meter till mindre grönyta eller park	Huddinge kommun (LMA)
	Antal hektar större grönyta (större än 5 ha)	Huddinge kommun (LMA)
	Miljöanpassad samhällsplanering	Trafikförvaltningen, Region Stockholm (Miljöbarometern)
	Resor i kollektivtrafiken	Huddinge kommun
	Cykeltrafikanter i förhållande till folkmängd	Huddinge kommun
Giffri miljö	Mängd hushållsavfall	SRV Återvinning AB
	Andel ekologiska livsmedel i kommunala verksamheter	Huddinge kommun (Miljöbarometern)
	Insamlat förpackningsmaterial per capita	Huddinge kommun (Miljöbarometern)
	Andel fordon med förnyelsebart bränsle i kommunens fordonsflotta	Huddinge kommun (Miljöbarometern)

Systematisk kvalitetsutveckling

Delmål	Mått	Källa
Systematiskt planera följa upp och förbättra	Antal LIS-användare per månad i snitt	Huddinge kommun (LIS)
God användning av digitaliseringens möjligheter	Ökad användning av e-tjänster	Huddinge kommun (ABOU)
	E-blomlådan (självskattning)	Självvärderingsverktyget e-blomlådan från Sveriges Kommuner och Landsting

Attraktiv arbetsgivare

Delmål	Mått	Källa
	Antal anställda	Huddinge kommun (LIS)
	Personalomsättning (exkl. intern rörlighet)	Huddinge kommun (LIS)
Aktivt medarbetarskap	Medarbetarprofil (medarbetarskap, delaktighet, sociala klimat och lärande i arbetet)	Medarbetarundersökningen
	Hållbart medarbetarengagemang (HME) Motivation	Medarbetarundersökningen
Aktivt ledarskap	Ledarskapsprofil (ledarskap, effektivitet, återkoppling och målkvalitet)	Medarbetarundersökningen
	Hållbart medarbetarengagemang (HME) Ledarskap	Medarbetarundersökningen
Goda förutsättningar	Prestationsnivå	Medarbetarundersökningen
	Hållbart medarbetarengagemang (HME) Totalt	Medarbetarundersökningen
	Sjukfrånvaron (total)	Huddinge kommun (LIS)
	Korttidssjukfrånvaron (1-14 dagar)	Huddinge kommun (LIS)
	Långtidssjukfrånvaron (över 180 dagar)	Huddinge kommun (LIS)

Sund ekonomi

Delmål	Mått	Källa
Budgethållning	Kommunstyrelsens resultat	Huddinge kommun (LIS)
Långsiktig balans	Kommunstyrelsens balanserade resultat	Årsredovisningen